

Ustanovitelj: obč. konference SZDL
Jesenice, Kranj, Radovljica, Sk. Loka
in Tržič. — Izdaja CP Gorenjski tisk
Kranj. — Glavni urednik Igor Janhar
— Odgovorni urednik Albin Učakar

GLAS

GLASILLO SOCIALISTICNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA GORENJSKO

Predsednik ZSJ Dušan Petrović si je ogledal nekatere obrate v Iskri.

Predsednik ZSJ Dušan Petrović v Kranju

V spremstvu sekretarja centralnega sveta zveze sindikatov Jugoslavije Marjana Rožića, predsednika republiškega sveta zveze sindikatov Toneta Kropuška in predsednika republiškega odbora sindikata kovinarjev in rudarjev Jožeta Globačnika je v četrtek dopoldne obiskal kranjsko tovarno Iskra pred-

sednik zveze sindikatov Jugoslavije Dušan Petrović-Sane. Goste je uvodoma direktor tovarne tovarniš Kryštof seznani o razvoju Iskre in združenega podjetja, potem pa so si s predstavniki vodstva in družbenopolitičnih organizacij in samoupravnih organov tovarne ogledali nekatere obrate in film o Iskri. Uvodnega pogovora pa sta se udeležila tudi predsednik kranjske občinske skupščine Slavko Zalokar in predsednik občinskega sindikalnega sveta Stanislav Božič.

Po ogledu tovarne je predsednik ZSJ seznani predstavnike sindikalnih vodstev v tovarni o nedavni seji predstava ZSJ, na kateri so obravnavali vprašanja neličivnosti in nekaterih težav v jugoslovanskem gospodarstvu. Rekel je, da se bo zveza sindikatov Jugoslavije v prihodnje dosledno zavzemala za urešnjevanje reforme in poudaril, da je to naloga vseh članov sindikata.

(Nadalj. na 32. str.)

mešanica kav
EK STRA

VSAKOMUR PRIJA
KAVA SPECERIJA

Dobrodošli pevci in godbeniki iz Železne Kaple

Današnje gostovanje godbe na pihala in združenega pevskega zbora Franc Pasterk - Lenart iz Železne Kaple in Šentvida na Koroškem je dokaz prijateljstva in sodelovanja

Obiskali nas bodo godbeniki in pevski zbor Franc Pasterk-Lenart iz Železne Kaple in Šentvida na Koroškem. Zbor sestavljajo slovenski pevci. Pojo koroško slovensko pesem v svojstveni interpretaciji in originalni izgovorjavi, kar daje njihovemu petju še poseben čar. Pevci iz Železne Kaple in Šentvida niso znani samo na Koroškem. Zapeli so že v različnih krajih Avstrije, slišali pa so jih tudi že tržaški Slovenci. Slovencem zbor ni neznan. Pel je v mnogih krajih naše republike, posebno dobre stike pa ima s pevskim zborom iz Stražišča, ki je marca letos gostoval v Kapli in tam pozel navdušen aplavz. Kapelski zbor vodi Vladimir Prusnik. Tudi godbeniki vracajo obisk kranjski pihalni godbi, ki je 7. septembra igrala na praznovanju dneva starčkov v Železni Kapli. Torej, v Kranju se bodo srečali sami stari znanci. Ob tej priložnosti pa bo prišla v Kranj tudi delegacija kapelske občine.

Korošci bodo prispevali v Kranj danes ob petih poletih. Na ploščadi pred občinsko skupščino jih bodo pozdravili predstavniki občine in družbenopolitičnih organizacij, godba na pihala in pevci iz Stražišča. Potem pa so si s predstavniki vodstva in družbenopolitičnih organizacij in samoupravnih organov tovarne ogledali nekatere obrate in film o Iskri. Uvodnega pogovora pa sta se udeležila tudi predsednik kranjske občinske skupščine Slavko Zalokar in predsednik občinskega sindikalnega sveta Stanislav Božič.

Ob sedmih zvečer bodo v stražiški dvorani zapeli tudi pevci iz Železne Kaple in Šentvida, po koncertu pa bo družabni večer, na katerem bo igrala kapelska godba.

J. Košnjek

Škofje- ločani v Medicino

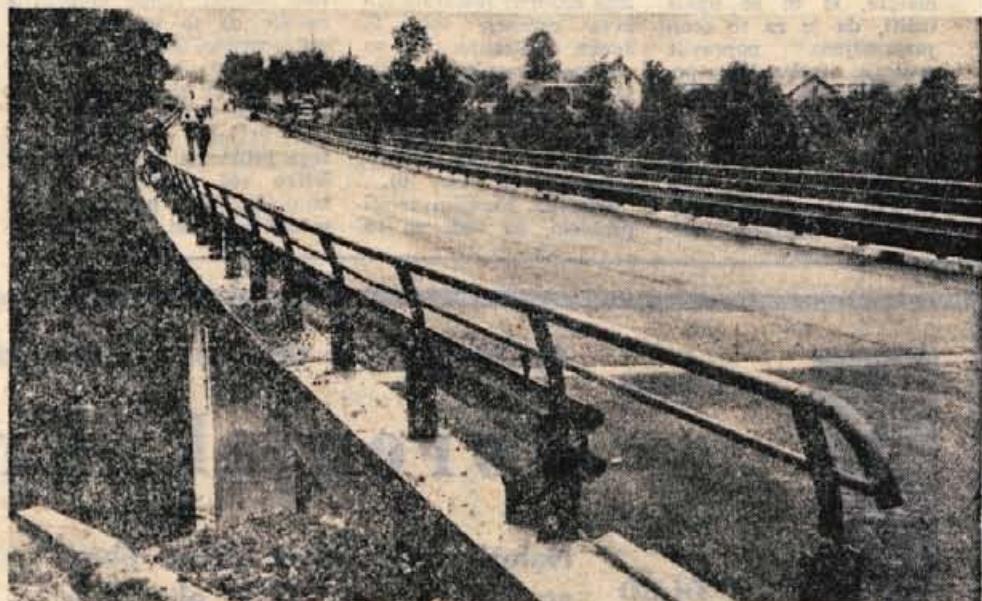
Danes, v soboto, 20. septembra, je iz Škofje Loke v pobrateno italijansko mesto Medicina odpotovala veččlanska delegacija občinske skupščine Škofja Loka, ki jo vodi predsednik občine Zdravko Krvina. Na programu so razgovori z vodilnimi osebnostmi Medicine, ogled mesta in seminar »Prosti čas v pobratenih mestih«, ki se ga bo udeležila še delegacija iz francoskega kraja Romilly sur Seine. Med nekajdnevnim obiskom se gostje namenavajo seznaniti tudi z organizacijo in poslovanjem tukajšnjih upravnih organov.

Delegacijo spremlja škofješka godba na pihala, ki bo v Medicini imela dva koncerta.

ugoden nakup

v trgovinah

ŽIVILA
KRANJ

Ce bo vse po predvidenem načrtu, bo že danes popoldne ali jutri slovenska otvoritev novega mostu in odcepna cesta v Mostah pri Zirovnici. V četrtek je bila obremenilna preizkušnja. Osem tovornjakov, naloženih s peskom, je hkrati večkrat peljalo prek mostu, najprej v počasni, nato pa v hitri vožnji, tako da je bilo na mostu naenkrat 140 ton. Vse kaže, da je most na konstrukcija dobro prestala prvi izpit. Danes bo cestni sklad SRS od SGP Sava prevzel novi most čez Zavrsnico. Tako bo konec prometnih zastojev na ozkih ovinkih med skalami v Mostah. Srečno vožnjo! — L. V. — Foto: F. Perdan

Kompas Kranj VAS VABI NA OBISK mednarodnega graškega velesejma

z avtobusom dne 4. 10. 1969.

Odhod iz Kranja ob 5.30 zjutraj
povratek okoli 22. ure.

Rok prijav do zasedbe prostih
mest v avtobusu.

Za vse informacije se obrnite na
Kompas — Kranj — Koroška 2; tel. 21-431

OBISITE GARNI
HOTEL — BLED

Pred letošnjim dnevom otroka

400 dinarjev na mesec

Gre namreč za merilo 400 dinarjev celotnih dohodkov na osebo v določeni družini oziroma skupnosti, ki je po sedanjih predpisih merilo za določitev prispevka staršev za svojega otroka v vzgojno-varstvenih ustanovah in v sedanjem času vse več tudi za celodnevno oskrbo v šolah. Otrok, razen nekaterih izjem, tam dobi malico in kosičko v vrtecih tudi zajtrk ter razumljivo vse ostalo od igrač, ležišča za opoldanski počitek in strokovno oskrbo in varstvo.

Za vse te dobrine plačajo starši v najboljšem primeru (celotno ceno) v večini 123,00 novih dinarjev na mesec ali zatačanano na okroglo 26 dni — izvzemši nedelje, kot je to v vrtcih — po 470 starih dinarjev na dan. Verjetno ne bo nobene matere, ki bi se upala trditi, da je za to ceno pripravljena napraviti svojemu otroku doma podobno hrano od zajtrka, malice in kosička z vsem sadjem itd., kar je otroku potrebno. Kje pa so še vsi ostali izdatki za igrače, čiščenje, da ne omenjamamo, že strošek gole-

ga varstva, se pravi osebja, ki je za to delo plačano. Da bo najbolj razumljivo: po sedanjih merilih prispevajo starši komaj 37 odstotkov celotnih stroškov za to oskrbo, okroglo dve tretjini — 63 odstotkov — pa mora za to plačati skupnost.

Že sam pomislek o tem bo verjetno vznemiril mnoge starše, če da se »silka« na neko podražitev. Ne gre za to. Zlasti ne za tiste družine in še posebno za matere samohramilke, ki so stvarno v težavah, kjer dohodki na osebo v resnici niti ne dosegajo omenjenih 400 dinarjev mesečno. Gre za to, da je to merilo že skrajno zastarelo, da je vsak leto več otrok iz družin nad tem merilom in da so mnoge od teh družin pripravljene prispeti tudi več. To je zelo nazorno pokazala anketa osnovne šole S. Jenka v Kranju. Ko so staršem posredovali vprašanje, koliko so pripravljeni in zmožni prispeti za to oskrbo svojega otroka, so mnogi odgovorili »celotno«, »vse« itd.

Skratka, mnogim to ni problem, so tudi na to

pripravljeni, toda zaradi omenjenega merila 400 dinarjev na mesec niti njihova dobra volja ne pride v poštov.

Za otroke, katerih staršev ta dohodek ne dosega omenjenega merila, je že sedaj določen še poseben prispevek družbe. Tako je v kranjskih zavodih in šolah trenutno 195 takih otrok, za katere starši prispevajo znižane zneske, za nekaj otrok pa je sproščen vsak prispevek. Vsiljuje pa se misel, da od resnične cene za to oskrbo, ki znaša v kranjskih zavodih v letošnjem prvem polletju ni manj kot 32.757 starih dinarjev na mesec za otroka, ni prav, da so vse nad sedanjem merilu (400 din) v istem košu. V zadnjih letih so se osebni dohodki in ob tem tudi izdatki toliko spremenili, da to merilo ni več pravilno. Zakaj ne bi velik del tistih, ki imajo možnosti in ki so na to tudi pripravljeni, v večji meri vključili v reševanje tega problema in ob tem lahko več pomagati tistim, ki so te pomoći v resnici potrebeni. Makuc

Priprave na krvodajalske akcije

Organizacija rdečega križa je lani pripravila dve krvodajalski akciji, katerje se je udeležilo več kot 600 krvodajalcev. Tudi letos pripravljajo podobno akcijo in upajo, da se je bo udeležilo še več krvodajalcev kot lani. V četrtek so imeli za to akcijo sestanci predstavniki družbenopolitičnih organizacij in društev ter predstavniki krajevnih organizacij RK. Krvodajalska akcija bo prihodnji mesec — 24. in 25. oktobra.

Sicer pa se dejavnost tržiškega rdečega križa neomejuje samo na pripravo in izvedbo krvodajalskih akcij, temveč je njihov delovni program zelo obširen. Tako lani kot letos so pripravili precej predavanj, na katerih so govorili o higieni na vasi, sprejemaju gostov, zdravi prehrani, nesrečah pri delu na kmetijah. Zanimivo je dejstvo, da so imela omenjena predavanja največ poslušalcev v krajevnih organizacijah Rdečega križa, zlasti v Lomu pod Storžičem, Jelendolu, Križah, Kovorju, Brezjah, Lešah, Podljubelju in Seničnem. V Podljubelju so lani pripravili tudi tečaj prve pomoči, katerega se je udeležilo 22 tečajnikov. Na njihovo željo bodo letošnji tečaj prve pomoči razširili na 80 ur, poleg Podljubelja pa ga bodo pripravili tudi v samem Tržiču. Tržiška organizacija rdečega križa je pripravila tudi kratka predavanja na tržiškem radiu ob svetovnem dnevu zdravja in tednu rdečega križa. Uspešno so tudi organizirali akcijo zbiranja oblačil, saj so zbrali okoli 3 tone oblek, od tega so precej oblačil poslali organizaciji rdečega križa v Metliko. Organizacija rdečega križa uspešno sodeluje z gorenjskimi odbori rdečega križa, tesnih stikov pa si želijo tudi s slovenskimi humanitarnimi organizacijami na Koroškem.

V. Guček

Vedno več podpornih članov RK

Na nedavni razširjeni seji občinskega odbora rdečega križa Kranj so odborniki odločali o novem načinu zbiranja prostovoljnih prispevkov. Organizacija rdečega križa je, kot je znano, v veliki meri odvisna prav od tega, saj na primer dobi kranjska organizacija rdečega križa z občinskega proračuna le slabo četrtino denarja za svoje delovanje, ostalo pa je treba zbrati drugod.

Lani se je zvezni odbor rdečega križa Jugoslavije odločil za nov način zbiranja prostovoljnih prispevkov. Sprejeli so že nekaj let staro zamisel o podpornih članih. Na ta način bi opustili zbiranje prostovoljnih prispevkov s »polami«. Občani bi hoteli in mogli, pa bi za najmanj 10 novih din letnega prispevka postali podporni člani rdečega križa.

Tak način zbiranja prostovoljnih prispevkov je že dolgo znan tudi v drugih deželah, zanj pa se je pri nas v Sloveniji ogrela že večina občinskih odborov rdečega križa. V Kranju so se odločili za nov način zbiranja prostovoljnih prispevkov v tednu boja proti TBC, ki bo letos od 28. septembra do 4. oktobra. Vendar pa naj bi akcija zbiranja podpornih članov RK trajala ves mesec oktober ali še dlje.

Izkušnje ostalih občinskih odborov so pokazale, da je bil začetni dvom v uspeh akcije zbiranja podpornih članov RK odveč. V časopisu Podporni član je bilo zabeleženo že kar lepo število individualnih članov, ki so zapisani poimensko, ter kolektivnih članov (delovne organizacije).

Odborniki pa so menili, da bi na spremem pismu, s katerim bi se obrnili na občana za prostovoljni prispevek, navedli številkami opredeljeno delo rdečega križa: koliko otrok so poslali na letovanja, koliko pomoči potrebnih občanov je dobilo pomoč od RK ter o krvodajalskih in drugih akcijah. Odbornikom se je zdelo potrebno, naj bi vsak darovalec vedel, kako se bodo porabili rostovoljni prispevki in za katere dejavnosti rdečega križa.

L. M.

Nalagajte devizne prihranke na devizne račune pri Gorenjski kreditni banki

Naložbe na devizne račune obrestujemo po najvišjih obrestnih merah 6 % do 7,5 %, in sicer:
4 % do 6 % v devizah — razliko v dinarjih

RAZEN TEGA LAHKO S SVOJIMI NALOŽBAMI
SODELUJETE PRI VELIKIH NAGRADNIH
ZREBANJAH, ČE IMATE NALOŽBO V VRED-
NOSTI DIN 1000 ALI 2000 VEZANO NA ODPO-
VEDNI ROK DVEH OZIROMA ENEGA LETA.

KRANJ

TRŽIČ

JESENICE

BLED

RADOVLJICA

ŠKOFJA LOKA

Avstrijski novinarji v kranjski Savi

Med svojim študijskim potovanjem po Sloveniji je delegacija novinarjev z avstrijske Štajerske v sredo dopoldne obiskala tovarno Sava v Kranju. Po pogovoru s predstavniki tovarne so si novinarji ogledali tudi proizvodni proces pri izdelavi gum. V pogovoru so se zlasti zanimali za delo tovarne, sodelovanje z avstrijskim proizvajalcem gum Semperit, poleg tega pa so z zanimanjem zapisovali podatke o poprečnem zaslužku zaposlenih. Novinarje je presenetila dobra organiziranost delovnega procesa in pa načrti kranjske Save.

V. G.

Delovne konference v sindikalnih organizacijah

Pred letošnjimi delovnimi konferencami sindikalnih organizacij v kranjski občini je občinski sindikalni svet pripravil za vodstva le-teh enodnevne seminarje. Tako je

bil v sredo seminar za vodstva iz industrije, v četrtek za vodstva sindikalnih organizacij s področja družbenih dejavnosti, včeraj (petek) pa za vodstva s področja storitvene dejavnosti.

Seminarjev, na katerih so razpravljali o sedanjih nalogah sindikalnih organizacij, vsebinskih in organizacijskih pripravah, se je udeležilo okrog 90 vodstev sindikalnih organizacij kranjske občine. Eden od sklepov vseh treh seminarjev je bil, da morajo biti v vseh sindikalnih organizacijah v občini letos delovne konference, na katerih morajo pregledati in oceniti enoletno delo sindikalnih organizacij.

A. Z.

Raznašalko-ca

za dostavo jutranjika **DELO** naročnikom na dom, sprejmememo takoj, za teren kino Center

DOBER ZASLUŽEK
Ponudbe sprejema **CGP-DELO**, podružnica Kranj

Predstavljamo vam:

Kovinar Jesenice

Pred približno letom in pol so v jeseniškem komunalnem podjetju ustavili nov kovinsko-predelovalni obrat. Kljub razmeroma kratkemu obstaju pa je obrat Kovinar dosegel dobre rezultate in lahko trdimo, da se je s svojimi izdelki uveljavil na našem trgu. Te trditve nam najbolje potrjujejo podatki, da bodo letošnjo planirano proizvodnjo v vrednosti 15 milijonov dinarjev precej presegli. Stevilna naročila močno presegajo njihove amogljivosti, čeprav so jih v prejšnjih dveh mesecih povečali. Kovinar danes praktično ne pozna zalog, saj gredo armaturne mreže za gradbeništvo, ambalažni trakovi in žlene tkanine neposredno od strojev k kupcem. V vsesposni likvidnosti našega gospodarstva je Kovinar redka izjema, ki se lahko pohvali z dobrimi finančnimi rezultati. Kljub povečani amortizaciji — zanje so namenili milijon dinarjev in bodo stroje odplačali že v petih letih — so v letošnjih sedmih mesecih ustvarili več kot 600.000 dinarjev ostanka dohodka.

Med načrti jeseniškega Kovinara naj omenimo nekatere novosti v proizvodnji, in sicer kovinske izdelke za gradbeništvo. Pripravljajo se tudi na začetek proizvodnje montažnih betonskih plošč in sestavnih delov za gradnjo živinic.

V. G.

Kranjski občinski sindikalni svet je v Preddvoru pripravil seminar za sindikalna vodstva.

Drobci iz razmišljanj o gospodarjenju v občini Jesenice

Zaradi enostranske razvitosti lahko kdaj pa kdaj požanješ dvojno žetev, vendar moraš računati s tem, da boš več let zapovrstjo morda ostal brez nje

Lani smo ugotovili na slavnostni seji ob občinskem prazniku Jesenice, da smo se pri predvičevanjih o prihodnjih gibanjih v gospodarstvu učeli, ker smo menili, da je bilo v jeseniški občini leto 1967 najkritičnejše. Svojo pravtvo oceno smo tedaj popravili in trenzo ugotovili, da se kulminaciji težav v gospodarjenju šele približujejo. Če je bilo lani tako in če se težav, ki so bile pred nami, nismo bali ter smo se vse leto z njimi dokaj pogumno spoprijemali, lahko letos mirno rečemo, da je »rubikon« za nami, da huje, kakor je bilo, ne more več biti ali pa vsaj tako hudo ne more v nedogled trajati in da se začenja stanje pri nas postopoma izboljševati. Opozoriti moram na besedo »postopoma«, saj ne morejo biti razmere jutri normalne, če smo več kot trideset mesecev konstantno drseli navzdol. Da se vzpnešemo tja, kamor spadamo, nam je potreben

čas in dobro se zavedamo, da z nestrnostjo ne bomo pomagali niti skrajšali obdobja okrevanja našega gospodarstva.

NAJPREJ O ŽELEZARNI JESENICE IN NJENI SANACIJI

Te začetne ugotovitve izvirajo iz razmer v jeseniški železarni, ki je odmerjala in še vedno odmerja utrip celotnemu gospodarjenju pri nas in ima odločilen vpliv na vse naše življenje.

Ob letošnjem 1. avgustu smo ugotovili, da so odgovorni ljudje v organih samoupravljanja, upravi podjetja in njegovih družbenopolitičnih organizacij opravili gigantsko delo. Saj so ustavili drsenje navz dol in se ob tem spoprijemali s težavami, ki so pogosto meglile vsakršno upanje na uspeh.

Letos gospodarijo v železarni po smernicah, ki so si jih začrtali s sanacijskim programom. V sedanjem času uresničujejo prenekaterne naloge njegove temeljne fizične programi. Sanacijski program je železarni potrdil in odobril izvršni svet socialistične republike Slovenije in je tako postal tudi njegov program. Zato je razumljivo, da je bila razprava ob njegovem sprejetju dolgotrajna in težavna, saj so prav v razpravi na republiku prišli v program nekateri zelo kruti pogoji, ki sta jih moral spremeti železarna in občina. Vendar je bila od sprejetja teh pogojev odvisna odobritev začetnega sanacijskega kredita iz sklada republiških gospodarskih rezerv in iz bančnih sredstev. Ta začetni kredit je železarna dobila in tisti del, ki ga je odobril sklad republiških gospodarskih rezerv, je bil odobren po sprejemljivi obrestni meri (3 milijarde starih dinarjev po 4,25 % za obdobje štirih let), medtem ko je bil preostali del odobren pod zahtevnejšimi pogoji. Čeprav je višina odobrene sanacijskega kredita manjša od lanske izgube, bi bile danes po finančni plati razmere v podjetju precej boljše kakor so bile lani, če ne bi na podjetje pritisnila nelikvidnost, ki je v tem trenutku splošen jugoslovanski pojav.

F. Žvan

(Dalje prihodnjič)

Pokopališče letos ali prihodnje leto?

Pred dnevi smo poprašali predsednika gradbenega odbora za gradnjo pokopališča na desnem bregu Save v kranjski občini, kako poteka priprave za začetek gradnje. Takole nam je odgovoril:

«Potem ko je pred začetkom skupščinskih počitnic kranjska občinska skupščina zagotovila polovico potrebnih sredstev za gradnjo pokopališča (28,5 milijona starih dinarjev; preostalo polovico pa morajo plačati prebivalci), smo pred približno tremi tedni dobili gradbeno dovoljenje. Tako bo še ta mesec moč urediti pogodbe z lastniki zemljišča, poiskati izvajalca del in konec meseča začeti z napeljavo vodovoda in elektrike.»

«Kako pa priteka denar iz samoprispevka?»

«Do 9. septembra je bilo na žiro računu 3.798.000 starih dinarjev. Prav zato bi rad opozoril, da prebivalci, ki še niso vplačali samoprispevka, močno zavlačujejo začetek gradnje, in če se ne bomo uspeli pogoditi z lastniki zemljišč in izvajalcem del, da bi jim del denarja izplačali še prihodnje leto, se lahko zgodi, da konec leta še ne bo moč začeti s pokopavanjem. V tem primeru bo treba počakati, da bo v začetku prihodnjega leta izterjan ves denar in bomo še potem končali z gradnjo.»

Razen tega nam je tovarš Kacinc povedal, naj lastniki zemljišča, kjer bo pokopali-

šče, upoštevajo maja letos sklenjene pogodbe in oktobra ne zasejojo rezervirane zemljišča. Opozoril pa je tudi, da vsi tisti prebivalci,

ki pravijo, da še niso dobili odločb za samoprispevki, le te lahko dobijo v pisarni krajne skupnosti v Stražišču.

A. Z.

Skofja Loka

Domicil partizanski enoti »Jurišni bataljon 31. divizije«

Na zadnji seji občinske skupščine Skofja Loka so odborniki sprejeli odlok o podelitvi domicila partizanski enoti »Jurišni bataljon 31. divizije«.

Jurišni bataljon je bil ustanovljen 6. decembra 1944 v Dobračevem pri Žireh. Se stavljal so ga mladi, prekajeni borci, prostovoljci iz Gradnikove, Prešernove in Vojkove brigade. Deloval je v Polhograjskih Dolomitih, napadal sovražne kolone, patrulje in postojanke v Lučnah, na Čremem vrhu, na Korenu, v Horjulu, v Polhogradcu ter drugod. Njegove akcije so vnašale preplah med Nemce in zbujujele simpatije med prebivalstvom, poprej zastrupljenim od okupatorjeve propagande. Zlasti se je skupina proslavila z napadom na posebni bataljon divizije Princ Eugen dne 16. januarja 1945. V bitki je padlo 72 SS vojakov, 60 pa

je bilo ranjenih. Jurišni bataljon je imel le 6 mrtvih.

Ob koncu vojne so člani omemljene udarne skupine sodelovali tudi v bojih za Trst in prišli v mesto med prvimi.

MURKA LESCE objavlja prosto delovno mesto prodajalca

v miniaturni trgovini na Voglu v Bohinju za sezono 1969/70.

Pogoj: trgovski delavec in 5 let prakse ter pasivno znanje vsaj enega tujega jezika. Interesenti naj prošnje z dokazili o strokovnosti vložijo na upravi podjetja do 30. 9. 1969.

STALNO IMAMO

na zalogi

vse vrste kmetijskih strojev, traktorje ZETOR, FERGUSON, FERRARI, AGRIA in FIAT.

SADNE STISKALNICE in KOTLE za žganjekuhoter vse rezervne dele za traktorje in kosilnice. Se priporoča Kmetijska zadruga

Sloga Kranj
skladilšče Cesta 1. maja 65
(pred mlekarno Črče)

Posvetovanje predsednikov SZDL

V ponedeljek, 22. septembra, ob 15.30, bo v prostorih kranjske občinske skupščine posvetovanje s predsedniki krajevnih organizacij socialistične zveze in članji izvršnega odbora občinske konference SZDL. Na posvetovanju bodo govorili o nekaterih aktualnih političnih vprašanjih v občini in organizaciji javnih razprav o go-

spodarjenju z gozdovi. Razen tega se bodo dogovorili o seminarju za predsednike in sekretarje krajevnih organizacij SZDL. Predvideno je namreč bilo, da bo ta seminar konec meseca, vendar bo zaradi odsotnosti nekaterih predstavnikov, ki bodo sodelovali in vodili razpravo na seminarju, prestavljen na prihodnji mesec. A. Z.

Praznovanje na Beli

Odprli bodo cesto in nov dom

Jutri dopoldne bodo na Beli slovesno odprli novo asfaltirano cesto in dom družbenih organizacij. Tako so prebivalci te krajevne skupnosti v kranjski občini k vrsti delovnih uspehov dodali še dva. Ob otvoritvi ceste in novega doma pa so krajevne družbenopolitične organizacije in krajevna skupnost pripravile tudi nekatere druge prireditve v počastitev 50. obletnice KPJ, Skoja in sindi-

katov. Tako je bil v četrtek popoldne nogometni turnir, včeraj pa kegljaški dvoboj med Triglavom in Belo.

Danes zvečer ob 20. uri bo ustanovni občni zbor turističnega društva Bela. Po južni otvoritvi asfaltirane ceste ob 9. in novgoda doma ob 10. uri pa bo ob 11. uri pri gostilni Bizjak velika vrtana veselica.

A. Z.

Javne tribune o novih šolah v Tržiču končane

Postopek za izgradnjo novih osnovnih šol v Križah in Bistrici pri Tržiču je pri kraju. Potem ko so bili načrti za gradnjo novih šol razstavljeni v tržiškem razstavnem paviljonu in ko so pred dnevi končali javne tribune o tej problematiki, bo gradbeni odbor predložil občinski skupščini idejne projektante za izdelavo glavnega projekta za novi šoli v Križah in v Bistrici.

Ob razstavi idejnih načrtov so pripravili tudi javne tribune, o novih šolah pa so na seminarju razpravljali tudi tržiški prosvetni delavci. Udeleženci javne tribune v Bistrici pri Tržiču so razpravljali predvsem o oblikah streh in objekta samega. Ton takšne razprave je bil seveda zaradi slabih izkušenj z osnovno šolo na Zalem rovtu ob avtomobilski cesti. Razpravljavci na bistriški javni tribuni so se zavzemali za bolj klasično obliko stavbe in precej kritično so ocenili ravne dele strehe. Predlagali so, naj bi bilo sleme pokrito s steklenimi ploščami. Podobno je bilo tudi na javni tribuni v Križah, da so udeleženci se zahtevali od občinske skupnosti, naj zagotovijo temeljni nadzor nad gradnjo, skratka, da bodo občani vedeli, kdo je za kaj odgovoren. Po splošnem mnenju lahko rečemo, da so na obeh javnih tribunah zahtevali, naj bodo šole zgrajene v takšni obliki, ki bo primerna kraju in vremenskim razmeram, da ne bo prevelikih stroškov z vzdrževanjem in da se bodo sredstva resnično uporabljala namensko in smotno.

Prosvetni delavci so na seminarju poudarili, da je igrišče pri šoli v Križah premajhno in da bi ga bilo treba skupno z gradnjo šole povečati. Po njihovem mnenju bi moral ločiti sanitarije za nižje in višje razrede ter tehnično delavnico in pevsko sobo, da trušč iz delavnice ne bi oviral dela v pevski

V. Guček

Sprašujemo

direktorja Tekstilindusa tov. Rudija Polaka

«Tovariš direktor zvezdel smo, da nameravate v Tekstilindusu ukiniti tretjo delovno izmeno. Povejte nam prosim, ali boste zaradi tega morali zmanjšati število zaposlenih v podjetju?»

«Mislim, da mi ni treba podrobnejše razlagati, kakšni so danes problemi ženske delovne sile, zaposlene v tekstilni industriji. To so težave, o katerih že nekaj časa govorimo. Ugotovili smo namreč, da se ženska delovna sila v tretji izmeni močno izčrpava. Tako niso ravno redki primeri, da tkalke in deloma predelite ne morejo dosegci pogojev za upokojitev.

A. Zalar

CREINA
turistično prometno podjetje
KRANJ

TURISTIČNO PROMETNO PODJETJE
CREINA KRANJ
vas vabi na ogled

graškega jesenskega velesejma

z avtobusom dne 4. oktobra 1969

Odhod iz Kranja ob 6. uri zjutraj.

Povratek okoli 22. ure.

Cena izleta je konkurenčna!

Vožnja, strokovno vodstvo in vstopnica stane samo 65 din.

Prijave in informacije:

turistična poslovalnica
Creina Kranj, Koroška 4,
tel. 21-022

Gozdarsko kmetijska zadruga Srednja vas v Bohinju Proizvodnjo bohinjskega sira smo zmanjšali

Gozdarsko kmetijska zadruga Srednja vas v Bohinju je lani opustila proizvodnjo znanega bohinjskega sira (ementalca in trapista) v vseh nižinskih sirarnah v Bohinju; tako v Jereki, Češnjici, Stari Fužini, Srednji vasi, Studorju in v Bistrici. V nekaterih starih sirarnah so uredili zbiralnice oziroma vgradili naprave za hlajenje mleka. Vendar pa proizvodnja znanega bohinjskega sira s tem ni prenehalo. Stekla je v novem obroku Mlekarna v Srednji vasi.

Ker je povpraševanje po znamenem bohinjskem ementalcu in trapistu vse večje, smo poprašali direktorja Gozdarsko kmetijske zadruge Srednja vas tovarša Filipa Sublja, kakšna bo letošnja proizvodnja in kvaliteta sira.

»V novem obroku še vedno poskusno obratujemo in sodelujemo z mlekarno oziroma mlekarško šolo v Kranju ter mlekarškim inštitutom v Ljubljani. Naši sirarji, ki so bili navajeni delati po starem, se še niso povsem pripravili na novo proizvodnjo. Zato je bila lansko sezona — od decembra do julija — kvaliteta sira narejenega v novi sirarni, nekaj slabša kot prejšnja leta. Za letos smo boje pripravljeni. Trenutno imamo na zalogi samo planinski sir. Živina je že od julija naprej takoj na paši. Vendar pa bodo že čez kakšnih 14 dni priginali živino v dolino in s tem se bo začela sezona nižinske proizvodnje sira. Predvidevamo, da bomo od decembra do junija oziroma julija prihodnje leto na redil okrog 80 do 90 ton sira, in da bo ta tudi boljši kot lani oziroma takšen, kot je bil včasih, ko smo ga delali še v starih sirarnah.«

All nameravate v prihodnje proizvodnjo sira kaj povečati?

»Nasprotno, proizvodnja se zna celo zmanjšati. Zakaj? Prvič zato, ker proizvodnja bohinjskega ementalca in trapista precej časa traja. Če hočemo, da bo v prihodnje obrat Mlekarna rentabilen, bomo morali izdelovati tudi druge mlečne izdelke: smetano, jogurt, skuto itd. Ti izdelki so namreč danes konjunkturi in jih lahko hitro vnovčimo. Proizvodnja sira pa traja najmanj tri meseca. To pa v današnjih pogojih pomeni za zadrugo preveliko obremenitev. Druga težava pa je, ker v Bohinju skoraj ni več planšarjev oziroma majerjev. Trenutno jih je le še kakih trideset, pa še ti so precej v lethih. Mladina namreč ne hodi v planine, mar-

več odhaja v podjetja itd. Tako se bo že čez nekaj let najbrž zgodilo, da bo planinski ementalec in trapist v Bohinju prava redkost.«

— Koliko mleka pa na leto odkupite od kooperantov?

»Odkup je že nekaj let

Filip Subelj

enak — okrog milijon sto do milijon dvesto litrov. Od tega pa ga približno tristo litrov prodamo, ostalega pa predelamo v sir in druge mlečne izdelke. Morda je zanimivo, da se je v zadnjem času število glav živine v Bo-

hinju zmanjšalo, vendar pa proizvodnja mleka ni padla.

Ce bi torej sklenil ta pogovor okrog proizvodnje sira, potem lahko rečem, da je povpraševanje po njem veliko, vendar pa bomo v prihodnje ostali pri proizvodnji 80 do 90 ton na leto.«

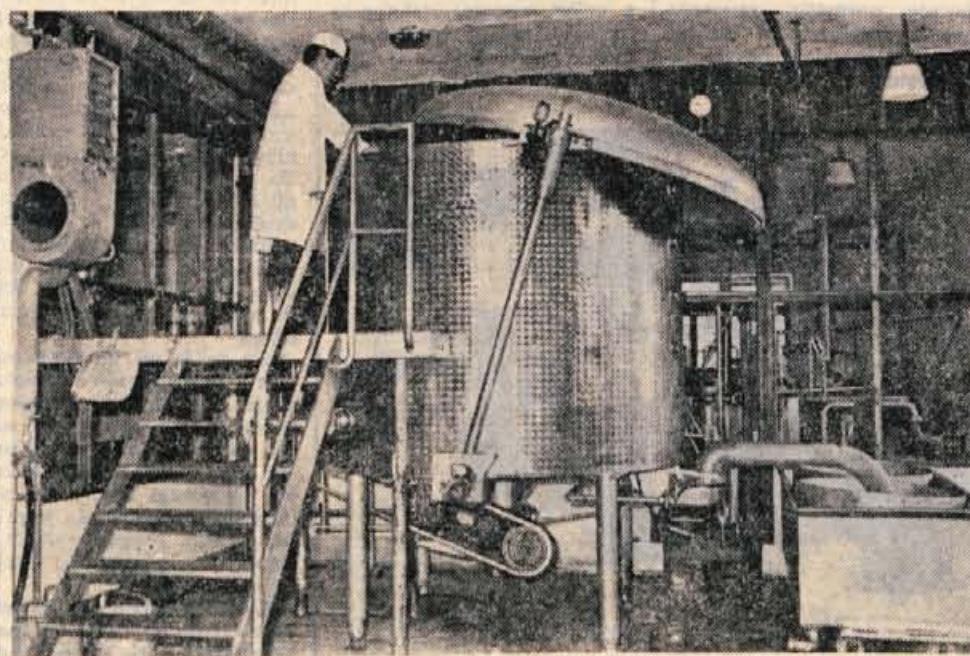
— Tovariš direktor, povejte nam nazadnje, kakšno pa je sicer poslovanje Gozdarsko kmetijske zadruge Srednja vas?

»Letni promet bo znašal okrog milijardo sto milijonov starih dinarjev. To bo naš rekord, ker prejšnja leta nismo dosegli milijardo prometa. V zadruži imamo štiri enote: žago, obrat mizarstvo in kolarstvo, kjer izdelujemo stavbno pohištvo, gozdarstvo za odkup lesa z negozdnih površin in enoto kmetijstvo, v kateri imamo mlekarino, sirarno in nekaj trgovin. Sodelujemo z okrog 600 kooperanti, od katerih odkupimo vse viške: mleko, živino in les z negozdnih površin. V prihodnje nameravamo še posebno razvijati tovrstno sodelovanje.«

Sicer pa se srečujemo s podobnimi težavami kot druge zadruge. Trenutno imamo težave zaradi napovedanega povečanja cene za hladovino. Zaradi napovedane večje cene se bo povečala cena naših proizvodov, to pa bo prav gotovo slabo vplivalo tako na nas kot na kupca.

Nazadnje bi rekel le še to, da smo s trenutnim poslovanjem zadovoljni in upam, da nam nekatere podprtive v prihodnje ne bodo povzročile večjih težav.«

A. Zalar

Naj sodobnejši sirni stroj za 5000 litrov. — Foto: F. Perdan

Kmečkega prebivalstva je vedno manj

Na Gorenjskem ga je največ v občini Škofja Loka, kjer se s kmetijstvom preživlja 21 odstotkov prebivalcev, najmanj pa na Jesenicah, namreč le 2,5 odstotka

Koga prištevamo med kmečko prebivalstvo? Statistički opredeljujejo to kategorijo ljudi takole: H kmečkemu prebivalstvu štejemo osebe, ki opravljajo osnovna kmečka opravila kot oranje, sejanje, delo z živino itd., ne glede na področje dejavnosti in sektor lastništva. Upokojenci in invalidi, ki jim je pokojnina in invalidnina glavni vir dohodka, ne spadajo k tej kategoriji prebivalstva, čeprav živijo na kmečki način. Prav tako ne člani kmečkega gospodinjstva, ki so stalno zaposleni izven kmetijstva. Torej, h kmečkemu prebivalstvu štejemo le tiste, katerim je kmetijstvo osnovni vir dohodka za preživljaj.

Zadnji statistični podatki, ki so bili zbrani konec letosnjega marca, povedo, da je kmečkega prebivalstva v Sloveniji vedno manj. 1965. leta je kmetijstvo preživljalo 28 odstotkov Slovencev, ieto kasneje 26,2, 1967. leta 25,5 odstotka, lani 25, konec letosnjega marca pa 24,4 odstotka. Torej, v enem letu 0,8 odstotno zmanjšanje.

Največ kmečkega prebivalstva v Sloveniji je v občini Ormož (64,1) in Črnomelj (47,6), najmanj pa v trboveljski občini (2,4) in na Jesenicah, kjer se s kmetijstvom preživlja 2,5 odstotka ljudi. Stevilo kmečkega prebivalstva se je povečalo edino v občinah Hrastnik, Izola, Radlje ob Dravi, Slovenska Bistrica in Velenje.

Točnih podatkov o starostni strukturi kmečkega prebivalstva ni. Kljub temu pa prav gotovo drži stara resnica, da večina kmečkega prebivalstva tvorijo starejši ljudje. Mladi, rojeni na kmetiji, še vedno v skoraj neznanjem tempu odhajajo v industrijska središča. Da je to res, potrjuje dejstvo, da se je kmečko prebivalstvo v Sloveniji v zadnjih štirih letih zmanjšalo za 4 odstotke.

J. Košnjek

Natakarja-rico

ZA STALNO ZAPOSЛИ

restavracija

Park

V času od 1. do 31. 10. 1969

Oktobrska razstava

POHISTVA, TEHNIČNIH APARATOV IN TEKSTILNEGA BLAGA
V ZGORNJIH PROSTORIHN KAZINE

na Bledu. Razstava bo odprta vsak dan, tudi ob nedeljah od 9. do 18. ure

PRIPRAVILI SMO
VAM POSEBNO SE-
ZONSKO ZNIŽANJE
CEN.

Zatišje po viharju

Tri mesece je minilo od dne, ko so »žirovske zdrahe« nehalo polniti stolpce slovenskih časnikov in revij, ko so se poleg debate okrog »puntarskih deserterjev«, ki jim starci gospodarji bil več pogodu, pa so si našli drugega. Junijski referendum, na katerem je prebivalstvo izbiralo med dvema občinama in izbralo Škofjo Loko, ter seveda odločitev republike skupščine, sta vsemu temu napravila konec. Tudi v Žireh ni več čutiti napetosti, ki je tedne in tedne sevala z obrazom ljudi in se sproščala po gostilnah ter domovih, na sestankih in zborih volivcev. Nasprotiniki in zagovorniki odcepitve, oboji so utihnili in čakajo, kaj jim bo prinesla bodočnost, kakšne bodo posledice nedavnih preklicij. Hoteč zvedeti, ali je priključitev k občini Škofja Loka že obrodila kakšne sadove, želeč se pogovarjati z domačini in prisluhniti njih sodbam, smo pred dnevi znova obiskali »mesto prevratnikov«, kot zadnje čase svoj kraj posrečeno imenuje eden od znanih Žirovcev.

POLITICNO IN GOSPODARSKO MRTVILO

Jože Bogataj, novi predsednik krajevne skupnosti — prejšnji je kmalu po referendumu podal ostavko — trdi, da so Žiri zapadle v gospodarsko in politično mrtvilo.

»Trenutna situacija ni nič kaj rožnata. Logatec se počasi umika. Seveda še naprej izpoljuje svoje obveznosti, vendar kakšnih večjih akcij in prizadevanj za dvig žirovskega gospodarstva z njegove strani ne moremo pričakovati. Do 1. januarja, do roka, ko bomo tudi uradno postali del občine Škofja Loka, torej ne bo nikogar, ki bi ga zamenjal.«

Zatišje žirovskega kova so obvezni sopotnik raznih upravno-teritorialnih sprememb, so pravilo, ki mu skoraj ni moč uteći. Toda pravilo ima svoje izjeme. Pri Žireh je to gradbeništvo.

Zadnje mesece kraj naglo spreminja svojo podobo. Kdor le more, si hiti postavljati hišo, kajti komunalne prispevke za gradnjo stavb lahko občani Logatca izplačajo po obrokih, medtem ko je treba v Škofji Loki dajati poravnati naenkrat.

Mogoče še bolj kot gospodarsko prihaja do izraza politično mrtvilo. Starejši funkcionarji, vsaj nekateri, se namreč umikajo, prepustajo mesta mlajšim ljudem. Jože Bogataj meni, da so mnogi užaljeni, da jih bolj očitki, izrečeni v burnem času pred referendumom.

Potem smo spregovorili o nalogah, ki čakajo »gospodarje« občino Škofja Loka. VD tajnik krajevne skupnosti Franc Bačnar je dejal, da bodo morali odgovorni — če hočajo opravičiti zaupanje svojih pristašev in utišati nasprotnike — po novem letu pošteno pljuniti v roke in

izpolniti obljube, ki so jih dali Žirovcem.

»Prključitev k Škofji Luki je podprla predvsem mladina. Nagle razvijajoče se mesto ob Šori in njegova okolica resnično vlivata zaupanje, zbujača včas napredka. Za mlade iz obč dolin sta nekakšno okno v svet, zadnja postaja na poti do izobražbe ter uspeha. Starejši pa, ki ne morejo pozabiti napak iz prejšnjih let, so bolj nezupljivi. Ne verjamemo lepim sedam, skrbijo jih nadaljnja usoda kraja. Samo z dejanji bo moč porušiti zid skepsi in dokazati, da se motijo.«

BODOČNOST NA PAPIRJU

Poglejmo, kaj vse čaka občino Škofja Loka, kaj bi bilo treba v Žireh nemudoma spremeniti. Načrtov, smelih načrtov, ki doslej žal še niso zapustili papirja, je veliko. Med tiste, katerih izvedbo ne kaže zavlačevati, sodi predvsem gradnja nove telefonske centrale. Kranjčanom, Ločanom, Železnikom ali prebivalcem katerega kolik drugega mesta na Gorenjskem — da o bolj oddaljenih krajih niti ne govorimo — je danes skoraj nemogoče dobiti zvezo z Žirim, saj so zmogljivosti tamkajšnje centrale nekajkrat preobremenjene. Lahko si predstavljamo, da domačim gospodarskim organizacijam, zlasti Alpini, ki trguje tako rekoč s celim svetom, »telefonski molki« ni ravno v prid, da močno ovira njihovo poslovost.

Prav kot centralo bo nujno čim prej urediti center Žirov, kjer že izdelan in sprejet urbanistični načrt predvideva postavitev nove avtobusne postaje, moderne poslovno stanovanjske zgradbe in hotela z okrog 60 posteljami. Naraščajoči promet terja tudi obnovitev bencinske črpalki, ki jo nameravajo prepustiti Petrolu. Črpalko naj bi opremili z večjimi cisternami, jo razširili, pokrili ter asfaltirali vso njeno okolico, vstevši prostor pred zadružnim domom. Kakor smo zvedeli, bodo prostore spremenili v pravcati avtomobilski servis, sposoben muditi manj zahtevne tehnične storitve. Razen tega je krajevna skupnost Transturist in drugim avtobusnim podjetjem, katerih avtobusi vozijo na progah Škofja Loka - Žiri in Žiri - Logatec, predlagala, naj prispevajo del sredstev za gradnjo in asfaltiranje velikega parkirnega prostora blizu črpalki.

Nastete zamisli so seveda le majhen izsek iz obsežnega programa razvoja Žirov. Vodilni možje upajo, da bo skupščina podprla zamisli njihovih strokovnjakov in jih pomagala uresničevati.

LJUDJE ČAKAJO

In kaj pravijo Žirovci? Pred zadružnim domom, v katerem ima poleg krajevnega odbora SZDL, krajevne skupnosti in kmetijske zadruge sedež tudi več podjetij, kjer so trgovine in kino dvorana, živžav nikdar ne zame. Za sedaj, ko še ni poslovnega centra, predstavlja zgradba srca in možgane kraja. Tu srečaš prebivalcev okoliških vasi, kmete z bližnjih hribov, otovorjene gospodinje, šoferje in sprevodnike, otroke in brezdelneže. Tu se rojevajo čenče, izmenjujejo novice, sklepajo drobni dogovori ... Tu smo naleteli tudi na Leopolda Krvinu in Janeza Jereba iz Račeva, naselja blizu Žirov. Rade volje sta povedala nekaj besed.

»Ce se je od referendumu sem kaj spremenilo? Seveda se je. Kar napišite, da nam zadnje čase nihče ničesar ne dá, da so Žiri prepričene same sebi. Bomo videli, kako bo po novem letu. Loka ni 'šparala' z obljubami,« je prabil Krvin. Njegov sovaščan Jereb ni bil prav nič boljše volje:

»Občutek imam, da je vse ostalo. Kdo ve, kako bo kasneje? Dosti bolje kot pod Logatecem se nam pod Loko prav gotovo ne bo godilo.

Občina je občina, vse so enake, vse nas molzejo. Važno je le, ali vzamejo veliko ali malo manj. Dajo ti tako ali tako nič.«

Spraševali smo dalje. Odgovori so bili zelo podobni prvima dvema. Pesimizem, zabeljen s pikrostjo, in zadržano upanje v »srečno leto 1970« sta vela iz besed občanov, zato ne bi imelo smisla objavljati jih. Resnično, Žirovci so previdni ljudje, vizija gradu med oblaki ni po njihovem okusu.

ZUPAN MENI DRUGACE

Obiskali smo tudi predsednika skupščine občine Škofja Loka Zdravka Krivno. Prvi mož komune se ni strinjal z mnenji naših prejšnjih so-besednikov.

»Gоворити о брезваджу је напацно. Меним, да вклjučавање Žirov в шкофјеско обично потека докаж гладко, да се односи лепо урејајо. Logatec, ко одхaja, и Škofja Loka, ко га бо заменяла, тешно сodelујета. Тода проблемов, техничких и оперативних, којих поража процес превземanja управних послов, ни мало. Ни јих моћ решити као наенkrat.«

Predsednik je potem dodal, da se skupščina že loteva reševanja najbolj perečih zadev, ki tarejo Žirovce. Pomagali so na primer tamkajšnjem obrtnem centru prebrodit težave, in načrtu imajo skorajšnjo ureditev pošte, skupaj z vodno skupnostjo Gorenjske popravljajo jez na Selu, izdelujejo program za razširitev podjetij Traktetika, Kladivar in Modna oblačila, lotili se bodo obnovne opekarne ...

»Бrez sodelovanja KS Žiri ne sprejemmo več nobenega dolgočrnega programa. Razen tega smo se domenili, da bomo odslej na vse seje občinske skupščine vabilili tudi odbornike Žirov. V sveti komisiji nameravamo vključiti nekaj predstavnikov žirovskih gospodarskih in drugih organizacij. Odbor za proslavo 1000-letnice Škofje Loke je sklenil, da morajo Žiri dobiti poseben podobor Muzejskega društva, podoben onemu v Železnikih. Se in še bi lahko našteval. Toda ob zaključku bom raje izrazil svojo osebno željo, željo, da bi vsi skupaj opustili nepotrebna razmisljanja »za« in »proti« Logatcu, »za« in »proti« Škofji Luki, da bi se lotili dela in plodno sodelovali sosedji. To je edina pot do uspeha, do vsestranskega razcveta Žirov.«

I. Guzelj

Za današnje razmere premajhno bencinsko črpalko v Žireh bo podjetje Petrol v kratkem razkrilo in poleg nje uredilo servis za drobne mehanične storitve — Foto: F. Perdan

Hi, konjiček moj, potegni!

Zapis o ljudeh, ki so v rajnki Avstriji in stari Jugoslaviji dneve in noči presedeli na parizarjih in prevažali hlode, deske ter klaptrška polena

Furmani. Slovenske narodne pesmi jih opevajo kot močne, postavne fante, z bicem v rokah, na pogočenem parizaru, katerega kolesa so okovana z debelimi železnimi obroči, a v ojnicih dva nemirna rjavca. Kadar voznik poči z bicem, stečeta. Pod njunimi kopiti se krešajo iskre...

Cesti od Kranja na Jezersko so ljudje včasih rekli »velika cesta«. To ime se je ohranilo do današnjih dni. Costa je ljudi vodila v Kokro, na Fužine, Jezersko, v kraju z bogatimi gozdovi. Dneve in dneve so pele drvarške sekire. Ob cesti se je kopčila hlodovina. Treba jo je bilo spraviti na žago. Takrat je bila ena največjih v tem koncu v Preddvoru. Za tiste čase je bila nenasilna. Požiralna je kubik za kubikom.

Ta velika cesta je dala ljudem ob njej kruh. Furmanstvo. Prevoz lesa in desk. Zato ni čudno, da v stari Avstriji in Jugoslaviji na Primskovem, Visokem, Lužah, Hotemažah in Tupaličah skoraj ni bilo domaćije, da se gospodačati ali njegovi doraščajoči sinovi niso podali na veliko cesto. Le da so imeli voz in konja. Komaj so zvezcer ob desetih ali enajstih trdno zaspali, že se je ob dveh ali treh zjutraj začel zanje delovni dan. Dremajoči in premrlji udov so napregli in odražali v Kokro ali na Jezersko. Tam so njihove prazne vozove čakali hlodi. Naložili so, jih odpeljali v Preddvor na žago, nakrmili konje, sami pojedli kaj malenkostnega in z vozom polnim desk naprej v Kranj, na železniško postajo. Taka je bila njihova konje, sami pojedli kaj malsakdanja pot. Dan je bil enak dnevu. Noč je bila najkrajša, večkrat je sploh ni bilo. Ni kazalo drugega. Kmetija je dajala premalo (večina furmanov je bilo kmetov), a preživeti je bilo treba sebe, svojo družino in pri hiši kaj popraviti.

Teh ljudi, katerim so bili konji in vozovi delovno orodje in furmanstvo poklic, danes ne živi veliko. Vzela jih je vojna, ali pa so zaradi starosti pomrli. Včasih dvesto, danes le peščica. Nekaj v Tupaličah, Hotemažah, na Visokem in Lužah.

S tremi od njih smo obdili spomine na furmanske čase. O »furmanski mladošti«, če tako zapisem, so nam priopovedovali: Franc Arh in Polde Volčjak iz Tupalič pri Preddvoru in Janez Kuhar iz Luž. Vsi so že krepko preko-

račili šesti križ, a so še vedno prave korenine.

JEZERSKA CESTA JE BILA PODOBNA KOLOVOZU

Tupaliče pri Preddvoru so bile pred vojno vas furmanov. Nič čudnega, saj so vozari pri Brolu, Sajovicu, Olipu, Bajžetu itd. Zavili smo k Francu Arhu, ki ima v Tupaličah ob glavnih cestih lepo urejeno hišo. Ko smo mu povedali, zakaj smo prišli, se je najprej za trenutek zresnil, potem pa nasmehnil in dejal: »Zaradi tega? Ja, včasih smo res veliko furali.« Možakar je star 70 let in je še kar pri moči. »28., 29. in

Franc Arh

30. leta sem fural noč in dan. Zapregel sem ob treh zjutraj, vrnil se pa okrog osmih zvezcer. Vendar ni bilo vedno tako. Največkrat se je dan zavlekkel do enih ponoči. Vozil sem z Dolencem konji. Na Fužinah sem naložil hlode in jih peljal v Preddvor na žago, od tod pa v Kranj na železniško postajo deske. Bili so dnevi, ko se je v zgodnjih jutranjih urah vila po veliki cesti kolona dvestotih furmanov, podobno opoldne, ko smo se vračali v Preddvor in naprej v Kranj. Nekateri smo furali za lesnega trgovca in magnata Dolanca, drugi za Heinricharja. Kljub temu, da smo se skušali, kdo bo prej naložil in odpeljal, smo drug drugemu pomagali. Za tiste čase smo prevozili zares velike količine lesa, tudi 15.000 kubičnih metrov na leto. Zato ni čudno, da je bila Jezerska cesta pravi kolovoz. Na njej je bilo tudi devet ali deset kolesnic.«

Piacični dan je bil za furmane praznik. Vsako drugo soboto v mesecu so se zbrali

v sedanji gostilni Vreček v Tupaličah, kjer jim je Arh, ki je pri Dolencih furmani opravljal naloge »plačilnega«, razdelil z žulji in potom prislužen denar. »Tudi 100.000 starojugoslovenskih dinarjev sem razdelil na plačilni dan. Takrat smo poštene zalihi, tako da je teklo od miz. Spominjam se, da visoki furmani niso šli prej domov, da vino ni pritekel za duri.« Zasluzek furmanov za tiste čase ni bil tako slab. Na štirinajst dni so prejeli tudi 700 ali več dinarjev. Vendar za utrujene furmane in njihove vsak dan premočene konje ni bilo preveč. Po furjanju jih je doma čakalo delo, trdo kmečko delo. Kmetija ni smela propadati. Če sami in njihova družina ni zmogla, so morali najeti. To pa je spet zahtevalo donarce.

DOLENČEK JE BIL RADODARNEJSI

Tudi drugega nekdajnega furmana smo poiskali v Tupaličah, 66-letnega upokojence Poldeta Volčjaka. Očeta mu je veka vojna, zato mu ni preostalo drugega, kakor borba za vsakdanji kruh. Furmanstvo ga je že nekdaj veselilo. Rad je imel konje, zato je kot 16-letni fantič kupil vojaškega konja in se napotil na cesto. Furmanska karavana ga je potegnila v svoj

Polde Volčjak

vsakdanji tek. Bilo je 1919. leta. Sprva je vozil pri lesnem trgovcu in podjetniku Heinricharju, vendar je kasneje preseljal k Dolencu, ker je le-ta veliko boljše plačal. Vozaril je do 1935. leta. Takrat je hudo zbolel in za vedno zapustil konje, voz in

cesto. »Dolenc nas je plačeval od kilograma lesa. Za sto kilogramov iz Kokre v Predvor prepeljanega lesa sem dobil 7 ali 8 dinarjev. To je bilo dobro plačilo, vendar kratkotrajno. Nekateri furmani so imeli namreč boljše konje in vozove, zato so lahko več nakladali. Se več. Čelo pretiravali so. To nas je dragi stalo. Dolenc je uvidel, da nekateri preveč zaslujijo, zato je plačilno tarifo spre-

Janez Kuhar

menil. Znižal jo je in začel plačevati od kubika. Nič čudnega, saj so nekateri enemu konju naprtili tudi 2 toni hlodovine ali desk. (Normalno 1500 do 1600 kilogramov).

KONJA STA POJEDLA STO KILOGRAMOV KORUZE NA TEDEN

Zavili smo na Luže. Oglasili smo se pri kmetu Janezu Kuharju. Celih dvajset let je fural, od konca prve svetovne vojne do začetka druge. A kaj to! Mlad je bil in rad je kaj zasluzil. Stalno je imel dva lepa konja in dobre vozove. Zato se je kdaj podal na daljšo pot; v Sentvid, Ljubljano in daje. Njegova konjička sta vlekla 3000 ali 4000 kilogramov. Iz Preddvora v Kranj je peljal tudi 10 kubikov desk! »Furmane so najbolje plačevali 1928. leta. Če sem peljal hlode z Jezerskega v Preddvor, sem dobil 35 dinarjev za sto kilogramov, iz Fužin pa 25. Res je, vozil sem cele noči, zato za kmetijo nisem imel časa... Niti 1929. leta, ko je bila pokljenska zima, nisem odnehal. Vstajal sem ob štirih zjutraj in odšel na pot. Povem vam, zelo rad sem fural kljub garanju in naporom. Danes ne morem več. Preveč sem izčpan...«

Za konja in voz je skrbel bolj kakor zase. Konja sta na teden pojedla 100 kilogramov koruze. Poleg sena in slame.

V skopih besedah smo se vrnili v čase, ko po sedanji jezerski cesti niso drdrali tornjaki in brzeli osebni avtomobili. Starejši ljudje, predvsem pa furmani se jih radi spomnijo. Ta »velikar«, danes asfaltirana cesta jim je odprla pot v živiljenje in jih popeljala do kraha...
J. Košnjek

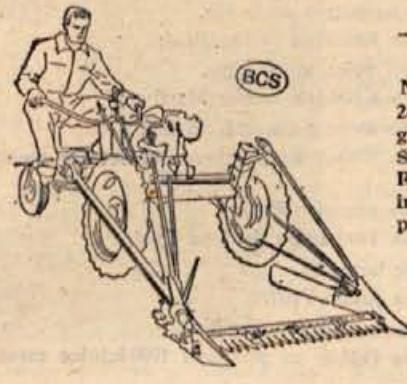
UGODNO IN PO ZMERNI CENI KUPITE PRI NADIS FUŽINE – 800 m OD DRŽAVNE MEJE.

MOTORNE KOSILNICE
znamke BCS –

LAVERDA
ALPINA
OLIMPIA

– vse rezervne dele za te kosilnice.

Noži BCS 127 –
2600 lir – Palci za greben 780 lir –
Skropilnice volpi
Razno konfekcijo
in gospodinjske potrebštine.

I. festival narodno zabavne glasbe Slovenije Ptuj

26. in 27. septembra 1969

Letos poteka 1900 let odkar je rimski zgodovinar Tacit v svoji knjigi Historiae prvič omenil mesto Poetovio v zvezi z važnim vojaškim dogodkom v takratnem zimskem vojaškem taboru legije XIII. Gemine. V Poetoviu so se namreč leta 69 zbrali vojskovodje takratnih rimskih panonskih legij in izvolili za novega rimskega cesarja vojskovodjo Vespasiana. S tem je bilo mesto Ptuj prvič omenjeno v nam znanih in ohranjenih pisanih zgodovinskih virih.

Na tem za Poetovio pomembnem zgodovinskem dogodku temelji tudi letošnje proslavljanje 1900-letnice mesta Ptuja — najstarejšega mesta v Sloveniji. V okviru proslavljanj tega visokega jubileja je bilo v letošnjem letu že izvedenih več kulturnih, športnih in drugih prireditvev.

Centralna proslava v počastitev 1900-letnice mesta Ptuja bo 27. septembra v Ptaju pod pokroviteljstvom predsednika Izvršnega sveta SRS Staneta Kavčiča.

Poleg drugih, uspešno izvedenih prireditiv v tem jubilejnem letu pripravlja Radio Ptuj v okviru centralne proslave tudi

I. FESTIVAL NARODNO ZABAVNE GLASBE SLOVENIJE

Narodno zabavna glasba je med Slovenci, zlasti še med občani ptujskega območja zelo cenjena in popularna. Prav zato se je Radio Ptuj odločil organizirati in izvesti ta festival s ciljem, da bi ga prirejali vsako leto in bi tako postal tradicionalen.

V Ptaju pripravljamo in urejamo arkadno dvorišče nekdanjega minoritskega samostana. Ta prostor bo namenjen raznim večjim prireditvam na prostem. Dvorišče lahko sprejme do 2500 obiskovalcev, je zelo akustično, obdano z arkadami mogočne starinske zgradbe nekdanjega minoritskega samostana.

Do 15. avgusta se je prijavilo za festival 43 ansamblov iz Slovenije in Trsta. Izbirna strokovna komisija je na osnovi ocene predloženih skladb in avdicij sprejela le 28 ansamblov. Vsak ansambel bo nastopil z dvema skladbama, od katerih bo vsaj ena vokalna. Skladbe, ki jih bodo izvajali so izvirne, še neposnete in bodo na festivalu prvič predvajane.

Prvega dne, to je v petek, 26. septembra, bodo nastopili vsi ansamblji, izmed njih bo strokovna komisija izbrala deset do petnajst ansamblov za finalni drugi večer.

Strokovno komisijo bodo sestavljali:

- Boris Kovačič in Jure Robežnik, predstavnika RTV Ljubljana
 - Mirko Gavrilovič in Pero Gotovac, predstavnika Jugotona Zagreb
 - Adolf Žižek, predstavnik Radija Ptuj
- Ansamble bo ocenjevala tudi komisija občinstva, besedila pa posebna strokovna komisija.

Finalni del tekmovanja bo v soboto, 27. septembra, ob 20. uri, to je po centralni proslavi 1900-letnice mesta Ptuja. Na tem tekmovanju bodo podeljene nagrade, in sicer:

1. 2000 din za najboljšo pesem — izbira komisija občinstva.
- Nagrada prispeva 1000 din Radio Ptuj in 1000 din pleskar in soboslikar Maks Černežl iz Ptuja;
2. 2000 din avtorju za najboljšo melodijo.
- Nagrada prispeva Kreditna banka Ptuj;
3. 2000 din za najboljšo vokalno izvedbo.
- Nagrada prispeva Kreditna banka Maribor;
4. 2000 din za najboljšo instrumentalno izvedbo.
- Nagrada prispeva Odbor za proslavo 1900-letnice mesta Ptuja;
5. 2000 din za najboljšo pesem o Ptiju.
- Nagrada prispeva Turistično društvo Ptuj;
6. 1000 din za najboljše besedilo.
- Nagrada prispeva Radio Ptuj;
7. 1000 din za najboljše besedilo v narečju.
- Nagrada prispeva Odbor za proslavo 1900-letnice mesta Ptuja;

V primeru slabega vremena bo oba večera festival v dvorani v Kidričevem.

Ob 10-letnici delavskih univerz

V bodoče več pozornosti turistični vzgoji prebivalstva

Delavska univerza Škofja Loka, ta najširša vzgojno-izobraževalna ustanova občine, praznuje letos desetletnico svojega obstoja. Nemogoče je na kratko opisati vso njen razvijajočo dejavnost, vse akcije, ki so jih njeni uslužbeni in sodelavci organizirali v minulem obdobju. Povemo naj le, da se je začetni dohodek ustanove — 10.623,82 novih din — lani povzpel na 336.694,02 novih din, računajo pa, da bo vsota ob koncu leta 1969 narasla za 5 do 10 %. Sole za odrasle, različne seminarije in tečaje strokovnega, družbenega in splošnega značaja, ki jih prireja DU, je do danes obiskovalo kar 46.097 ljudi. Komentar ni potreben, navedene številke so dovolj zgovorne in nazorno pričajo, da igra delavska univerza v procesu razvoja naše družbe zelo pomembno vlogo.

Pred dnevi, med pomenkom s sedanjim direktorjem DU Škofja Loka Mirkom Polajnarjem, smo zvedeli, da je glavni in najbolj pereč problem, ki tare ustanovo in ki ji preprečuje razvoj novih dejavnosti, nezadostna kadrovská zasedba. Že od vsega začetka sta namreč na delavske univerzi redno zaposlena le dva: direktor in računovodja oziroma administrator. Resda si pomagajo s honorarnimi sodelavci, vendar pa njih storitve ne morejo povsem zadostiti potrebam. Žal za vključevanje novih kadrov manjka denarja. Posledica teh pomanjkljivosti je seveda slabša kvaliteta dela.

Drugo perečje vprašanje, ki terja skorajšnje rešitve, so predavalnice. Primanjkuje učilnic, kajti DU Škofja Loka razen dveh pisarn nima lastnih prostorov. Odvisna je od dobre volje drugih, od gimnazije in poklicne šole, ki ji v popoldanskem in večernem času odstopita proste razrede. Precej težav imajo tudi zaradi nezadostne opremljenosti z učili in sodobnimi učnimi pomočki. Direktor upa, da bosta temeljna izobraževalna skupnost in svet za izobrazbo in vzgojo kmalu našla rešitev.

Zadnje, kar bi bilo treba spremeniti, je podpora splošnega in družbenega izobraževanja. »Trije milijoni starih din, kolikor dobimo za razvoj teh dveh dejavnosti, so mnogo premalo,« meni tov. Polajnar. »Zlasti družbenemu izobraževanju na Gorenjskem ne posvečamo dovolj pozornosti. Tečaji in predavanja, pri katerih gre za vzgojo človekove zavesti, gospodarske in politične organizacije enostavno ne zanimajo. Vzrok je verjetno premajhna stimulativnost, odsotnost kasnejših materialnih koristil, ki so na primer povezane s strokovnim izobraževanjem ali šolanjem. Trudimo se dobiti podporo družbenih organizacij,

šču, saj je kmetijska zadružna Sloga Kranj zano pokazala veliko zanimanja.

Poglejmo še, česa se DU Škofja Loka namerava lotiti letošnjo sezono. Osnovna dejavnost so kajpak šole. Pravkar zbirajo prijave za vpis v 1. letnik srednje ekonomiske šole. Te dni se bo začel pouk tudi gojenjem 2. in 4. letnika tehnične šole strojne stroke in obiskovalcem 5., 6., 7. in 8. razreda večerne osnovne šole. Program izobraževanja odrališči je prilagojen programom drugih delavskih univerz na Gorenjskem. Sploh te ustanove med seboj tesno sodelujejo in uvajajo celo nekakšno delitev dela, tako da ima vsak kraj le določene šole.

Naslednja dejavnost je strokovno izobraževanje. Semkaj prištevajo strojepisni tečaj, seminarje za turistično izobraževanje in vzgojo, seminarje za obrtnike in gostince (letos prvič), tečaj iz varstva pri delu, ter seminarje iz psihologije in sociologije dela. Direktor Polajnar pravi, da skušajo slediti razvoju in potrebam občine ter dinamiki trga, da se trudijo stopati v korak s časom. Toda pri tem jih ovira že omenjeno pomanjkanje sredstev. Vodstva gospodarskih organizacij očitno še niso spoznala pomembnosti DU, ki bi morale postati vir izobraževanja kadrov tistih delovnih organizacij, ki nimajo lastnih strokovno-izobraževalnih oddelkov.

O družbenem izobraževanju smo govorili že na začetku. Toda podobno kot slednje je nekoliko zapostavljeno tudi splošno izobraževanje. Kljub temu nameravajo letos — s podporo občinske turistične zveze — organizirati jezikovne tečaje iz nemškega, angleškega in italijanskega jezika ter vanje pritegniti turistične in gostinske delavce, trgovce, ribiče, lovce, lastnike zasebnih turističnih objektov in druge občane, ki imajo opravka s tujimi gosti. Vse to in pa celo vrsta tečajev in seminarjev sodi v obsežen program turistične vzgoje prebivalstva, ki mu bodo odslej posvečali vedno več pozornosti.

Od ostalih splošno-izobraževalnih dejavnosti velja omeniti še nadaljevanje šole za starše, obrambno vzgojo in krojno-šivilski tečaj, ki ga obiskuje prek 100 žena. Podobne tečaje nameravajo organizirati tudi v Žirih in Selški dolini.

I. Guzelj

FILM

Jugoslovanski filmi so po zadnjih uspehih doma in v svetu pogostni gosti na naših platnih. Tako imenovan »črni film«, ki prikazujejo najtemnejše strani življenja, večkrat naletijo na oster odpor gledalca, po drugi strani pa so svoji izvirni upodobitvi pritegujejo in vzbujajo. Petrovičev film *Kmalu bo konec sveta* je na filmskem festivalu v slovitem Cannesu pošteno razjel mednarodne ocenjevalce. Zamerili so mu, da se hoče izkazati edinole z najbolj umazanimi prikazi in da v teh hotenjih pretirava. Tudi v Pulju film ni tako ogrel gledalcev in ostrih kritičnih opazovalcev. Režiser se spet zateka v vas, kjer imajo njegovi junaki svoje misli o resničnosti, kjer se zlo povzove z dobroto. Morda so taki grózoviti izpadi zares tako prisotni, vendar pa se težko sprizaznim s tako preizljivim poigravanjem človeških usod. Mimo francoske gostje Anne Girardot nastopa v filmu znana Eva Ras in Mija Aleksić.

Cigansko življenje in vreme v njem je zamikalo tudi Španci. Ustvarili so film, v katerem sta si kruto nasproti dve plemeni, ki pa se ob koncu pobotata po uboku dveh mladih ljubečih se junakih, za katera ne obstaja sovraštvo, temveč edinole ljubezen. Španci obetajo barvito prikazovanje, toda film je po eni strani preveč osla-

Sedem hrabrih žensk je tako neizmerno pogumnih, da po svoji bojevitosti spominjajo na najbolj večje kavboje. Boriti se morajo proti krutim Indijancem, ki jim povzročajo najhujše preglavice. Zene se borijo neuklonljivo, nekatere izmed njih padajo in ob koncu se samo širim (ob moški pomoci seveda) posreči priti na varno. Vsi, ki bi se radi nagledali ženski kavbojski film, bodo mikavna dekleta pokazala, zares vse prave veščine upornosti. Film so posneli ob lepi Ann Baxter Italijani in Španci.

Ameriški film »Gola ostrija« je hudo zapleten varljiv. Zločin v njem je tako hud, da ga ni moč napraviti zlahka na tega ali onega. Občudovali bomo po dolgem času spet Garryja Coopera in Deborah Kerr.

B. Česen

Ob razstavi slikarja Jožeta Tisnikarja

O Jožetu Tisnikarju, slikaru, ki te dni razstavlja v stebrišni dvorani kranjske Mestne hiše, o njegovi osebnosti in likovnem fenomenu, bomo največ zvedeli, če se sprehdimo skozi njegovo biografijo. Značilna je in tesno povezana s Tisnikarjevo slikarsko rastjo.

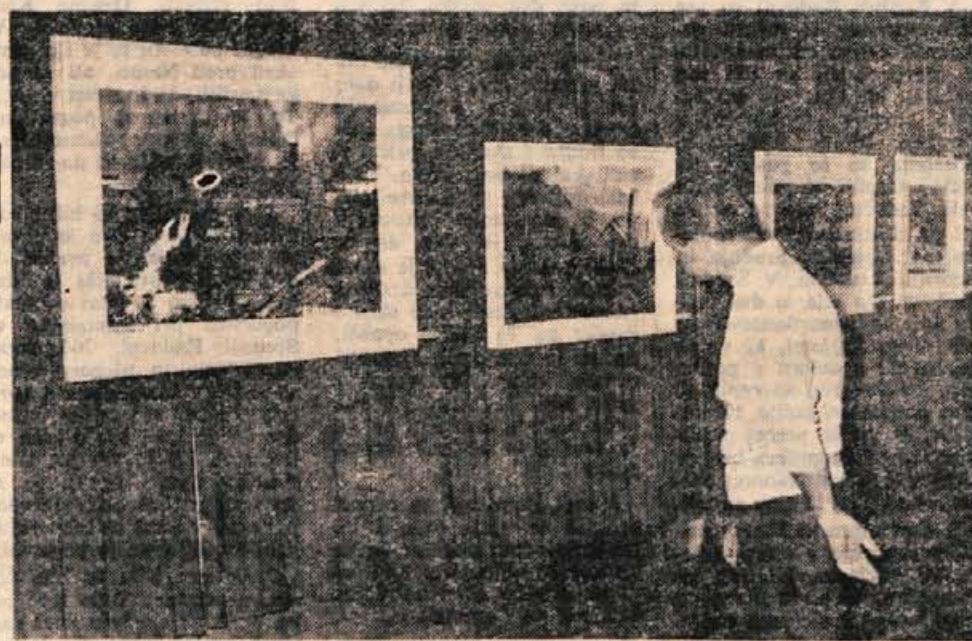
Rodil se je 26. februarja 1928 v Mislinji. Dr. Stane Strnad, predstojnik slovenjgrške bolnišnice, kjer je bil (ali je še) Tisnikar zaposlen, je prvi odkril njegov slikarski talent in mu z vzpodbudnimi besedami ter z atelijejem pomagal stopiti na pot likovnega razvoja. Mlademu umet-

niku so se v bolniški prosekuri nudili prizori, ki nas, preneseni na platno, presenečajo, ponujal se mu je sjevrstven svet, ki se ga v običajnem življenju izogibamo. Prav sredi tega nevsakdanjega okolja je izboljkoval zeleno barvo, tako svojstveno in nenavadno, da so jo nekateri imenovali kar 'tisnikarsko' zeleno. Z njo upodablja temačne, grozljive, skominjajoče prizore iz svojega delovnega prostora — secirnice.

Toda slikarjev umetniški jaz ni ostal za vedno utesnjen med stene shrljivega domova mrtvakov. Čez nekaj let je njegov iščoči duh posegel tu-

di drugam, na druga področja našega življenja, ki jih je doslej spričo stalno prisotne smrti zanemarjal. V seznamu del ob razstavi v Novem mestu (1966) najdemo že avtoportret in muzikante, počasi pa se izbor širi in danes zavsega tudi Pohorske hribe z ogljarji, prizore iz proste narave ter motive, upodobljene med slikarsko kolonijo v Izlakah.

A vrnilo se nekoliko nazaj, na začetek Tisnikarjeve slikarske kariere. Slikati je začel šele leta 1951, vendar od takrat dalje razstavlja neumorno, tako da bi naštevanje razstav zavzelo preveč

V Radovljici v graščinski dvorani razstavlja likovna sekcija DOLIK z Jesenic - Foto: F. Perdan

Srebrna medalja

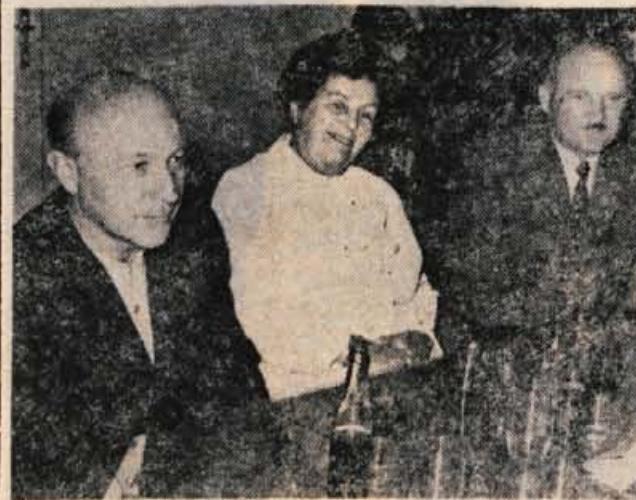
Na nedavni mednarodni razstavi otroških risb v Novem gradu je v okviru jugoslovanske razstave otroških risb prejel srebrno medaljo za svojo risbo učenec osmoga razreda osnovne šole Lucijan Seljak v Stražišču pri Kranju štirinajstletni Dušan Tršan. Priznanje je tolikanj bolj dragoceno, ker je bila Dušanova medalja edina za Slovenijo.

L. M.

Predstavnika češkoslovaške otroške kinematografije v Kranju

Na povabilo Pionirskega doma iz Ljubljane sta se pred kratkim mudila na enotedenškem obisku v Sloveniji Aloš Bosak, direktor filmskega studia iz Gottwaldova in Hermina Tyrolova, ustvarjalka čeških animira-

nih lutkovnih filmov. S seboj sta prinesla tudi osem takšnih filmov za otroke, ki so bili do sedaj že na sporednu v kinematografi v Ljubljani in Kranju. Do konca meseca pa si jih bodo lahko ogledali tudi otroci

Aloš Bosak, Hermina Tyrolova in Janez Petrič — Foto: Franc Perdar

GORENJSKI MUZEJ V KRAJU — V Mestni hiši je odprta stalna arheološka, kulturnozgodovinska, etnografska in umetnostnozgodovinska zbirka, v Galeriji v Mestni hiši pa razstava slikarskih del Jožeta Tisnikarja.

V baročni stavbi v Tavčarjevi ul. 43 je v I. nadstropju na ogled republiška zbirka: Slovenska žena v revoluciji in v II. nadstropju etnografska razstava Planinarska kultura na Gorenjskem.

V Prešernovi hiši je odprt Prešernov spominski muzej, v Galeriji v isti stavbi pa razstava barvnih reprodukcij: Krajinsko slikarstvo v 18. in 19. stoletju I.

Galerijske in muzejske zbirke so odprte vsak dan od 10. do 12. in od 17. do 19. ure.

prostora. Leta 1963 so ga sprejeli v Društvo slovenskih likovnih umetnikov. Tri leta pozneje je prvič razstavljal v Ljubljani, in sicer v Mestni galeriji, skupaj z Jakicem. Umetnostni kritik Bassin je ob tem zapisal, da njegova dela potrjujejo, da predstavlja laično slikarstvo — ne glede na to, ali prevladuje v njem naivni ali primitivni moment — fenomen v mnogici sodobnega likovnega izražanja. Časovno neposredno tradicijo bi v domačem polpreteklenem slikarstvu težko odkrilli. Nasprotno, zdi se, da lahko govorimo o aktivnem (in hkrati pozitivnem) vplivu predvojnega ekspresionizma, močne struje, formirane v vrstah najvišje izobraženih likovnikov, v delih Jakija in Tisnikarja, ki predstavljata poleg Janeza Sedja najboljše, kar imamo na našem ozemlju območju. Tu moramo torej odkrivati izvir za izražanje psihe preko zgolj na viševnem zunanjosti pojavnosti točno definiranega okolja. Ekspresionizem kot aktivni moment je očiten pri Tisnikarju, ki poleg neposrednih zapisov iz bolniških sob razvršča svoj svet, svoj slikarski horizont tudi z drugimi snovnimi elementi.

A. P.

Casopis za vse Gorenje

ozioroma šolarji v Tržiču, Mariboru in nekaterih drugih krajev Slovenije.

Češkoslovaška kinematografija je danes med prvimi v svetu po proizvodnji filmov za otroke. Zanimivo je, da na leto posnamejo od 28 do 35 celovečernih filmov za odrasle in 8 do 10 celovečernih filmov za otroke; med slednjimi pa je kar polovica animiranih filmov. Zato ni prav nič čudno, da so pri tovrstni proizvodnji dosegli že nekaj lepih uspehov. Pri iskanju različnih prijemov in ustvarjanju pa je imela zelo lepe uspehe prav Hermina Tyrolova, ki že od 1940. leta dela na področju animiranega lutkovnega filma.

V sredo dopoldne sta oba gostia Pionirskega doma obiskala tudi Kranj. Ob tej prilnosti so si filme, ki sta jih prinesla, ogledali tudi učenci kranjskih osnovnih šol. Pogovarjala pa sta se tudi s predstavniki kinematografskega podjetja Kranj in kranjskega filmskega kluba.

A. Z.

Zima je trkala na vrata, pa je bilo za drvarje obilo dela. Tudi blejski policisti so se spomnili, da je ob cesti v Radovni še skladovnica drva, last gozdne uprave. Sledil je ukaz: Po drva v Radovno.

Bilo je 7. septembra 1944. leta. Nemški vojaki so s konji in vozovi prišli v Radovno po drva. Marija Sanca (zdaj živi v Kranjski gori), se je Nemčev bala boj kot samega zlomka. Pred zelenici je z družino pobegnila v gozd. Ko pa se je vrnila, je opazila, da so ji vojaki vzeli iz peči sveže pecivo in pokradli vse nože. Dolga vojna je tudi Nemcem krčila želodce.

Z naloženimi vozovi polnimi drva so se vračali na Bled, ko so jih pri Frčkovi koči med Spodnjo in Srednjo Radovno z rafali »pozdravili« partizani. V napadu so borci Nemcem ubili dva konja, dva vojaka pa sta se priključila partizanom. Moram pa takoj na začetku opisa tega dogodka reči, da so o tem različne verzije; nekateri pravijo, da partizani sploh niso ujeli nobenega nemškega vojaka, drugi zatrjujejo, da se je eden sam priključil, tretji pa vedo povedati, da sta se dva priključila naši vojski. Niso mi znana imena borcev, ki so bili v zasedi, pa zato nimam podatkov iz »prve roke«.

Podatki se ujemajo samo glede dveh konj, ki jih je ubila partizanska zaseda.

V VRTINCU BESA

Drugi dan so Nemci besni, zaradi dveh ubitih konj in baje dveh pobeglih vojakov, pridrveli v Srednjo Radovno. Skozi okno domače hiše je aktivist Pangrčev Franc (živi v Lesach) opazil Nemce na koncu njiv. V hiši sta bila še Olipov Jaka s Krnice in partizan Zaloharjev Nace iz Podhom. France je trdil, da so na koncu njive Nemci, partizani pa, da so partizani. Ko so končno le ugotovili, da prihajajo Nemci, so zbežali iz hiše proti gmajni, partizana, ki je bil zadnji, pa so že spremljali streli.

Anton Rekar

V Srednji Radovni so vse hiše oziroma vsi vaščani sodelovali z osvobodilno fronto. V starih časih so bili tod pašniki blejskih in gorjanskih kmetov ter kmetov z Dovjega in iz Mojstrane. Ščasoma so se pastirji za stalno naselili na pašnikih ob reki Radovni, kjer so zrasle tri po dolžini zelo raztegnjene vasji Spodnja, Srednja in Zgornja Radovna. V Srednji Radovni sta bila le dva velika kmeta; razen Sancovih so bili drugi kajžarji, ki so se preživljali z delom v gozdovih. Pri Pangrcu so redili 40 glav govedi, tri konje, 10 prščev, 35 ovce in precej perutnine. Samo Pangrčeva hiša je med vojno partizanom prostovoljno dala 13 glav govedi.

8. septembra so Nemci prišli v Radovno s točno določenim načrtom. Minirali so Pangrčovo hišo, iz hleva pa vzeli lepega dveletnega konja. Tistikrat hiša ni pogorela. Kako pa mu Nemci minirajo dočačijo je sin France gledal z razdalje 400 metrov.

S konjem pa Nemci niso imeli sreče. Zrebe ni poslušalo in razumelo vojaške ukaze, pa je pobegnilo. Razdraženi vojaki so ga ubili.

GROŽNJA

Po miniranju je nemški komandant sklical vse vaščane in jim zagrožil: »Ce se v osmih dneh ne vrne-

ta naša dva vojaka, bo vas pogorela, v njej pa vaščani!«

Ljudje so se prestrašili. Minil je prvi, drugi, tretji dan; vse je bilo v pričakovanju osmega dne. Določenega dne so ljudje s strahom pričakovali, kaj se bo zgodilo. Tudi naslednji dan je bilo vse mirno. V napetem pričakovanju sta minila še dva dneva. 19. septembra zvečer je skozi vas šla četa vojaške državne varnosti. Ničesar niso slutili. Zvečer pa so ljudje opazili, da se je nekje na Mežaklji utrnila raketa in osvetlila nebo nad Radovno. Ali res prihaja huda ura? Kaj pa, če je vse to le utvara? Napeti živci?

Mnogi, premnogi so tokrat zadnjič večerjali, zadnjič legli k nočnemu počitku. Rano zjutraj 20. septembra 1944. leta se je začel eden največjih zločinov na Gorenjskem.

SMRT V KRUSNI PEČI

Pri Klemenčku so bili kajžarji. Oče je bil vdovec; imel je dve hčerkki. Živeli so skromno. Ker v hiši ni bilo dovolj prostora in pa zaradi siromaštva so se partizani le poredko oglašali v hiši. Usodne noči hčerka Rozika ni spala doma, ampak pri prijateljici Sancovi Majdi. Kaj se je tistega jutra dogajalo pri Klemenčku, nihče ne ve. Nemci so

hišo požgali. Ožgane Klemenčeve kosti so dobili v krušni peči. Ali se je tja sam skril pred Nemci, ali pa so ga prisilili, da je zlezel v peč? To je skrivnost pogorišča. Okostje njegove 16-letne hčerke Marice so dobili na mreži postelje.

Tudi pri Ložu so bili siromašni kajžarji. Oče je drvaril, da je lahko preživjal družino. Ložova hiša je bila tam, kjer so še zdaj ostanki pogorišča pri spomeniku v Srednji Radovni. 76-letnega gospodarja in njegovo ženo so zaprli v hlev, kjer sta zgorela. Ložov sin je bil poročen in je imel svojo hišo v Radovni. Ko je sin pri Klemenčku opazil ogenj, je z ženo in petimi otroci naglo pobegnil v gozd in tako rešil družino, hiša pa je pogorela.

Pangrčeva hiša je bila že prej minirana. Tisto noč je na senu na skedenju spal samo Pangrčev Janko. Ko je za slišal streljanje in kričanje ljudi, je skoraj nag pobegnil v gozd in se tako rešil. Toda v Pangrčovo hišo so pripeljali 40 letno Heleno Zupan in njen nečakinja 15-letno Ivanko Čuden. 15-letnega Pangrčevega pastirja Rada Stajera in 15-letnega Jožeta Vončina, ki je bil pastir pri Klemenču. Te stiri so Nemci zaprli v hišo, hišo začiali in ob obupnih krikih so v njej umrli oziroma zgorele štiri žrtve tega grozovitega zločina.

PRIMOZ 30 GOSPODAR

Januarja 1944. leta je pri Tončku prvič glasno zakonal sedmi otrok. Bil je sin. Oče, sila ponosen, je dejal: »Tako, zdaj nas je pa dovolj. Ta bo bodoči gospodar naše kajže, zato mu bomo dali ime mojega pokojnega očeta Primoža.«

»Kaj?« je zavrešala žena, »Primož pa res ni lepo ime.« Z mamo so se strinjali tudi otroci.

Pa je bilo res tako kot je zapisano. Zaradi imena sedmega otroka so se pri Tončku skregali. Prišlo je celo tako daleč, da so svojci šli na občino vprašati, ali naj krstijo otroka za Primoža, kot to želi oči, žena in otroci pa se z imenom ne strinjajo. Obveljala je gospo-

Sanje kot pošastna mora strašnega prizora

Klemenček je pogorel v krušni peči, njegova 16-letna Marija pa na postelji — Pri Ložu sta mož in žena pogorela v hlevu — V Tončkovi hiši je pogorelo 11 oseb dveh družin, med njimi osemnovečni Primož — Francka ne bo več prinesla mleka, Primožu pa ni bilo sojeno, da bo gospodar — Sanje, te strašne sanje, ki se kot mora vlečejo dolgih 25 let skozi vse noči

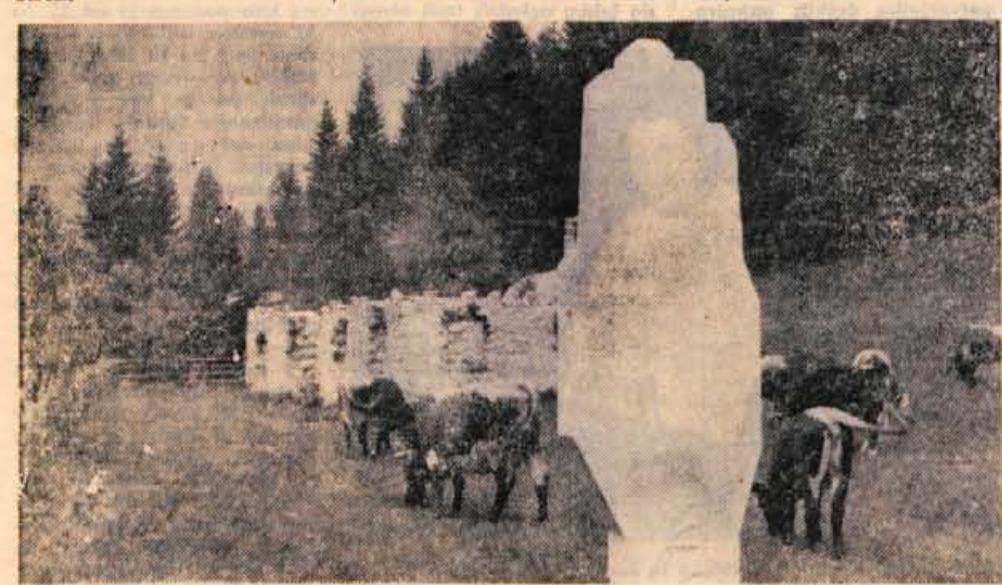
darjeva beseda. Otroku so dali ime Primož.

Anton Rekar ali kajžar Tonček po domače je le strdim garanjem preživel številno družino. Živeli so skromno, toda bili so srečni, ker so se dobro razumevali. Tisto zaradi Primoževega imena pa res ni bilo tako hudo.

70-letni Anton Rekar živi v Zgornji Radovni. Odan sva se srečala na travniku v Mojstrani, ko je pospravljal otavo. Dobri dve uri mi je priporoval svojo s krvjo pisano živiljenjsko pot. Iz njegovih živilnih oči sije žar grenkih spominov, ki bi jih kazalo ohraniti bodočim rodovom. Morda se bo nekoga le lotil tega pomembnega dela. Naj bo ta skromen zapis posvečen spominu njegove družine. Prosim vas, Rekar, spregovorite za nas, sedanjo in bodočo generacijo:

»Bil sem kajžar. Redil sem eno ali dve kravi, prasiča in nekaj perutnine. Rad sem imel ženo, rad sem imel svoje otroke. Kruta usoda nas je ločila.

Bilo je septembra 1944. leta. Hotelir Janez Rabič iz Mojstrane me je prosil, naj zanj pripravim 12 m² drva. Sel sem do konca Kota, doline pod Triglavom, kjer je imel Rabič gozdove. Z menoj je šla 10-letna hčerka Francka, ki mi je pomagala na voziku peljati orodje za delo in hrano. Ko sva prišla do Rabičevih gozdov v Kot, mi je pomagala požagati tri debele bukve, potem pa je odšla domov. Oče, čez dva dni ti prinesem mleko, je dejala ob slovesu. In res je čez dva dni spet prišla in mi prinesla mleko in nekaj hrane. Prijetno sva kramljala. Povprašal sem jo, kako je doma, kaj je novega v vasi, nato pa sem jo spremjal pol ure daleč do mostu na Klančnici. Sredi mostu se je obrnila in mladostno razpoložena dejala: »Oče, ne skribil. Čez dva dni ti bom spet prinesla mleko.« Pomahala mi je v pozdrav in že so jo njeni urne nožice hitro nosile proti domu. Kakšna hrabra deklica, sem pomislim, ko sem razmišljal, da gre v vojnem času sama skozi

Spominsko obeležje v Radovni — zadača pogorišče — Foto: J. Vidic

gozd. Se slutil pa nisem, da sem jo tistikrat zadnjič videl. To je bilo zadnje slovo od moje hčerke Francke, od moje družine in doma.

Cez dva dni Francke ni bila, kot je obljubila. Sel sem ji naproti, saj človek ne ve, kaj se ji v gozdu lahko zgodi. Ob poti sem srečal pokojnega Pintarja, ki je drvaril. Povpršal me je, kam grem. Deključu nasproti, sem odvrnih.

Težko mi je povedati, je dejal Pintar in žalostno gledal v tla, »moram. Nekdaj mora povedati. Deklje ne bo več; nimaš več družine, nimaš več doma.« Tako sem zvedel za kruto resnico.

Bilo je to drugi dan po požigu. Sel sem naprej, potrto, otožen, misli pa so mi kot strele švigate do doma, do moje mame, žene, hčerk in sinov. Naenkrat so mi začela kolena klecati, srce močnejše biti, telo je stisnila nepopisna žalost in groza, da nisem mogel več naprej. Opotekoč sem se vrnil v Kot v Brodarjevo bajto. Minil je dan, dva, tri, a jaz se še vedno nisem mogel odločiti, da vidim pogorišče in grob moje družine. Obvestili so me, da bodo zoglene kosti članov moje družine pokopani na vrtu podleg hiše. Od žalosti nisem mogel narediti koraka proti domu. Minil je prvi, drugi, tretji mesec. Minilo je dolgih sedem mesecev preden sem zbral toliko moči, da sem se napotil proti domu. Po sedmih mesecih sem prvič videl požgano vas in požgano domačijo. Mojo hišo so najprej minirali, nato pa začiali. V ognju so našli smrt moja mama in žena, 22-letna hčerka Helena, 10-letna Francka, 5-letni sin Vinko, 3-letni sin Viktor in osemnemesečni sin Primož. Spomnil sem se prepira zradi njegovega imena.

V našo hišo so pripeljali celo Setinovo (Konavčeve) družino, tako da je v moji hiši pogorelo 11 ljudi.

Bolčič so spomini na hčerko Francko, ki me je imela tako rada. Se vedno mi zvenijo njene z otroško nežnostjo izrečene besede: »Oče, cez dva dni ti zopet prinesem mleko.« A nji bilo več ne Francke, ne mleko.

V Kotu pod Triglavom sem si sam postavil dva metra široko in dva metra dolgo kočo in v njej stanoval vse do osvoboditve. Pa nisem živel ilegalno, temveč javno. Znano je, da je med vojno vsaka hiša morala imeti hišno listo s popisom stanovanj. Tudi meni je znanec z občine prinesel originalno listo, na njej pa je pisalo, da v koči stanuje Anton Rekar.

Zivel sem kot samotar, v mislih pa sem se pogovarjal z ženo, hčerkami in sinovi. V mislih sem zibal Primoža, se igral s Francko, Vinko in Heleni pa sem pripovedoval zgodbe.

Neštetokrat se spomnim, da je nekaj dni pred požgom Radovne sredi noči

hčerka iznenada začela jokati. »Kaj ti je?« sem jo povprašal. »Oče,« je dejala, »sanjala sem, da so prišli Nemini da so nas hoteli vse pobiti.« Kakšna zla slutnja?

Spomnim se, da sem nekoč sanjal, da so po zidovih okrog pokopališča v Gorjah gorele sveče. Nenadoma so se vse sveče ugasnile razen dveh.

Ko smo po vojni žrte Radvne prekopali in pokopali na pokopališču v Gorjah, se mi je nudil isti prizor. Po vsod so gorele sveče. Tedaj sem pomisil: v sanjah so se vse sveče ugasnile, gorele so le dve. Ugasnilo je življenje moje družine, ostal sem le jaz in sin Jože, ki je bil pri partizanah, sin Anton, ki je bil tudi partizan, pa je padel kot borec nekje na Primorskem. Dve sveči, dve življenji.

Se vedno v sanjah vidim svojo družino. Se vedno sem v mislih z mojimi otroci, mamo in ženo.

Tako presunjeno sem poslušal Rekarjevo izpoved, da sem se ga skoraj bal vprašati: »Ali zelo sovražite Nemce? Ali ste jezni, če jih srečate v Radovni?«

Nekaj časa me je pozorno opazoval; zdelo se mi je, da razmišlja, ali naj na vprašanje sploh odgovori.

»Ne sovražim nobenega človeka,« je počasi, toda s poudarkom povedal, pri tem pa prodorno zrili v moje oči, kot bi iz njih želel razbrati, če se z odgovorom strinjam. »Če bomo še naprej sovražili drug drugega, potem vojno nikoli ne bomo iztrebili.«

Razumel sem ga. Niso ljudje krivi za pokol v Radovni, kriva je vojna. In dokler bodo vojne, se bodo dogajali zločini, tako kot se danes dogajajo v Vietnamu ali pa v spopadih na Bližnjem vzhodu.

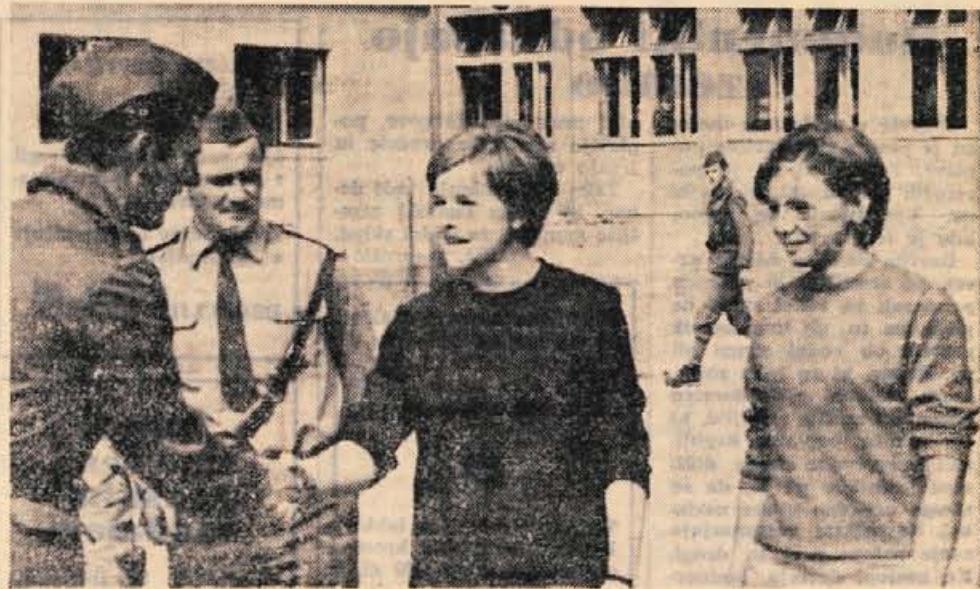
Rekar odločno odklanja sovražstvo. To ne vodi nikamor. Povedal je naslednji dogodek:

Pred kratkim sta se v triglavsko pogorje podala dva nemška turista na lov. V hribu je lovec padel in si poškodoval koleno. Sepajoč je ob podpori drugega loveca prispel v Zgornje Radovno in se ustavil pri hiši, kjer zdaj biva Rekar. Beseda je dala besedo in Rekar je izvedel, da je nemški turist doma iz vasi, v kateri je Rekarjev oče služil vojaški rok. Nemu je obvezal rano, ga namazal z arniko, vpregel konja v voziček in odpeljal loveca iz Zgornje Radovne na avtobusno postajo v Mojstrano.

Rekar ve, kaj je vojna in kam nelje sovražstvo med narodi, državami in ljudmi. Da se nikdar več ne bi ponovil zločin, kakršnega je doživel Radovna pred 25 leti, je potrebno izbojevati boj za nove, bolj humane odnose med ljudmi vseh narodov, držav in celin, brez razlike na barvo kože, versko ali politično prepirjanje.

J. Vidic

(Se nadaljuje)

V soboto, 13. septembra, je bila v kranjski garniziji Stane Žagar svečana zaobljuba mladih vojakov, ki so prišli v Kranj služiti vojaški rok. Po zaobljubi je mladim vojakom spregovoril komandant garnizije polkovnik Viktor Cvelbar. Zaobljubi so prisostvovali tudi predstavniki kranjskih družbenopolitičnih organizacij in skupina dijakov kranjske gimnazije. Vojakom je čestital tudi sekretar občinske konference zveze mladih Kranj Karlo Čelj.

J. K.

Srečal sem ju v Železnikih

DVOJE PLAC

Naleteli smo na možakarja s slamnikom. Bil je to Franc Bevk iz Sovodenj. Ze iz sokolskih vrst pred vojno je bil navduhnen z idejami pravičnejsrega sveta. In še danes je tak. Bil je predsednik njihove prve kmetijske zadruge, prve v tej dolini, domala vsa leta je sekretar osnovne organizacije komunistov, predsednik SZDL in podobno. Z velikim zanosom je pravil o tej in oni organizaciji in kako so pri njih to in ono organizirali.

Pa sem ga vprašal: »Kaj vas spodbuja k takemu delu na vasi, kaj imate od tega?«

»Tako je. Plače so dve vrst. Eni so materialne z denarjem, druge pa so moral-

ne. In to drugo imam jaz. Zadovoljen je človek, kadar nekaj uspe če kaj organizira v dobro ljudem in kraju. Pred vojno je bilo pri nas samo 6 zaposlenih. Danes jih je že veliko. Vse se razvija in napreduje. To pa je tudi moralno zadoščanje. Kolikor vem, sem tudi osebno nekaj k temu priporočil.« je povedal Bevk.

KDO BO NADALJEVAL?

Tudi 83-letni Ivan Prezelj ali domače Podgrivar iz Davče je prišel na srečanje. Veliko aktivistov iz raznih krajev Gorenjske ga je pozdravljalo. Poznali so ga iz časov vojne. V njegovi hiši so bili razni sedeži, štabi, konferen-

ce, skladišča ... In on je bil vedno vsem na voljo. Tudi vsa povojna leta, zlasti ko je še bila občina v Železnikih, je bil odbornik, član te in one komisije, v Davči osrednja osebnost na vseh sestankih. Dandas je pa ga že leta težio. Razumljivo.

»Zdaj, ko ste pod pritskom časa prisiljeni prenašati vso tako drobno aktivistično delo na druge, na mlade, kako se vam zd? Bodo nadaljevali tisto, za kar ste sovi toliko pehalii?« sem ga počeval.

Ivan Prezelj

Srečanje borcev in spominska slovesnost v Radovni

Občinska odbora ZZB NOV Radovljica in Jesenice organizirata veliko spominsko slovesnost v Srednji Radovni.

Letos mineva 25 let odkar so podijavani in pijani esovci zloglasne divizije Brandenburg požgali in popolnoma uničili Srednjo Radovno, v objemu ognja pa je izgubilo življenje 24 vaščanov. V spomin na ta tragičen dogodek bo 28. septembra ob enajsti uri dopoldne pred spominskim obeležjem v Radovni komemorativna slovesnost. Obenam bodo v Radovni praznovali še naslednje pomembne jubileje: 25-letnico ustanovitve Jeseničko bohinjskega odreda; 25-letnico zборa aktivistov jesenškega okrožja v Radovni; 25-letnico zborov gorenjskih aktivistov v Bohinju in 25-letnico prve mladinske konference, ki je bila na Pokljuki.

Na proslavi v Radovni bo sodelovala gorjanska godba in pevska zborna iz Radovljice in Gorj.

Organizatorji vabijo šole in mladino jesenške in radovniške občine, da v nedeljo, 28. septembra, organizirajo pohod po partizanskih poteh do Radovne.

Organizator vabi aktiviste, borce, mladino in vse občane Gorenjske na proslavo v Srednjo Radovno.

J. Vidic

»Seveda bodo. Saj so mladi tudi pripravljeni delati. Zlasti, če vidijo uspeh. Nekej drugrega pa me še bolj muči. Kdo bo delal na kmetijah? Zlasti žena, dekleti ni, ki bi bile pripravljene oprjeti se kmetije,« je dejal in me povabil, naj pride kdaj v Davčo. Nihče več ne prihaja k njim. Niti tisti, ki so bili pri njih kot domači v najtežjih časih.

Tako in podobno bi povedali mnogi iz Tuhinjske doline, z Dovjega, iz Goričke ... Polno je spominov. Pa za drugo leto!

K. Makue

Hudourniki odnašajo zemljo

Deževje v preteklem mesecu je povzročilo številne poplave. Škoda, ki so jo povzročili hudourniki, ni majhna. Vprašujemo se samo, kdo je tega kriv.

Davčna odločba odloča davek od zemljišča in poseben prispevek za vodni sklad ne glede na to, ali ima lastnik parcele ob vodni strugi ali ne. Denar, ki se tako zbira, mora vodno gospodarstvo vlagati za zaščite zemljišč, ki jih ogroža poplava. Regulirati mora vodne struge, dolžnost lastnikov pa je, da so struge očiščene vsake navlake. Največkrat zanemarjajo svoje naloge prvi in drugi. Ko nastopi deževje, hudo-

niki prestopijo bregove, poplavijo ravninske predele in tragojo cestišča.

Tako voda odnaša tudi denar, ki so ga lastniki zemljišč namenili za vodni sklad.

J. Ambrožič

Kmetijska zadruga Naklo bo na svojem delovišču v Strahinju čistila in razkuževala žito samo 24. in 25. 9. 1969. od 7.-12. ure.

Na istem delovišču lahko kupite tudi drobni krompir za krmo po 0,20 din za kg.

Zadruga prodaja od 27. 9. 1969 dalje na delovišču v Podbrezjah vsako popoldne od 14. ure dalje namizna in industrijska jabolka po najugodnejših cenah.

Priporočamo se!

OBISCITE GOSTILNO ZG. DUPLJE

DROPULJIC LIBERAN

kjer vam bomo postregli s postrvimi in specialitetami na žaru.

Lep pozdrav in nasvidenje v Zg. Dupljah.

Gostilna pri
DROPULJIC LIBERAN

Znižali smo cene ženskim sandalam

OGLEJTE SI BOGATO
IZBIRO JESENSKIH MO-
DELOV V PRODAJALNI

Alpina

KRANJ
NA TITOVRM TRGU

PREPRICAJTE SE
O HITRI IN SOLIDNI
POSTREZBI

Obiščite

ŠIPAD

PAVILJON

na Gorenjskem sejem

1969

pri TEKSTILNI ŠOLI v Kranju

Stanovanjsko OPREMO
lahko KUPITE

na KREDIT do 10.000,- N.din

* BREZ POLOGA
* BREZ POROKOV

Kupljeno pohištvo vam BREZPLAČNO dostavijo na dom ali do kamionske ceste

Gorenjski sejem je bil do 18. avgusta, danes smo pa že 20. septembra. Ali je reklama namenjena že za sejem leta 1970?

Skladiščnik Andraž

«Tu bo tvoje delovno mesto, Andraž!» so mu rekli in mu pokazali obsežno skladišče, prentranjo z vrečami, zaboji, škatlami in bog si ga vedi s čim še.

Gledal je Andraž skladišče in kimal z glavo. V ušehi so mu še vedno zvenele direktorjeve besede. Lepo je povedal, zares lepo. »Dobil boš skupino delavcev,« mu je dejal. »Pridni so, radi ti bodo pomagali, ti pa pazi, da bo vse lepo zloženo na svoje mesto in čisto mora biti, Andraž, čisto! Mi ti zaupamo, potrudi se.«

Samo kimal je, v notranjosti pa je začutil ponos.

»Mi ti zaupamo, potrudi se,« je ponavljal sam pri sebi. »Lepo mu je povedal direktor, zares lepo. Seveda se bo potrudil, kakopak. Moraž Andraž, saj ti zaupajo, tebi Andražu Mihovcu zaupajo. Ej, Andraž, to pa ni kar tako, sam direktor ti je rekel, da ti zaupajo.«

Skrivite so se mu ustisce v nasmej. Spomnil se je dela in se tresnil. Hitro se je vživel v delo, kmalu je vedel, kaj je prav, kaj ni, preložiti je bilo treba to in ono . . . Dela je bilo vedno dovolj.

»Pa preložimo tole, fantje!« je dejal in po-kazal na gomilo vreč.

Molče so ga gledali. Tako tope in mrtve so bile njihove oči. Nobenega življenja ni bilo v njih.

»Ce oni lahko sedijo, bomo tudi mil!« je bleknil eden od njih in z roko pokazal na drugo skupino. Res so sedeli, kadili in se smejali.

Andraž je skomignil z rameni. Sam ni vedel, kaj bi. »Ze nimajo dela,« je zamotiljal, čeprav ni bil prepričan o tem. »Potem ga tudi mi nima-mo!« je slišal odgovor in moral je priznati, da ima fant prav.

»Eh, Andraž, kaj bi se gnjavil?« si je dejal. »Sam primi, pa bo. Naj sedijo, saj so utrujeni. Saj drži, da imaš šole, pa kaj bi tisto. S tem še ni rečeno, da ne moreš preložiti teh vreč. Bolj prijetno bi res bilo, ce bi jih vti, pa tudi hitreje bi slo, pa bo tudi tako zlo.«

Pljunil je v roke in pričel. Tisto, da druga skupina poseda, si bo že zapomnil. Jasno, ce oni sedijo, da hočejo tudi njegovi.

Andraž pa je delal. »Clovek mora znati dela-ja,« si je mislil. Tudi vreče mora znati prekla-

dati, vsako delo je treba znati delati. Delati je treba tako, da zraven uživaš.«

Tudi ostali v skupini so ugantili njegove misli in tako se je večkrat zgodilo, da je Andraž sam delal, ostali pa so ga opazovali. Posebno tisti iz druge skupine.

Tistega dne so rekli Andražu: »V pisarni te kličejo, sestanek bo.«

Začudeno je pogledal, »Sestanek? Jaz, Andraž Mihovec, naj grem na sestanek? Saj nisem funkcionar.«

»Si, si Andraž. Vodja skupine si, le pojdi na sestanek.«

In je šel. Kar ponosen je bil na to, da so ga poklicali na sestanek. Vstopil je v že polno pisarno in ker so bili stoli že vsi zasedeni, je stopil k oknu in tam obstal. Bilo mu je neprjetno in sam ni vedel, kam bi z rokami.

Sestanek se je pričel. Marsikaj je slišal Andraž, celo kakšno laž.

»Kaj bi, si je mislil. »Ze mora tako biti.«

Dolgo je premišljeval, kako bi pričel tudi on. Tista skupina mu je ležala na srcu. Ampak, kaka naj pričene?

Končno se je ojunačil. Povedal je, kar mu je ležalo na duši. Vse je povedal. Da vidijo samo njegovo skupino, da ostali lahko delajo, kar hočejo in je še bruhalo iz njega. Ko je umolknil, je v pisarni zavladala tišina. Postalo mu je nerodno, čutil je, kako mu je kri udarila v ušesa. Potem pa so prišli za Andraža hudi trenutki.

»Da naj ne gleda na druge,« so mu rekli, »Gleda naj sebe, da so že opazili, kakšne napake dela, pa so to spregledali. Ni pa lepo, da on takole govorji o drugih, pa še novinec . . . novinec v podjetju.«

Andraž je lezel vase, tiščal je glavo med ramena, oči pa si sploh ni upal dvigniti z roba mize, kamor je imel že ves čas prilepljene.

Zapeklo ga je pri srcu, hudo zapeklo. Sam ni vedel, kaj bi. Bil je prepričan, da je imel prav, kar je povedal, a se je vseeno počutil krivega.

»Novinec v podjetju. To imajo pa tudi prav.«

Sestanek se je nadaljeval, on pa se je zaprl sam vase in tuhtal. Tudi to je želel, da sestanek čim prej mine.

Min: je. Andraž pa je le s težavo pozabil do godek. Se bolj je zgrabil za delo.

Pa je naneslo, da so Andraža povišali. Dobil je novo mesto v pisarni. Kaj takega res ni pričakovoval. Sedel je za pisalno mizo, pisal, računal, dvigal telefonsko slušalko in sploh se mu je zdelo novo mesto nadvse imenitno. »Andraž Mihovec pa v pisarni. Ha, to ti je nekaj, to je pravo mesto za mene, saj imam šole.« Kar ni in ni niso v glavo, da je to res on. Se bolj se je zagnal v delo. Dobil je tudi šefja in ta mu ni kdo ve kako ugajal. »Andraž, sedaj pa le pokaži kdo si, mu je ta večkrat vzvišeno dejal, Andraž pa je imelo, da bi bruhal. Vedel je, zakaj. Na tistem sestanku ga je prav on najbolj potlačil.«

Andražovo novo mesto pa ni bilo všeč ostalim v skladišču. Zavidali so mu, tista zelenja zavist jih je razganjala. »Kaj pa jaz morem, če so me dali sem,« je mislil in delal, delal tudi po drugi, če je bilo treba. Tudi tistim v skladšču je še kdaj pomagal. Mislil je, da je prav tako. Oni pa so ga samo postrani gledali.

Nekega dne ga pokliče direktor. Andraž je nerodno sedel v fotelj. Se premikati ti se ne upal.

Direktor mu je z resnim, stroginim glasom dejal: »Andraž Mihovec, razočaral si nas. Zaupati smo ti, a pričakovani nisi izpolnil. Vsak dan slišim pritožbe, Andraž je to, Andraž ono . . . tako ne gre.«

Se je govoril direktor, on pa ga ni več slišal. Zatopil se je v svoje misli in težko mu je bilo. »Andraž, polomil si ga,« je modroval. »Direktor ti je zaupal, ti pa takole. Ja, ampak kaj sem pa naredil . . . Nič ne sprašuj Andraž, direktor že ve, ní te dostikrat videl pri delu, a on že ve, on je šolan, Andraž, on je direktor, kako ne bi vedel. Saj če te pri delu ni videl on, so te videli drugi, tudi drugi lahko povedo, seveda lahko, pravico imajo, kar hočejo, lahko povedo.«

Kimal je Andraž z glavo, kimal in bilo mu je težko. Sklonjene glave je zapustil direktorjevo pisarno. Prav zares mu je bilo hudo pri srcu, obenem pa je zasovražil vse tiste ostale, ki so sovražili njega.

»Kaj bi Andraž, si je prigovarjal. »Oni že vedo, že mora tako biti. Pa tudi zavist, tista zelenja zavist je naredila svoje.«

Sel je Andraž, naslednji dan pa ga ni bilo v službo. Pa ne samo naslednji dan, nikoli več ga ni bilo.

»Kaj bi, si je dejal. »Razočaral sem in le če mu bi še hodil tja, le čemu?«

Te dni po svetu

BEOGRAD, 15. septembra — Na uradni obisk v našo državo je dopotoval indijski zunanjji minister Dineš Sing. Z našimi predstavniki se je pogovarjal predvsem o aktualnih svetovnih dogodkih in o sodelovanju med Indijo in Jugoslavijo.

SAIGON, 15. septembra — ZDA bodo do konca novembra umaknile še 40.500 svojih vojakov. To novico je sporočil podpredsednik saigonskega režima Kao Ky.

PARIZ, 15. septembra — Po večdnevnih stavki železniških uslužencev so se precej poslabšale socialne razmere. Železniške postaje so še vedno prazne, v industriji in na tržnicah pa primanjkuje blaga, ki ga dobavljajo po železnici.

BRUSELI, 16. septembra — Kmečki ministri Evropske gospodarske skupnosti so sklenili gospodarsko spodbujati kisanje krav, da bi tako zmanjšali presežke mesta. EGS ima 400 ton masla v presežkih, ki jih ne morejo prodati.

NEW YORK, 16. septembra — Začelo se je 24. zasedanje generalne skupščine OZN. Za predsednika letosnjega zasedanja so izvolili Anglo Brooks, liberalsko ministrico.

HALIFAKS, 17. septembra — V zahodnem delu Atlantika so se začeli sedemdnevni manevri severnoatlantskega pakta, na katerih sodeluje 40 ladij in 200 letal.

SEUL, 17. septembra — Velika povodenj, ki je zajela Južnokorejsko obalo, je do sile terjal 365 življenj. Poleg poplav je dejelo zajela še epidemija kolere, ki je zahtevala 66 življenj.

PARIZ, 18. septembra — V francoskem glavnem mestu so odpriji jugoslovansko gospodarsko razstavo, na kateri prikazuje svoje izdelke 75 jugoslovenskih podjetij. Naša gospodarska razstava naj bi utrla pot uspešnejši trgovini s Francijo.

NEW YORK, 18. septembra — Ameriški predsednik Nixon je v svojem govoru na zasedanju generalne skupščine zahteval od vseh držav članic svetovne organizacije, da »v imenu miru storijo vse, da bi »prepričale Hanoj, da začne resne pogovore o miru v Vietnamu. V trenutku, ko bo druga stran res odločena doseči sporazum, bomo praktične rešitve kmalu našli«.

Vsi so bili začuden in presenečeni. Morda celo sovjetski premier Aleksej Kosigin, ki je že priletel na sovjetsko ozemlje, ko so mu sporočili, da je Peking »voljan«. Kitajci bi mu bili lahko sporočili že v Hanoju, kjer se je bil udeležil pogreba Ho Si Minha, da lahko pride v Peking na kratek pogovor s kitajskim premierom Cu En Lajem. Od Hanoja do Pekinjskega je samo tri tisoč kilometrov. Tako je moral Kosigin leteti osem tisoč kilometrov daleč, da se je na pekinškem letališču lahko tri in pol ure pogovarjal s Cu En Lajem. Pravilo, da so bili pogovori »zadržani«, a da je Cu En Laj ključ temu »pridržal« Kosigina in njegovih nekaj spremjevalcev na večerji.

To je približno vse, kar vemo o sestanku med Kosiginem in Cu En Lajem. 11. septembra letos, sestankom, o katerem zdaj ugibajo po vsem svetu. Nihče pravzaprav zatrudno ne ve, kdo je posredoval med Rusijo in Kitajcem, da je do tega sestanka prišlo. Eni pravijo, da so bili to Romuni, drugi, da so bili to Severni Vietnamci. Nihče pa sveda ne ve, o čem so se pogovarjali, čeprav je lahko ugibati.

Poklicni »opazovalci« in tuji dopisniki, ki mukoma išče-

OSNOVNA SOLA
DAVORIN JENKO
Cerkle na Gorenjskem

razglaša

dve prosti
delovni mesti

učiteljev

na podružnični šoli
Senturska gora,
za določen čas

prosto delovno mesto
administratorke na centrašni šoli, za nedoločen čas.

Razpis velja do zasedbe delovnih mest.

OSNOVNA SOLA KRIZE

razpisuje

DELOVNO MESTO
UCITELJA

ZA GLASBENI POUK

Z A POLOVICNO
OBVEZNOST — II UR.

POGOJI:

Predmetni učitelj z diplomom pa — za nedoločen čas

Absolvent pa za določen čas

Strokovni učitelj z dokončano srednjo glasbeno šolo za določen čas

Presenečenje

jo kako novo »drobtino«, kako zanesljivo informacijo, so prisiljeni poročati o ugibanjih. Ugibati morajo tudi voditelji komunističnih partij tako na Vzhodu kakor na Zahodu, ki pozdravljajo to srečanje kot morebitno rahlo upanje, da se utegne sedanja propagandna vojna med obema velikanoma in obmerni incidenti vsaj omiliti, če že ne bodo prenehali. Toda tudi oni lahko samo ugotavljajo, da je že dejstvo, da sta se moža sešla, pomembno in koristno.

Medtem so se v nekaterih listih celo pojavi ugibanja, da vlada med kitajskimi voditelji nesoglasje in da je Mao Ce Tung bolan. Brez dvoma poskušajo s tem nekoliko pojasniti sestanek, češ, če bi bilo popolnoma po volji Mao Ce Tunga, da do sestanka sploh ne bi prišlo. To je lahko res, lahko pa tudi ni, in potem tudi ta teorija sodi v množico tistih ugibanj, s katerimi si raznai dopisniki in pisci članakov v potu svojega obrazu služijo vsakdanji kruh.

Vendar nekaj ni domnevanj: najsi je bilo srečanje med Kosiginem in Cu En Lajem

še tako koristno in dobrodošlo, je popolnoma gotovo, da samo ob sebi ne pomeni skoraj nič, če ne bodo druga znamenja dokazovala, da se je v kitajsko-sovjetskih odnosih nekaj premaknilo na boljše.

Za zdaj v Pekingu še prav tako divje in stupeno napadajo ZSSR kakor prej, čeprav je kitajski tisk na kratko poročal o sestanku. V tem pogledu — vsaj za zdaj — se ni še nič spremenilo. In to ni ugibanje.

Prejšnji teden so se izraelške sile s tanki in ob podpori letalstva izkrcale na egipovski strani Rdečega morja južno od Sueza in deset ur povzročale Egipčanom škodo, kolikor so jo pač mogle. Toda povzročanje škode sovražniku očitno ni bil glavni namen te nenadne akcije, pri kateri so Izraelci — po svojem zatrjevanju izgubili samo eno letalo, medtem ko so imeli le enega ranjence. Po nejasnem egipovskem uradnem sporočilu je skoraj viden, kakor da se Izraelci sploh niso izkrcali in da so jih prej pregnali. Toda to ni važno.

Važno je, da se je v mesecih po junijski vojni leta

1967 položaj na Srednjem vzhodu tako poslabšal, da je tam že skoraj stanje »stalne vojne«. Izraelci so še vedno prepričani, da so kos slehernemu egipovskemu ali arabskemu napadu — čeudi s sovjetskimi tanki in sovjetskimi milgi — Arabci oziroma njihovi voditelji pa očitno še vedno niso prepričani, da je ne bi spet skupili v morebitni novi »pravlj« vojni.

In tako se ta nesrečna zadeva vleče naprej in se bo še vlekla. Dokler ne bo spet eksplodiralo. Nevarnosti tiči v tem, da je bila vsaka eksplozija hujša od prve in tudi nevarnejša ne samo za mir na Srednjem vzhodu, ampak tudi za mir v širšem sredozemskem območju in celo v svetu.

Ljudje in dogodki

Nudimo vam VELIKO IZBIRO KNJIG po znižani ceni

strokovne in leposlovne literature.

BOREC
ZAVOD

UKANA

III. del

Najbolj brano knjigo na Slovenskem zadnjih nekaj let zaključuje avtor z boji Prešernove brigade in 31. divizije pozimi leta 1944 in spomladji leta 1945, s silovitimi spopadi Nemcov in IX. korpusa na Primorskem ter z osvoboditvijo mesta Trsta. V tem dinamičnem okviru razpleta tudi usode svojih priljubljenih junakov Ane, Primoža, Wolfa ...

Naročilnica:

Podpisani _____

kraj, ulica _____

Pošta _____

NAROCAM ROMAN UKANA — III. del
vezava cpl. din 85.00

Naročnino bom poravnal:
a) takoj ob prejemu knjige
b) v dveh obrokih

(neustrezno prečrtaj)

Znamka
za 0.30

ZAVOD BOREC
knjigotrški oddelek

LJUBLJANA
Beethovenova 10.

8. nadaljevanje

»Mesto je mrtvo,« je poročal novinar. »Ni električnega toka, ni vode, ni tramvaja. Kot prevozno sredstvo delujejo le še otroške sanke, ki prevajajo mrtve. Mesto umira tako, kot je živel zadnjega pol leta — s stisnjjenimi zobmi.«

Zdanov je spoznal, da bo le z uvedbo najstrožjih odredb lahko vsaj del prebivalcev mesta ohranil prek zime pri življenju. Od zunaj ni mogel pričakovati nobene pomoči, odpovedalo je prav vse. Prebivalci si morajo pomagati sami, tisti malii ljudje, ki so kljub lakot in mrazu skušali vzdržati v razrušenem mestu do konca svojih sil.

MESTO MRTVIH

V muzeju zgodovine Leningrad je shranjenih nekaj liščev, iztrganih iz beležnice, opremljene z abecedo. Pod posameznimi črkami je napisano z otroško pisavo:

»J — Jenja je umrla 28. decembra 1941, B — babuška je umrla 25. januarja 1942, L — Leka je umrla 17. marca, M — mama 13. maja. Vsi mrtvi. Očka je daleč, daleč, na fronti. Le Tanja je še tu. Vrstice je pisala enajstletna Tanja Savičeva — v nekaj kratkih stavkih je vsa usoda rodbine. Deklico so spomladni leta 1942 spravili iz Leningrada, imela je kronično grizo in je umrla leta 1943.«

Nic nenavadnega ni bilo, da so izumrele cele družine. V uradni leningrajski kroniki je zapisano: »Vsač dan, ki si si ga priboril in ostal pri življenu, je bil toliko vreden kot večmesečno življenje pod normalnimi pogoji. Pretresljivo je bilo gledati, kako so ginali svojci. Sinovi in hčere so mire pred očmi mater. Nebogljeni otročiči so izgubili mater. Cele družine so izginile.«

Da bi potolažili lakote, so segali po vsem, kar se je količaj zdele užitno. K admiralu Pantelejevu je prišla priateljeva žena in tožila, da bo njena družina poginila od lakote. Pantelejev ji ni mogel pomagati. Pri odhodu je opazila njegovo usnjeno aktovko. »Ali bi mi jo dali?« je trepetale vprašala. Začuden jo je prepustil. Nekaj dni nato mu je poslala krožnik žolec in okovje iz nikla. »Z niklom,« je pisala, »nisem vedela kaj početi, usnje pa je dalo takole žolco.«

Tista zima je bila ena najhujših, kar so jih pominili. Decembra je bila povprečna temperatura v mestu 12 sto-

pih pod ničlo, Januarja pa 20 stopinj. Kurivo so dobivali le iz skromnih gozdilčkov v okolici mesta, iz zamrznjenih in zasneženih šotisč na desnem bregu Neve in iz leseni stavb. Zdanov je dovolil podreti vse lesene stavbe v mestu. Mladinci so trgali deske, s katerimi je bil zavarovan spomenik Petra Velikega in napisali na spomenik: »Njega ne bo zeblo, mi pa se bom pogrel.«

Ceste so bile kraji groze. Neki Leningražan je na odprtih stojnicah opazil skupino ljudi, ki so sedeli na zaledenelih stopnjicah in si opirali glave z rokami. Ko je prišel bliže, je spoznal, da so vse mrtvi. Mimo njih so hodili živi pa se je le malokdo ozrl nanje.

Vodovodne cevi so zamrzle in popokale. Vode ni bilo. Čukovski je videl, kako je na stotine žensk z vredrom v roki stalo na debelo zamrzel Ničev okrog lukenj, vsekanih v led in čakalo, da bi prišle na vrsto ter lahko zajele vodo. Presunjen je opazil očroti, kjer so ali trula, trupla žensk, ki so prišle po vodo pa so se od onemoglosti sesedle in umrle.

Kdor je pil vodo iz Neve, se ni mogel niti več zavzeti okusa — pa naj je — če je imel drva — vodo prekuhal in pil, aij jo uporabil za kuho kavinega nadomestka. Bila je stakobno gnilobnega okusa — po smerti.

Celo najpogumnejši so začeli počasi dvomiti, da bi Leningrad mogel vzdržati vse hudo, vso stisko. Vera Inber, ki je hrabro vztrajala ob strani svojega moža zdravnika, je 4. januarja zapisala v svoj dnevnik: »Ne verjamem, da bi mesto moglo vzdržati obleganje še deset dni. Ce bi zunaj vedeli, kaj mora Leningrad trdeli. Miraz je strašen in zima je dolga.«

GLAS ŽIVLJENJA

Ko je pisatelj Lev Uspenski prisel nekega dne v radijski studio, kjer je bilo mrzlo kot v lednici, je opazil tam čudno reč, ki je bila podobna vilmam brez rogljev. Babuškin pri oddajniku mu je pojasnil, da se opira na nenavadni priponomeček, kadar zaradi slabosti ne more več stati pred mikrofonom. »Program pa moramo oddajati« je dejal, »ljude nas hočejo slišati, v vzpodbudo smo jim in v okrepitev. Cudna priprava je postala v studiu neobhodno potrebna. Pesnik Vladimir Volšenin se je pri branju pesmi pred mikrofonom zgrudil in nekaj dni nato umrl. Pri oddajanju opere Sneguročka Rimski-Korzarova se je pevec, da se ne bi zgrudil, opiral ob palico. Zvezcer je bil mrtav. Vsevolod Rimski-Korzarov, nečak velikega komponista, je bil do deljen gasilski stražar na strelki sedemnadstropne zgradbe radia Leningrad. Neke noči, ko so se v daljavi pojavili ognjeni zublji, se je s prijateljem pogovorjal o zmagi, ki mora kmalu priti. Zbitnati je bil mrtav.

Marsikdo je spravil svoje mrtve na cesto, v upanju, da bo mimoidoča patrulja oskrbel pokop, kar se pa ni zgodilo vedno. Na Vasiljevskem otoku je vrgel nekdo žensko truplo skozi okno na cesto. Padlo je na sneg pred vežnimi vrati. Stanovalci, med njimi pisatelj Nikolaj Čukovski, so si ob njem izhodili novo stezo v snegu. Po štirih dneh je truplo izginilo, tako da so lahko spet hodili po staro ste-

Pridobivanje urana iz morja

Japonskim znanstvenikom je uspelo razviti nov postopek za pridobivanje urana iz morske vode. V ta namen so uporabili kovinski, predvsem železov in aluminijev hidroksid, ki ga mešajo z aktivnim ogljikom.

Nenavadni popotnik

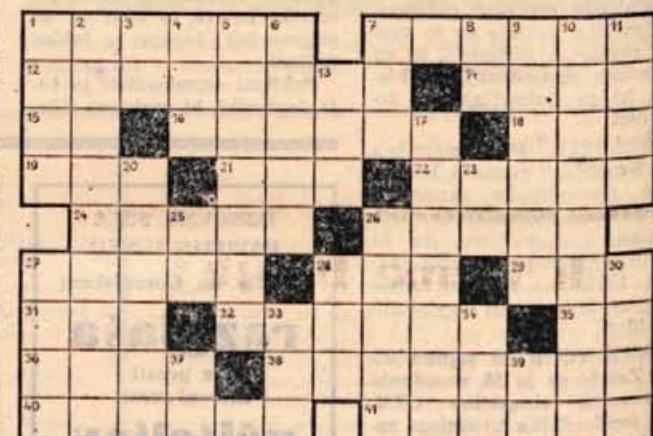
Navajeni smo že na popotnike, ki so po peš obhodili pol sveta. Med svetovne popotnike se šteje tudi Svetozar Djurović iz Nikšića, ki je peš prehodil že vso Evropo. Svetozar je invalid; nima leve noge. Na poti po Evropi je prehodil že 7200 kilometrov. Prav sedaj je prispel v Stockholm. Pot pa ga vodi še na Norveško in Dansko, kasneje pa še v Turčijo.

Razdelitev luninih kamnov

NASA je pred kratkim sporočila, da bodo vzorce luninih tal začeli razpošljati v preučevanje 140 znanstvenikom iz Avstralije, Belgije, Britanije, Kanade in drugih dežel. Kot je znano, so lunine kamne najprej preučevali v laboratorijsih NASE. Pričakujejo, da bodo rezultati preiskav, ki jih bodo objavili najboljši znanstveniki po vsem svetu, pripomogli k odkrivanju Luninih skrivnosti.

Dvestomilijonske ZDA

Po statističnih podatkih je prebivalstvo ZDA v prvi polovici letosnjega leta preseglo število 200 milijonov. Od leta 1960 se je število prebivalcev povečalo za nekaj več kot 12 odstotkov. Povečanje je manjše kot v prejnjem desetletju, ko se je število ljudi dvignilo za 18 odstotkov. Najbolj nasejene so Kalifornija, New York, Pensilvania, Texas in Illinois.

VODORAVNO: 1. domoljubna pesem Simona Jenka, katerego stoletnico smrti proslavljamo letos, 7. južni sedež, 12. prebivalci na nasprotni poluti Zemlje, 14. zelenkasto rumen dušiljivi plin, 15. kratica za »singular«, 16. nižina, raven nizek svet, 18. vrsta vrbe, 19. ime slov. gledališkega in filmskega igralca Ranerja, 21. dedna zasnova, 22. prilika, priložnost, 24. gorovje v zvezni državi Missouri (ZDA), 26. oblika snega, predava, voine itd., 27. del imena mesteca vzhodno od Rima (... del Liri), 28. uradna kratica za eno izmed naših republik, 29. del živalskega telesa, 31. kratica za »dativ«, 32. model, kiparski osnutek, 35. svojeročno, 36. letoviško mesto na otoku Cresu, 38. slovenski dirigent in skladatelj (Rado), 40. znana žrebčarna na Primorskem, 41. pripadnik starega predindoevropskega plemena.

NAVPIČNO: 1. zavod za raziskavo vesolja v ZDA, 2. germanska plemena (Angli, Sasi, Juti), ki so prodria v V. in VI. stoletju v Britanijo in se tam naselila, 3. »pleno titulu«, 4. japonski denar, 5. kratica duhovita pesem, 6. ljubkovalno moško ime, 7. hij, hijak, 8. kratica za »Mladinska knjiga«, 9. ime spovedovalca zagrebške televizije Mlakarja, 10. mesto v Sloveniji, kjer je hodil v gimnazijo Simon Jenko, 11. mesto na tromejni Jugoslavija—Madžarska—Romunija, 13. časovno mero, 17. vnet pristaš kake ideje, 20. različna oblika iste prvine, ki se loči po atomski teži, 20. središče vrtenja, 25. kem. znak za aluminij, 26. lepotilno mazilo, nadev za na torte, 27. malik, 28. skandinavski naziv za smuci, 30. korist, 33. starožidovski kralj, 34. pogosto žensko ime, 37. avtomobilска oznaka za Reko, 39. kem. znak za iridij.

Pričevanje

Vsega so krive krave. Ce jih ne bi bilo, se mleko ne bi podražilo.

INFORMAZIONI TURISTICHE

FREMDENVERKEHRSNACHRICHTEN

Gamsov bal na Kriški gori

V nedeljo, 14. septembra, je bil na Kriški gori nad Križami gamsov bal.

Ze na večer prireditve je bilo ob koči zelo živahno. Član planinskega društva Križe

in še nekateri planinci so zakurili na Tolstem vrhu in na Kriški gori kresova. Plamen kresov je zanesel dobro voljo med vse navzoče in večer je minil v prijetnem razpoloženju.

V nedeljo zjutraj je odšel »divji lovec« nad gainsko. Prav kmalu se je vrnil s plenom, kar je med številne obiskovalce bala, čeprav je bilo vreme megleno, prineslo še več veselja.

Višek prireditve pa je bil, ko se je sestal sodniški zbor in obtožil »divjega lovca« za prekršek. Seveda je sodba potekala po vseh pravilih. Priden so ga odsodili, je sodnik med navzočimi iskal zdravnika, da bi pregledal obsojenca, če je sposoben, da bo prenesel kazen. Ker zdravnika ni bilo, se je javil »živino-zdravnik« ter opravil uradni pregled.

Pri izvajaju kazni — dobil jih je po zadnji plati — so sodelovali vsi člani sodišča.

Ob dobrini postrežbi in veseli zabavi se je končal letoski gamsov bal.

B. Frece

99 Tržičank na Storžič

Planinsko društvo iz Tržiča bo v nedeljo, 21. septembra, pripravilo že tradicionalni pohod 99 žensk na vrh Storžiča. Lanskoletna prireditve je zelo lepo uspela in organizatorji letos pričakujejo še večje število planink. Omenimo naj še to, da prijave za pohod zbirajo v prostorih tržiškega turističnega društva. vg

TRANSTURIST

— Hoteli Bohinj — Bohinj

Trans turist hoteli

Trans turist hoteli

VSAK DAN GLASBA

v hotelu Jezero

od 19. do 24. ure (razen ponedeljka).

Gostovanje ansambla Avsenik

Na desetdnevni turneji po slovenskih mestih je v torek, 16. septembra, v kinu Dom v Kamniku gostoval zabavno narodni ansambel Avsenik. Ta ansambel, ki letos praznuje 15-letnico obstoja, je s svojim dveurnim programom navdušil prek 700 gledalcev v nabitopolni dvorani.

T. S.

Kravji bal 1969

Spored:

Ob 10. uri pozdrav obiskovalcem kravjega bala. Igra godba na pihala iz Gorij v narodnih nošah.

Pričetek prireditve ob 11.00 uri na prireditvenem prostoru v Ukancu — pod Pršivecem.

Prihod planšarjev in majerjev s tropi na prireditveni prostor;

Pevski zbor DPD Svoboda Boh. Bistrica zapoje Bohinjsko

Pozdrav gostom in planšarjem — Ukčev Franc

Pevski zbor zapoje: Triglav. Naše gore in Nazaj, nazaj v planinski raj

Nastop folklorne grupe Bohinj: splet gorenjskih plesov

Ples majerjev in planšarjev

Ansambel Veseli planšarji vas bo zabaval do 20. ure

Prireditve

Planinsko društvo Jesenice priredi v nedeljo, 21. septembra, izlet na Vršič, kjer bo proslava 45-letnice društva. Odhod je ob 7. uri zjutraj izpred gimnazije. Prijave sprejemajo v društveni pisarni v Domu TVD Partizan do 20. septembra opoldne.

Košarkarski klub Jesenice prireja v nedeljo, 21. septembri, ob 14.30 tombolo.

Ob delovnem in življenjskem jubileju jeseniškega planinskega društva

Na planine, na planine vedno vleče me srce ...

Nad zakajeno in zaprašeno dolino med Mežakljo in Golico, kjer je le malo blagodejnega sonca, toda toliko več ropota in prahu, se od jutranje do večerne strani čredijo in poganjajo v nebo edinstveno lepi in mogočni skalni vršaci. V tej dolini Jeseniških železarjev nenehno žarijo plavži, martinovke in električne peči, neprestano odmeva pesem dela, žuljava dlan kuje in kali jekla ...

Ti ljudje so neposredni potomci starih bohinjskih kozev, pastirjev, lovcev in fužinjarjev, Kolumbov našega planinstva. Med Kose, Korošce, Ravniker in Torkarje so se pomešala nova imena. Kar ni uspelo najzgodnejšim raziskovalcem našega planinskega sveta Francu Ksaveju Scopoliju in Saussuru Julijskih Alp Balthasarju Hacquebutu ter »štirim srčnim možem s ta vel'kim Jurjevcem« na čelu, ki so 26. avgusta 1778. leti stopili na »vrh očakov kranjskih siv'ga poglavarja« — Triglav, so hoteli nadoknadi ti bohinjski priseljenci na Jesenicah.

Trideset let po krstni letnici našega in svetovnega planinstva in alpinizma, ko se je vrh alpinistov začel zanimati in navduševati za Mt. Blanc, Matterhorn in La Meille, se pri nas pojavi trije veliki predhodniki našega planinstva brata Jakob in Janez Dežman in Valentini Stanič, svetovno znan gorodec. Jakob in Valentini sta septembra 1808. leta obiskala Triglav, Janezu Dežmanu, kaplangu z Jesenic, pa je uspelo premagati težko dosegljivi vrh leta kasneje, 8. avgusta 1809. Ti podvigi ponujijo rojstvo planinstva na Jesenicah. Od tedaj na Jesenicih ni zamrla misel o organiziranem planinstvu.

Devet let po ustanovitvi planinsko-alpinistične organizacije na svetu Alpin Club Anglie v Londonu 1857. leta, je vrh Triglava dosegel tudi starosta slovenskih planincev France Kadilnik. On je bil prvi, ki je z besedo in dejanji kazal potrebo po ustanovitvi slovenske planinske organizacije. Spodbudnim besedam, ki jih je napisal Janez Dežman na vrhu Triglava, »Narvechi moje veselje je na gorah«, so sledile Kadilnikove besede: »Čvrste noge, dobre roke, čista glava dospo vrh Triglava.«

V bohinjski Srednji vasi so komaj štiri leta po Kadilnikovem pristopu na Triglav, po zaslugu Ivana Zana, ustanovili prvo, sicer skromno planinsko bratovščino Triglavski prijatelji. To je bila prva planinska organizacija na slovenskem jugu. Triglavski prijatelji so zgradili prvo slovensko planinsko postopanjo, triglavski tempelj na Ledinah, kjer stoji danes Planika (2408 m) in prvo naredljano planinsko pot z Ledin

skozi triglavsko vrata na mali Triglav. Leta 1870 se je z očetom in bratom Lovrencem povpela na Triglav tudi prva ženska Rozalka Sestov-Skantar.

Tega leta so zgradili tudi žezevno cesto Trbiž—Jesenice—Ljubljana. Rojstvo planinstva na Jesenicah je hkrati tudi začetek planinstva v Dolini na severni strani Triglava. Zojsova rudna bogastva v Bohinju so kopnela, fužine na Dunaju, v Starci fužini, Nomnu in na Bistrici so ugašale, plavži in fužine pa so dokončno pogorele 7. oktobra 1890. Zelezarstvo in z njim planinstvo v Bohinju je skoraj popolnoma zamrlo. In se preselilo v Dolino. Veliko pionirske delo Kosov, Korošcev, Rožičev, Skantarov, Cvetkov in Coklinov so nadaljevali v Mojstrani, na Dovjem, v Kranjski gori, Podkorenem in Ratečah Gregor Rabič, Grogar, Janez Klančnik, Simenc, »delovodja poštenjak« Janez Klinar, Požganec, Koširji, Lakoti, Lah, Lukši, Bobek, Korobidelj z župnikom Aljažem in dr. Tičarjem na čelu. Ti märljivi ljudje so se trudili za napredek in zdravo rast planinstva in alpinizma v Dolini pod Triglavom, Razoranom, Skrlatno in Prisojno goro.

Deset let po ustanovitvi Slovenskega planinskega društva SPD v Ljubljani, Kamniku, Mozirju, Gornjem gradu so ljubitelji gora iz tedanjega kranjskega sodnega okraja 19. aprila 1903 na Jesenicah ustanovili deseto samostojno podružnico SPD Jeseniški železarji so skupno s prebivalci Bele peči, Rateč, Kranjske gore, Mojstrane, Dovjega, Javornika, Koroške Bele in Žirovnice znova zavihali rokave in prijeli za krampe in lopate. Leta 1904, II. septembra, so do gradili Kadilnikovo kočo na Golici. Otvoriti, 18. junija 1905, je botroval sam France Kadilnik. Po Karavankah je tedaj že s grabežljivo roko segal tujec, ki je prek njih gradil dostop k morju.

Pet let po ustanovitvi kranjskogorske podružnice SPD na Jesenicah je bil sedež podružnice zaradi nesoglasij prenešen z Jesenic v Kranjsko goro. Zupan in predsednik turističnega društva dr. Josip Tičar je začel razvijati svoj borbeni program pod gesлом »Slovenski planinski svet Slovencem!«

Nobene pedi slovenskega planinskega sveta tuju brez bojala. Poživljeni borbeni program so pozdravili vsi narodno zavedni gorniki. Delo dolinških planincev pa je zavirala osrednja planinska organizacija v Ljubljani, ki si je neopravičeno lastila Kadilnikovo kočo na Golici.

Dr. Josip Tičar in župnik Aljaž sta se namenila urediti dolino Vrat. Leta 1909/10 so zgradili Aljažev dom. 1912 so na Lepem sedlu na Vršču zgradili novo planinsko postojanko, Vossova koča na Močilih je dobila večjo sosedo Slovenski planinski dom sedanji Tičarjev dom. Se prej, 31. julija 1910, so Kranjci na Stolu postavili Prešernovo planinsko kočo (2193 m). Tako je bil zgrajen slovenski obrambni zid pred grabežljivimi tuji.

Po prvi veliki svetovni vojni so planinci iz Doline dobili žalostno dedičino — trajane in izropane planinske postojanke. Slovenski planinski dom na Vršču je vzela Italija, Vossova koča se je preimenovala v Erjavčevko kočo, Kadilnikova koča pa je ostala v starih rokah.

Turistovski klub Skala je 16. marca 1924 obnovil planinsko društvo na Jesenicah. To je bil njihov tretji krst. Po gorah so gradili skromna gorska zavetišča. V Velikih Dnini pod severno steno Skrlatice so zgradili bivak 11. na Jezerih pod Rokavi in še druge v Za Aku, na Rušju pod Dolkovo špico in na Voglu. S Skalaši so 1930. leta začeli na Rožci graditi planinsko-smučarski objekt, že 1925. leta pa so gradili v Medjem dolu.

8. januarja 1928 so Dovžani in gorniki iz Mojstrane ustavili svojo, Triglavsko podružnico SPD, že naslednje leto pa so hoteli graditi svojo planinsko postojanko pod Kepo, katera je bila zgrajena 1938. leta. Planinsko društvo v Kranjski gori zgradi s pomočjo Jesenice leta 1933 postojanko v Krnici. Samostojno podružnico SPD ustavljeno leta 1933 tudi v Ratečah. Mreža samostojnih planinskih društev v dolini je bila gosta. Spor z osrednjo planinsko organizacijo v Ljubljani zaradi Kadilnikove koče in drugih planinskih objektov pa se je vedno bolj zaostroval.

Leta 1947 so ljubitelji gora tudi na Javorniku, Koroški Beli ustavili samostojno PD, ki upravlja štiri planinske postojanke: Prešernovo kočo na Stolu, Pristavo, Kovinarsko kočo v Krmi in Storžičev dom pod Triglavom.

Po osvoboditvi so jeseniški planinci zaščitili in pravili številne planinske objekte. V Vratih so padlim gornikom — partizanom postavili veličasten spomenik. Številne, skoraj dotrajane planinske postojanke gospodarsko preobremenjujejo jeseniški planinsko skupnost. Kljub temu pa so 31. julija 1966 zgradili nov Tičarjev dom na Vršču, elektrificirali Vršči. Velik del so prispevali tudi h gradnji novega Prešernovega planinskega doma na malem Stolu.

Vidno vlogo so jeseniški planinci odigrali tudi v raznih inozemskih alpinističnih odpravah v Dolomite, centralne Alpe, Tatre, Kavkaz, Pamir, Hindukuš, Karakorum, Spitzberge, tudi Himalajo. Vsakoletna triglavská štafeta (od 1948. leta) s Triglavom, letni in zimske mnogoznani pohodi na Stol in drugi pohodi so dokaz pestrega planinskega dela in življenja na Jesenicah. Naši člani so bil tudi pobudniki za ustanovitev Triglavskega in poznega Slovenskega planinskega muzeja. Ob vsem tem pa ne smemo pozabiti nesobičnega dela gorskih resevalcev, ki so tolikokrat resevali ponosrečene gornike vsem nevarnostim navkljub.

Klic Janeza Dežmana je še danes vodilo ter gonilna sila jeseniške planinske in želzarske skupnosti.

U. Župančič

Obisk pri naših planšarjih

Tradicionalni kravji bal v Bohinju, ki bo letos 21. septembra, je za marsikoga zelo privlačen. Življenje planšarja na planini pa je le malokomu znano. Zato sem obiskal nekaj planin.

Najprej sem se ustavil na Rpečnem rovtu. Na pašnikih gorjanske kmetijske zadruge paseta zakonca Ambrožič iz Krnic 40 glav živine. Kljub skrbem, ki ju neprestano nadlegujejo, sta zadovoljna.

Na planini Kranjska dolina sem srečal šestdesetletnega planšarja Janeza Polca. Pasti je začel že s desetim letom. Njegov delovni dan se začne ob 4. uri. Skrbí za 65 govedi. Po jutranji molži žene živino na pašo, vrača se ob devetih, počisti stajo, pripravi hrano ... »Skratka, dan je prekratek, čeprav so poletni dnevi daljši,« pravi Janez.

Toda Janezova čreda ni edina na Kranjski dolini. Žvegelnov trop iz Viselnice pa se pastir Podlipnik z Blejske Dobrave. S svojo 41-glavo čredo se bo kmalu umaknil niže, v rovte na stari Pokljuki.

Na planini Velika Ravn pod Debelo pečjo pase Ukčev Tine svoje vole. Za Javorni-

kom je več tropov iz Nomnja in Gorjuš, v Lipanci pa blejske krave.

Nisem mogel zgrešiti starega pastirja Janeza Ravnika, ki pase na Uskovnici, oziroma na Konjščici. Skoraj sedemdeset let že pase. Pozimi je trdi, da ne bo več planšaril, pa ga je zelenia pomlad spet zvabilna v planine.

Na planinah ne predelujejo več mleka tako kot nekoč,

temveč svežega sproti odvajajo v dolino. Le odročna planina na Velem polju se siri, ker ne morejo vsak dan odvajati mleka v dolino.

Naše planine se živijo, kljub industrializaciji. Živinoreja je sicer v nekaterih predelih upadla, v marsikaterem blevu pa je število živine porastlo. Na planinah pa so minili tudi stoletni prepiri med pastirji in gozdarji.

J. Amrožič

V Kranjski gori zapirajo hotele

Letošnja jesen je malce prej potrka na turistična vrata kot druga leta. Stevilni turisti so že ob dežju v zadnjih dneh avgusta začeli zapuščati letovišča.

Ta teden bodo v Kranjski gori zaprli hotele Eriko, Planico, Slavec in Prisank. V teh hotelih bodo sobe še naprej oddajali, restavracija pa bo za goste odprta v Boru, ki je v isti stavbi kot Prisank.

Te dni so v Kranjski gori samo prehodni gosti in izletniške skupine. 29. novembra se bodo odprli vsi hoteli. Gostinski delavci bodo te dni nastopili dopust in izkoristili proste dneve, ki jih niso v sezoni, sezonski gostinski delavci pa že zapuščajo Kranjsko goro.

Žarko Sanca, direktor hotela Prisank, je izjavil, da so v Kranjski gori zadovoljni z letošnjo poletno turistično sezono.

J. Vidic

Ko si boste ogledali prelepo sotesko KORSKE PEĆI (Trögernerklamm) na poti v Korte (Trögern) — obiščite GOSTILNO PRISTOVNIK PRI CERKVI

CAMPLIN — AVTOPLIN
Kraj polniljenja:
Kamping v Zaki — BLED

PLINARNA LJUBLJANA,
Vodovodna cesta (za Lito-
strojem)
telefon 316-798, 315-759

CAMPLIN — AUTOGAS
Fühlungsstelle:
Camping in Zaka — BLED

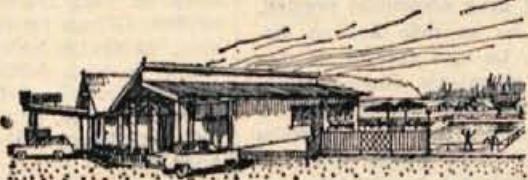
PLINARNA LJUBLJANA, Vo-
dovodna cesta (hinter Lito-
stroj)

Telephon 316-798, 315-759

Prijazno vas vabi

GOSTILNA MLEČNIK
Kirchenleuer — Kožentavra
16 km od Ljubljanskega predora ob cesti v Celovec

- avtomatično kegljišče
- kopalni bazen
- ugodna menjava
- solidna postrežba
- zmerne cene
- govorimo slovensko

Na Vršiču je vse leto veselo

O Vršiču je bilo že mnogo napisanega. Zanimiv je predvsem zato, ker se prek njega vije alpska cesta. Tuji največ je Nemcev, čež Vršič odhajajo na Koprsko in v obmorska letovišča v Istri.

HOTEL LEV
LJUBLJANA VOŠNJAKOVA 1

Se pripravlja in vabi v svoje sodobno opremljene sobe in apartmaje. Prijetne restavracije, restavracijski vrt in terasa.

Velika izbira kulinaričnih specialitet in odlična vina.

V dancing baru ples, glasba in mednarodni umetnični program. Lastni parkirni prostori in garaže.

Za obisk se priporoča

Hotel LEV Ljubljana
tel. 310-555
telex. 31-350

Hotel in restavracija
PLANINKA Kamnik
Besuchen Sie uns, Sie werden mit einheimischen Speisen und Getränken sehr gut bedient!
Willkommen!

Ob cesti so znana gostišča: hotel Erika, Mihov dom, Koča na Gozdu, Erjavčeva koča in na trentarski strani Tičarjev dom. Leto je last njegov upravnik pa je Ignac Gabrijel, zelo družben in podjeten upokojenec jeseniške železarne. Dom so letos odprili že 21. aprila. Prenočilo lahko 70 gostov.

»Vedno imamo vse polno. Sedaj, na jesen, če bo le vreme, pričakujemo veliko planincev. Razen tega so na dnevnom redu izleti z avtobusom. Ni avtomobila, ki tu ne bi ustavil, saj je od tod prelep pogled na dolino Trente in na visoke hribe ob Soči in Boču,« je pripovedoval tovarš Ignac.

»Kaj pa pešči?« nas je zanimalo. »Stevilo gostov nečisto narašča, pa vendar je peščev vedno manj. Planinci, ki odhajajo naprej na Mojstrisko, Prisank in morda še dalj, z vožnjo na Vršič prihranijo mnogo časa. Cesta je asfaltirana skoraj do Koče na Gozdu. Vzdržujejo jo kranjski cestarji, na soški strani pa primorski. Sicer lepo cesto naliwi zelo poškodujejo, zlasti od Vršiča do Koče na Gozdu, kjer odtoki niso najbolje urejeni.«

»Ste letos doživeli na Vršiču kaj posebnega?« »Najbolj nas je razburila nesreča na Mojstriski, ko se je smrtno ponesrečil planinec iz Beljak. Sicer pa je v domu ponavadi veselo. Kolektiv iz Ljubljane je imel s seboj na izletu Pianinskega društva Jesenice,

celo godbo. In kjer je godba je veselje in ples! Zelo razburljiva je bila letos tudi kolegarska tekma čez Vršič. Kolesarji so morali po novozapadlem snegu, ki je obležal kar štiri dni.«

»Se lovci kaj oglase pri vas?« »Vsekakor, posebno v tem času, ko je odprt lov. Domači in tuji lovci prihajajo na ruševca, gamse in srnjad. Po lovru seveda proslavljajo.«

»Kaj pa smučanje in planinštvo?« »Spomladi smučajo na melinah Mojstriske, poleti pa na plazu pri Koči na Gozdu pod Prisankom, kjer podjetje Ljubljana trans-

sport postavi prenosno vlečnico. Kmalu bo podjetje Žičnica iz Kranjske gore začelo graditi sistem žičnic večjega obsega. Tudi planinci stalno delajo. Neprestano obnavljajo poti in mladijo svoje vrste.«

»Kakšne pa so cene za gostinske storitve?« Tovariš Gabrijel se je suhoparnega naštevanja takole rešil: »Veste ni dolgo, ko je bil tu neki gostilničar iz Ljubljane. Cena naročenega zrezka je bila zanj merilo za ostalo. Ljubljjančan se ni mogel naručiti, da so pri nas zrežki cenejši kot v Ljubljani. Kokšni so pa se prepričajte sami!« je hudomušno končal upravnik doma. B. Blenkuš

Tomaž Moschitz

zlatarna — urarna
Tarvisio — Trbiž

VIA VITTORIO VENETO 12

(300 m od tržnice)

Na zalogi imamo švicarske ure,

NEVÖIS

po tovarniški ceni, zlato za zobe in ostali izdelki iz zlata. Zagotovljena kakovost. Priporočamo se.

FIAT **ZASTOPSTVO**
TRIESTE
TRST

zanetti & porfiri

PRODAJNI ODDELEK: NOVA IN RABLJENA VOZILA, NAMENJENA ZA IZVOZ V JUGOSLAVIJO

Capo di Piazza št. 2, telefon 36-262

SERVISNA SLUŽBA: ZA GENERALNA POPRAVILA MOTORJEV fiat 600 D, 1100 in 1300

Via F. Severo št. 30, telefon 76-4287 in 76-4586

SLUŽBA ZA ZAMENJAVA IN NABAVO originalnih fiatovih nadomestnih delov (prevlek, preprog, prtljažnikov itd.)

Via Severo št. 30, telefon 76-4287 in 76-4286

ODDELEK ZA PRODAJO novih in rabljenih fiatovih vozil

Via Locchi, št. 26/3, telefon 93-787

Ko pridete v Slovenijo, ne pozabite obiskati starega mesta Kamnik z idilično planinsko okolico

Po najnižjih cenah vam nudimo v naših trgovinah usnjene izdelke in vse vrste tehničnega blaga:

damsko, moško in otroško konfekcijo, pletenine in perilo, steklo, porcelan in drugo kvalitetno blago v bogati izbiri. Pri plačilu v tuji valuti 10 % popusta.

Se priporočamo za obisk!
VELETROGOVINA — KOČNA — KAMNIK

Kdo so „pirati“ z otoka Murtra?

»Zob za zob,« pravijo širje molčeči ribiči. »Dvakrat se ne damo opehariti. Pet milijonov na roko, pa povemo, kje leži galeja. To je manj, kot nam gre po zakonu.«

Kdor je enkrat samkral obiskal Kornate, 125 otokov in otočkov, raztresenih vzdolž dalmatinske obale, kdor je vsaj nekaj dni preživel tamkaj, občudoval pusto, skalnato, neomadecenano naravo, tematne pečine, podobne orjaškemu šitu, ki obdajajo južni bok »Jadranske Polinezije«, kdor se je klatil po položnih bregovih, ki strnijo proti severu, proti kopnemu, med razjedenim kamenjem, zaraščenim z algami, žlavo travo, grmičjem in vinogradom, prav gotovo ve, kakšen je svet, do katerega valovi civilizacije še niso prodriči. Zdi se namreč, da je čas na Kornatih, na Kronske oziroma Razsutih otokih, kot jim tudi pravijo, obstal že pred stoletji. Zaman bi tamkaj iskali hotele in počitniške domove, plesišča in bare, vodovod in prve... Maloštevilni domačini so preprosti, dobrodušni, pomanjkanja vajeni ljudje. Podobno kakor njihovi očetje in dedje živijo v kamnitih hišah, gojijo trto, pasejo ovce in pijejo z deževnico pomešano vino, ki je tako močno, da tujuje že po nekaj kozarcih zmede glavo in omaja noge. Ni jim mar deviz, ne trudijo se privabiti reko gostov, vizija kupa bankovcev jim ne bega možgan. Le malo obiskovalcev imajo. Kornati pač niso za vsakogar. Pusta obala in razbeljeno pečivo sta lahko všeč samo podvodnim ribičem (med čermi v okolici otokov kar mrgoli rib) in »čudakom«, ki sovražijo vrvež letovišč, udobje, natrpane plaže in trušč nočnega življenja, ki si včasih zaželijo nazaj k naravi.

Takšna je podoba Kornatov. Ali bolje, takšna je bila do predkratkih. Zadnje leto so se namreč stvari precej spremene. Domacinom, pa tudi poklicnim ribičem, ki jim lovišča okrog razjedenih kornatskih bregov režejo vsakdanji kruh, ni uslo, da mednjne zahaja vse več neznanih čolnov, hitrih gliserjev, ladje in jaht. Križarijo sem ter tja, včasih za nekaj ur vržejo sidro, vendar posadke skoraj nikdar ni na kopno. Ne ribarjo, a videti je, da so prišli s čisto določenimi, nič kaj izletniškimi nameni. Kaj bičejo, kaj bi radi izvohali? No, o tem danes razpravlja cela Dalmacija. Odgovor je preprost, čeprav morda zveni fantastično: potapljene ladje, zaklad, amfore. Resnično, morje v bližini Kornatov ni samo polno kirk, škromber in sardel, hobotnic, školjk in sružev, ampak kot kaže tudi rimskih ter beneških galer, ki so, kdo ve zakaj, naše grob prav na plitvinah Kronske oziroma. In tu se začenja naša zgodbja.

IZGRANI NAJDITELJI
Ivo, Miloš, Jure in Ljubo so doma z Murtra, turističnega mesteca na istoimenskem otoku blizu Šibenika. Malone 15 let že delajo skupaj. Stiri ribičke ladje imajo, vsak svojo. Skupinica je dobro opremljena, prav ničesar ji ne manjka. Z ribolovom se ukvarjajo čez vse leto. »Profesionalci smo,« pravijo sami, »verjetno edini daleč naokrog. Kar dobro nam gre. Pozimi ribarimo, od maja do oktobra pa nabirammo sružev. Naše lovišče so Kornati. Poznamo jih kot svoj žep, vemo, kje je treba vreči mreže in kje iskati sružev.«

Dober teden bo tega, ko sem na vrtu murterske gostilne Čadžavica, kamor prihajajo — če so slušajno pro-

sti — posedet in spit kozarec dalmatinca, poslušal njihovo štorijo. Ne mislite, da gre za kakšne ostarele, zgubane, revmatične možakarje. 120 let bi morda prisodil vsem skupaj, več nikakor. Miščeva, porjavela telesa in od soli ter vetra razoranji obraz krepkih potez zgovorno dokazujojo, da je njihov posej vse prej kot lahek, da si vsak grizlja, vsak požirek vina pošteno zasluzijo. Opazoval sem to druščino ribičev in premišljeval, kako iznenada, na kako čuden način so še včeraj neznani Murterčani čez noč postali glavni junaki napetih člankov v skoraj vseh hrvaških in srbskih časopisih. Toda pojdimo lepo po vrsti.

Bilo je septembra lani. Med potapljanjem in iskanjem sružev sta Ivo in Jure na morskem dnu nengdoma zagledala obrise velikega trupa. Izkazalo se je, da so našli razbitino beneške trgovske ladje, natovorjene z vsakovrstnim blagom. Skupinica niti hip pomicala. Odpula je v Zadar in, kot to določajo predpisi, odkritje prijavila tamkajšnjemu muzeju. Ribiči niso dvomili, da jim bo ustanova čez čas izplačala dologo vsoto, ki jim kot najditeljem po zakonu pripada. Toda zgodilo se je drugače.

»Muzej je najel ekipo potapljačev in začel z načrtnim dviganjem,« pripoveduje Ljubo Lovrič, neuradni kapitan četverice. »Tudi nas so, razumljivo, povabili zraven. Iz lastnih žepov smo morali plačati drag zdravniški pregled. In ko so dela končno stekla, ko smo spravili na dan že precešnje število potopljenih dragocenosti, se je le-pega dne pojavila milijonska patrulja in posegla vmes. Niščo nam več dovolili blizu, zadarški muzej in zavod za za-

ščito kulturnih spomenikov pa sta nas celo javno obtožila ropanja in prisvajanje ljudske imovine.«

Užaljena skupinica ribičev je kajpak šla iskat pravice na sodišče. Zahtevala je prekljuklevet in izplačilo nagrade. Toda spretni advokati so neno-tožbo ovrgli. Izigranim spužvarjem ni uspelo dobiti niti tisočaka, čeprav bi že nekaj odstotkov od večmilionske vsote, ki jo je »zakoniti« lastnik galeje iztržil s prodajo 1800 kilogramov kositra, kolikor ga je bilo v trupu beneške ladje, zanje pomenilo celo premoženje. Ostali so praznih rok in se, bogatejši za nekaj spoznanj, vrnili k svojim spužvam ter školjkam.

NOVO ODKRITJE

A sreča je hotela, da so murterski potapljači letos junija nekje v Kornatih znova odkrili potopljeno galejo. Veliko število razbitih amfor, bogato okrašenih keramičnih pip, kavnih skodelic ter drugih predmetov, s katerimi je bilo posuto morsko dno in ki so dali slutiti, da ladja ne more biti daleč, je v njih spet prebulilo raziskovalce. Začeli so se potapljati in načrtno pregledovati okolico. Globina je znašala od 20 do 50 metrov. In res, peti dan iskanja

»Peti dan smo končno odkrili galejo. Leži na strmem pobočju, 40 metrov pod gladino. Je precej razbita, posamezni deli so razmetani daleč naokrog, tudi 100 metrov od trupa, napol zaritega v pesek. Spričo bujnega rastlinja in razgibanih tal ladje ni bilo lahko prepoznavati,« sem zvedel od spužvarjev.

Potlej so jeli praviti o najdbah neprecenljive vrednosti, ki jih je že na krovu za celo zbirko, o šestih topovih, o sidrih, vazah in amforah... Kdo ve, kaj se še skriva pod palubo?

»Vzeli smo s seboj nekaj vrčev, dve pipi, bakren lonac in drugo. Arheologi pravijo, da je to orientalsko blago s konca 15. ali prve polovice 16. stoletja in da bo ladja najbrž beneškega tipa. Predvsem jih zanimajo pipe, ki so baje namenjene kajenju hašča.«

Vest o odkritju galeje je hipoma obletela državo. Stiri ribiči se niso zavijali v molk. Pozvali so zadarski, splitski, Šibenški in celo zagrebški ter beograjski muzej naj jim izplača nagrado, potem pa bodo izdali mesto, kjer leži »zaklad«. Toda do dne, ko sem kramjal z njimi, odziva še ni bilo. Nihče ni prišel blizu, niti ena ustanova ne kaže zanimanja za najdbo. Očitno jih moti dejstvo, da fantje hočejo imeti denar vnaprej. Ampak stališče (ne)srečnih potapljačev je spričo vsega, kar so doživeli pred letom dni, čisto razumljivo.

»Koliko zahtevate?« me je zanimalo.

»Pet milijonov starih din. In seveda pravico, da sodelujemo pri dviganju dragocenosti. Se vam zdi to preveč? Niščo roparji, ampak za nos nas ne bo vlekel nihče več. Pripravljeni smo celo skleniti pogodbo, da v primeru, če ladje na označenem mestu ne bi bilo, vrнемo denar.«

Interesentov torej ni. Je mar 5 milijonov res preveč? Četverica namerava vztrajati pri svojem. Pravijo, da pozicijo galeje drugače ne bodo nikdar izdali. Na območju Kornatov pa se kot mrhovinarji zbirajo najrazličnejša tuja plovila, vohijoč za potopljenimi milijoni. Budno oko milijenov, ki iz patrolnih čolnov in helikopterjev spremjamajo početje radovnih »turistov«, ne more slediti vsakemu njihovemu premiku. Prav lahko, da bo katera od ladje našla razbitine, jih izropala in jo pobrala na varno.

»Želimo, da dragocene najdbe ostanejo doma. Ne gre nam samo za denar. Vemo, koliko amfor in drugega materiala so že odnesli inozemski roparji. Zato prosimo, da slovensko javnost izčrpno seznanite z zapetljaji okrog potopljene galeje. Morda je pri vas manj kratkovidnežev, morda bodo odgovorni ljudje spoznali škodljivost takšnega ravnanja, ki ne vodi nikamor,« so nazadnje pristavili moji sobesedniki.

KAJ PRAVI DRUGA STRAN?
Za konec citramo nekaj najbolj zanimivih izjav predstavnikov prizadetih ustanov. Objavilo jih je jugoslovansko časopisje.

»Smatram, da so (ribiči, op. p.) dolžni povprašati, kje je galeja, sicer bi bil to prekršek. Dvignili so že nekatere arheološke predmete, na primer amfore, pipe za kajenje, bakrene lonce in podobno, vendar niso imeli dovoljenja luške kapetanije in zavoda za zaščito kulturnih spomenikov.«

»Povsem normalno je, da se najditeljem izplača doljčena vsota, toda kako in iz čigavih sredstev, ko pa zavodi za zaščito kulturnih spomenikov nimajo denarja?«

»Ce jem družba zapreti s sankcijami zaradi skrivanja pozicij galeje, spužvarji lahko enostavno rečejo, da se ne morejo več spomniti mesta, kjer so videli ladjo.«

»Vse to sodi pod člen Zakona o nepreprečevanju nevarnosti za veseljudo inčije, čeprav je takšna nevarnost stalno prisotna. V navezenem primeru bi lovci na spužve utegnili biti kaznovani najmanj s tremi meseci oziroma največ s petimi leti zapora.«

Sporu ni videti konca. Na Kornate je legla senca nemira. Je prav tako? Se splača zaradi petih milijonov tveganju izgubo milijarde ali še več? Verjetno ne. Ali pa le? Presodite sami.

I. Guzelj

Kam po jabolka? V Preddvor ali v Podvin?

V skoraj vseh družinskih »proračunih« so te dni precejšnja sredstva namenjena za nakup ozimnice. Krompir pa jabolka in ne nazadnje drva in premog — to so besede, ki danes prevladujejo v medsebojnih pogovorih. Medtem ko smo v eni prejšnjih številk našega lista pisali o krompirju, smo se tokrat odločili za jabolka. Zanimala nas je predvsem cena in seveda tudi vrsta tega okusnega sadeža. Za odgovore smo pobarali upravljavce plantažnih nasadov v Preddvoru, v Podbrezjah in pri Podvinu v nasadu Resje.

V PREDDVORU LAHKO JABOLKA SAMI OBERETE

Sadna plantaža Kmetijsko živilskega kombinata iz Kranja se razprostira na 20 hektarjev v Preddvoru. Medtem ko so predlani prodali kar na plantaži 60 ton jabolk in lani 30 ton, letos računajo na precej večji pridelek — okoli 100 ton. Med desetimi vrstami jabolk, kolikor jih imajo na omenjeni plantaži, prevladuje jonatan, bobovec, damasonski kosmač ter zlati in rdeči delišes. Poleg tega imajo naprodaj še hruške, in sicer pastorjevke in pariško grofico. Medtem ko je cena jabolk vrste jonatan, zlati in rdeči delišes od enega do 1,60 dinarjev za kilogram, so cox oranžna in baumanova reneta naprodaj od 0,80 do 1,30 dinarja za kilogram, kilogram krivopeclja pa velja en dinar do dinar in pol. Cena hrušk je dinar do dinar osemdeset za kilogram.

Z letošnjo letino so zadovoljni, saj je boljša od lanske tako po količini, zlasti pa še po kakovosti. Plantaža razstavlja svoja jabolka tudi na ljubljanski razstavi sadja, cvetja in gob. Na razstavi sodelujejo z jabolkami vrste jonatan, cox oranžna reneta, rdeči boskop in baumanova reneta.

Delovodja Ivan Avsec nam je povedal, da jih sicer nekoliko skrbijo prodaja vsega sadja, vendar je omenil, da je letos veliko več zanimanja za zimska jabolka kot prejšnja leta. Jabolka so ponudili za ozimnico v kranjsko Iskro, kupcem pa puste, da si sami oberejo jabolka in jim pri tem znižajo ceno za deset par. Jabolka prodajajo vsak dan od sedme do 19. ure.

PLAT ZVONA ZA NASAD V PODBREZJAH

V Podbrezjah ima nasad jabolk kmetijska zadruga iz Naklega, vendar ga bodo kmalu opustili, ker jim prinaša samo izgubo. Nasad, ki se razprostira na osmih hektarih, je namreč star in skoraj popolnoma izčrpan. Največ imajo voščenek in bobovcev — računajo pa, da bodo letos imeli okoli 30 ton jabolk. Cena za kilogram je od 0,60 do 0,80 din skoraj dve tretjini letošnje letine pa zavzemajo industrijska jabolka. Predstavnik kmetijske zadruge mi je bolj zares kot za šalo dejal: »Kupci, ki pridejo v Podbrezje, dobe jabolka skoraj za vsako ceno, samo, da jih prodamo in da ne bodo zgnila na drevesih.«

RESJE PRI PODVINU — LETOS 300 TON JABOLK

Največji sadni nasad na Gorenjskem je prav gotovo plantažni nasad kmetijske zadruge Jeloviča iz Radovljice na Resju pri Podvinu. Na tej plantaži letos namreč računajo na pridelek okoli 300 ton jabolk. Nasad obsega 30 hektarov, od katerih 7000 jablan zavzema 23 hektarov. O cenah jabolk naj zapišemo naslednje: jesenska jabolka: cox oranžna reneta, zlata pramena in jesenski križanci — I. kvaliteta po 1,50 din za kilogram, II. kvaliteta pa po 1,20 za kilogram. Damasonski kosmač, krivopeclj in voščenka so naprodaj po 1,30 din za kilogram — I. kvaliteta, medtem ko je druga kvalitetna vrsta naprodaj po en dinar za kilogram. Zimska jabolka — jonatan, zlati in rdeči delišes, boskopski kosmač, befler in šampanska reneta — so naprodaj po 1,70 din za kilogram — I. kvalitetna vrsta in 1,40 din za kilogram II. kvalitetne vrste.

Kot so nam povedali na plantaži, bodo letos prodali precej jabolk individualnim kupcem, sem prihajajo iz Ljubljane, pa tudi iz Avstrije. Velike količine bodo prodali večjim ljubljanskim podjetjem in gorenjskim bolnišnicam. Poleg tega bodo vsem gorenjskim šolam prodali jabolka po 0,50 din za kilogram — jesenske sorte in po 0,70 din za kilogram zimske sorte. Zanimiva je tudi ta ugotovitev, da so v nasadu pri Podvinu letos znižali cene, saj so v poprečju za 0,50 din nižje cene lanskoletnega pridelka jabolk. Vsa jabolka na tem nasadu so naprodaj že obrana ter sortirana v zaboljke po sorti in kvaliteti.

V. Guček

Razcestja

MIHA KLINAR
(MESTA, CESTE
IN RAZCESTJA)

36

IV. DEL

»Bog drži z gospodo,« so govorili. Pa naj gospoda zahaja k mašam in ga časti.

Tudi po osemsto rudarjev (tako je rekel pisatelj in duhovnik Finžgar) se je udeleževalo rdečih shodov in zabavljalno čez glavnega lastnika idrijskega rudnika — državo.

Pokojno cesarstvo (je poudaril pisatelj) je bil še hujši in še manj človeški lastnik kakor zasebni lastniki. Rudarji so morali delati in živeti v zelo težkih razmerah. Uprava rudnika se je prav malo brigala za varnost na rudarskih, marsikaj in marsikje smrtnonevarnih delovnih mestih. Samo kadar se je v Idriji pojavil državni delovni inšpektor, se je uprava, največkrat samo zaradi lepšega, držala uzakonjenih varnostnih predpisov. Ko pa se je inšpektor odpeljal s končno proti Ljubljani, že so zarohneli predrudarji ali priganjali, kakor jim pravijo delavci v rovih, in nagnali skupine rudarjev zopet na nevarna in slabzo zavarovana delovna mesta, ki so kar kričala po nesreči.

Zato toliko težkih nezgod in celo smrtnih! Mimo tega pa še nečloveško slab zaslužek in še slabša socialna zaščita ponesrečenih, ki so jih nesreče v rudniku spremajnale v invalide, pogostokrat nesposobne za kakršnokoli delo. Še večje revice pa so bile vdove smrtno ponesrečenih. Pisatelj Finžgar je pripovedoval, da je v času njegovega kaplanovanja v Idriji neka vdova prejemale samo 75 krajev mesečne pokojnine za možem, ki je izgubil življenje v rudniku, kar je bilo toliko kakor nič.

To in druge krivice, ki so se godile rudarjem, so navdala pisatelja Finžgarja s pravim gorenjskim ogorčenjem, kakor je rekel. Ko pa je o tem spregovoril na pričnici, ga je že čez nekaj ur poklical župnik in ga oštrel kakor kakega paglavca, nato pa ga nadrl s 'socialnim demo-

kratom', čeprav ga idrijski 'rdeči' niso nič manj črtili kakor župnika ali slehernega drugega duhovnika. Ni vedel, da jih bo prav s tisto pridigo 'odtajal', saj so ga mnogi, ki ga prej sploh niso pogledali, začeli pozdravljati, nekateri celo s 'hvaljen Ježus'. In glej, idrijskemu župniku je bilo to še manj po volji. Napovedal je pisatelju in takratnemu idrijskemu kaplanu težko usodo v kaki fari bogu za hrbotom.

Kljudi pisateljskemu peresu in zaslugah na slovenskem leposlovnem področju se mu lahko pripeti, da bo končal v kaki, od sveta odrezani in revni hribovski fari, ki jih na Kranjskem ni tako malo, kakor bi človek površno sodil, je pretil župnik.

To bi zanj kot pisatelja (tako je profesorju Andreju pripovedoval pisatelj Finžgar) se ne bilo tako težko, saj bi mu ostalo v taki fari za pisateljevanje mnogo več kakor v kaki dolinski in bogatejši fari. Mimo tega ima v sebi lovsko kri in zato hribe rad. Težje pa je kakemu župniku, ki razen branja brevirja in drugih duhovniških opravil nima smisla za kako drugo dejavnost. Samota v trdem svetu, kjer izobražen človek nima človeka, da bi se lahko z njim pogovarjal o 'višjih' stvareh, lahko izobraženec zakrni ali celo ubije do otopelosti. Ni je mogoče prenatisi, razen če je človek rojen samotar ali popoln asket in že na zemlji svetnik ali pa mora početi kako drugo delo, ki terja mir in samoto. Takih ljudi pa je malo in že marsikateri župnik ali učitelj je v takem, za izobraženega človeka težkem okolju, postal ali čudak ali pijačec ali duševni okorelez ali človek, ki se je do kraja pohribil in pokmetil ter se pri tem zanemaril, da ni bil več podoben duhovniku in izobražencu.

Pisatelj Finžgar je pripovedoval o župniku, ki si je v župnišču uredil kovačijo in se spremenil v kovača, od ljudi pa terjal, da mu nosijo v popravilo kmečko in drvarske orodje, in o župniku, ki se je spremenil v sadjarja in svojo faro spremenil v pravi sadovnik. Oba sta ravna prav, saj bi ju drugače brezdelna samota ubila, mimo tega pa so tudi kmetje imeli od njiju koristi. So pa tudi taki, ki jih dolgoletno župnikovanje v kaki hribovski fari po brezuspečnosti poizkusih, da bi jih škof premestil v kakih dolinsko farno, do kraja zagreni, potem pa se

znašajo za vsako malenkost nad farani in jim ob slehernem srečanju z njimi in ne samo v cerkvi prete z večnim pogubljenjem in jih straže s peklenskim ognjem, ki jih čaka.

Prav tam gori v hribih nad Idrijo (je pripovedoval pisatelj Finžgar) je v času svojega kaplanovanja v Idriji spoznal takega župnika, h kateremu ga je poslal idrijski župnik v pomoč pri predvelikonočni spovedi najbrž samo zato, da bi mu pokazal, kakšna prihodnost ga čaka, če ne bo 'pameten'. Na svoje oči je videl, kako dolgoletna samota in odrezanost od dolinskega sveta lahko spremeni župnika v godrnjavega in divjega dušnega pastirja, ki pozna za svojo čredo samo pretnje in bič. Ker je neki faran izgubil žigosani župnikov listek za velikonočno spoved, je oddal svojega ponarejencega, falsifikat, kakor je zavpil hribovski župnik, ko je med drugimi spovednimi listki našel tega tega, nato pa zarjul od jeze, planil na vrat na nos iz zakristije ter pred oltarjem zaroħnel nad verniki, da je med njimi 'ponarejevalec', ki je oddal pri spovedi ponarejeni listek, in da zato 'ponarejevalec' ne sme k obhajilu ali pa bo storil božji rop.

Tako je pripovedoval pisatelj Finžgar profesorju Andreju, ne meneč se za dijake, ki so ga poslušali, nato pa šegavo dejal, da upa, da 'ponarejevalec' svojega župnika ni ubog in da je vseeno pokleplnil k obhajilni mizi, kjer je z ljubim bogom mnogo lažje opravil kakor s svojim gromovniško besnim župnikom, in naposlед povedal, da se je to zgodilo na Vojskem nad Idrijo, v najvišji fari ljubljanske Škofije.

Ko je Slavko potem po vrnitvi iz Ljubljane pripovedoval o tem rudarju Pahoru, je ta povedal celo ime tega župnika, mimo tega pa rekel, da je tam gori na Vojskem, kamor je rudar Pahor svojcas hodil vasovat, naletel na še hujšega in še bolj divjega župnika, kakor je bil gospod, o katerem je Slavko slišal v Ljubljani. To je bil župnik Janez Gnezda, ki je pri spovedi gnjavil drvarje z vprašanji, če berejo 'Rdeči prapor'. Kdor je priznal, je moral zapustiti spovednico brez odvezbe. Tako je ta nesreča doletela tudi nekega drvarja, ki še črk ni poznal in ki župnika ni razumel, kaj hoče od njega.

Jubilej delovnega življenja ravnatelja Janka Ravnika

Pred dnevi je upokojeni ravnatelj bivše Puškarske šole v Kranju tovarš Janko Ravnik praznoval 80-letnico svojega zares delovnega življenja.

Vzravnanega, za vse se še vedno zanimajočega, moža starih ugajenih manir, kot mrvavlja marljivega, pripravljenega za sodelovanje pri vsakršni plemeniti akciji — takega Janka Ravnika srečavamo dan za dan na kranjskih ulicah. Sprehodi se, da vidi, kaj je novega in kako kipi razvoj mesta. Kot maloko je tudi zvest obiskovalec vseh kulturnih prireditv, predavanj in koncertov.

TRNOVA POT

Zivljenje Janka Ravnika, koroškega rojaka iz Borovljah, znanega puškarskega strokovnjaka, pa ni bilo vedno tako gladko in vedro, kot so njegovi sedanjji jesenski dnevi.

Do svojega tridesetečega leta se je v starosavnih puškarških Borovljah udejstvoval kot strokovni učitelj na tamkajšnji šoli za lovsko strelno orožje. Pred plebiscitom 1. 1920 je bil v času jugoslovenske oblasti na Koroškem imenovan za tehničnega vodjo Državne strokovne šole za puškarstvo v Borovljah.

Zgodilo pa se mu je tako kot mnogim zavednim slovenskim Korošcem: zaradi teženj in akcij, da bi pri plebiscitu zmagala Jugoslavija, je moral zapustiti rodne

Janko Ravnik

kraje in iti čez Ljubelj v Kranj. Janko Ravnik pa ni bil sam v teh tegobah, z njim vred je moral zapustiti Borovlje in Koroško kar 34 slovenskih puškarjev!

In da bi bila kuga njegovega gorja polna, so Avstrijiči Ravniku zaplenili očetni dom na Trati pri Glinjah. Tako se je zaveden koroški rojak značel pri nas sicer praznih rok, a s silno energijo v sebi in z obsežnim strokovnim znanjem. In še z nenačinljivim razvitim smisлом za organizacijo.

PUŠKARSKA ŠOLA

Mogli starci Kranjčani se gotovo še spominjajo nekdanje Puškarske šole, ki je bila po ustanovitvi stare Jugoslavije prva in edina strokovna šola v Kranju. — Pa tudi prva in edina te stroke v vsej Jugoslaviji.

To šolo je organiziral in dolga leta vodil naš jubilant. Zanje je pripravil učne načrte in vse druge programe za proizvodnjo lovskega orožja v Solskih delavnicih.

Napisal je tudi potrebne učbenike, ki pa so ostali — žal — v tipkopisu. Kajti Puškarska šola se je moral — zaradi bližine meje! — že 1. 1929 preseliti v Užice, 1. 1935 pa od tam v Sarajevo, kjer je tudi ugasnila kot samostojen zavod.

Našemu jubilantu ni kazalo, da bi se za dalj časa selil iz Kranja, kjer si je medtem uredil novo domače ognjišče. Zaposlil se je zato, po 1. 1935 na oddelku za strokovno šolstvo pri takratni upravi Dravske banovine.

ZVESTOBA STROKI

Kljub začasnemu slovesu od puškarstva je Janko Ravnik le ostal s srcem pri stroki. Mnogo je pisal v strokovne revije in sodeloval pri raznih strokovnih posvetih o lovskem strelnem oružju in balistiki.

Tako je med drugim objavil študije: Strelstvo in strelenje, Ročno izdelovanje strelnega orožja, Razvoj puške in puškarstva, Zaklepi lovskih pušk, Varnostne naprave pri puškah itd.

Razen tega je kot prvi v stroki zrisal načrte za preizkuševalne znamke. Sestavil je tudi — kot najbolj poklicani — slovensko puškarsko terminologijo. Organiziral je, ne glede na najrazličnejše ovire iz centralističnih krogov v takratnem Beogradu, Državno preizkuševališče strelnega orožja v Kranju.

Tako je bilo Ravnikovo delo na področju puškarstva za dobo med obema vojnoma sklenjeno — vsekakor dovolj častno in uspešno.

TRDEN NARODNIK

Čas domovinske osvobodilne vojne za starega koroškega borcev ni bil nobena preizkušnja. Vedel

je, kje je njegovo mesto. Sam aktivist Osvobodilne fronte na terenu, je tudi svojega sina postal v vrste borcev kokrškega odreda. Proti koncu vojne je Janka Ravnika aretiral gestapo in ga zaprl v kletne prostore prisuljene »škofije« v Kranju.

Seveda so Nemci imeli zavednemu Korošcu kaj očitati: bil je soustanovitelj »Sokola« 1. 1909, v Borovljah (pozneje njegov načelnik), z jugoslovanskimi prostovoljci se je 1. 1918 udeležil zasedbe Celovca, bil organizator narodnostno-buditeljskih in zadrževal izletov po Koroški itd.

Tako nam vstaja pred očmi kremenit, delaven in žival mož. Zaveden Slovenec v vseh časih, še vedno z željami in načrti, kako bi mogel koristiti domovini.

Se vedno je zaverovan v svojo stroko, čeprav sodobna tehnologija noče več dosti slišati o staroslavnem obrtnem puškarstvu. Pa čeprav smo tudi v Kranju po osvoboditvi skušali obuditi staro tradicijo — ki so jo k nam prinesli Boroveljančani — in ustavonili pri podjetju Puškarski posebno strokovno šolo, ki je bil tehnični vodja naš jubilant. Danes je situacija taka, da celo podjetje »Puškarna«, ki se je obdržalo, izdeluje vse kaj drugoga, le pušk ne! Čas je storil svoje in hiti dalje...

LOVSKA PUSKA

Le redkokdo še ve ceniti dobro lovsko puško — umetno izrezljanim kopitom in gravurami na cevi. Tudi lovec ni več dosti, ki bi imeli po več pušk v svojih omaricah — risanico, šibrenico pa še kako bokerico, triling in flobertovko. Zdaj ima lovec navadno le eno puško in potreb po oružju ni več takih kot nekoč.

Natančno delo pri izdelavi puške in mukotrpnno graviranje v jeklo — ni več konjeno. Nekoč pa so bili mojstri ponosni, da so si to znanje podajali iz roda v rod. Saj je bilo npr. samo v Borovljah kar 25 samostojnih puškarskih obrtnih delavnic!

Le kdo še pomisli, da mora lovска puška skozi mnogo izurjenih rok preden se ji lahko prida odličje kvalitetnosti. — In da je tudi kratkodobno kranjsko puškarstvo slovelo, je dokaz v prizanju, ki ga je Puškarska šola v Kranju dosegla l. 1925. V Parizu: dobila je zlato kolajno in posebno diplom. Uspeh šole pa je bil hkrati tudi uspeh takratnega ravnatelja šole Janka Ravnika.

Vsekakor bi bila še tako prisrčna čestitka premalo, našemu jubilantu moramo izreči predvsem zahvalo za pošteno opravljeno življenjsko delo. In željo: da bi doživel še mnogo let v sreči, miru in zdravju!

Crtomir Zorec

Roparski zaklad

JULIUS
MADER

36

V Hamburgu, Harvestehuder Weg št. 26 stoji njegova luksuzno opremljena vila, ki si jo je pridobil z denarjem nagrabljenim med vojno in prinesenim iz Svedske. O vso ti se seveda ne govori.

Franz von Papen je v Nürnbergu kot vojni zločinec na posredovanje vplivnih osebnosti v Angliji in ZDA odnesel samo buško. To, da si je v gospodarsko uničeni povojni Nemčiji lahko zelo hitro in razkošno uredil svoje posestvo v Oberbach-Badnu, priča da se tudi njemu splačal posel s ponarejenim denarjem.

V

Na začetku leta 1945 so čete protihitlerjevske koalicije prekoračile nemške meje. Vendar Hitler in njegovi fanatiki niso mislili na kapitulacijo, s katero bi prihranili nemškemu ljudstvu nadaljuje uničevanje. Nasprotno. Storili so vse, da bi postal somrak bogov tretjega rajha tudi katastrofa za ves nemški narod. Vsako nemško mesto je bilo treba braniti do zadnjega.

Se 20. marca 1945 je Hitler zapovedal prek nemškega radija: »Boj za obstanek našega naroda nas sili tudi na naših tleh uporabiti vsa sredstva, da bi oslabili bojno moč našega sovražnika in zadržali njegovo napredovanje... Zato zapovedujem:«

1. Vse vojaške, prometne, komunikacijske, industrijske in oskrbovalne objekte, kakor tudi vse dobrine na področju države, ki bi lahko kakorkoli koristile sovražniku pri nadaljevanju vojne, takoj ali v doglednem času, je treba uničiti.

2. Za izvršitev so odgovorni: vojaške oblasti za vse vojaške objekte vključno prometne in komunikacijske naprave, gau-leiterji in komisarij državne obrambe za vse industrijske in oskrbovalne objekte in druge dobrine. Gauleiterji in komisarij državne obrambe je pri izpoljevanju njihove naloge treba nuditi vso ustrezno pomoč.

3. S tem poveljem je treba najhitreje seznaniti vsa vojaška poveljstva; nasprotna navodila so neveljavna.«

Popolna izvršitev tega Hitlerjevega povelja bi spremenila vso Nemčijo za dolgo dobo v ruševine in pogorišče. Fizično uničenje velikega dela nemškega naroda — to je Hitlerjeva ob svojem odstopu s treskom zalupnila vratia. Zase pa je seveda imela druge načrte. V ta namen so težko dostopno novano alpsko trdnjav.

Tu — z neutralno Švico za hrbtom — so se hoteli ti fanički zaborakdirati, zapreli vse alpske prehode in tako dolgo zadržati, da bi se ob srečanju sovjetskih in zahodnih vojaških sil razepila protihitlerjevska koalicija. Potem bi sklenili z zahodnimi silami separatni mir in na njihovi strani nadaljevali vojno proti Sovjetski zvezdi. V tej smeri sta Himmler in Schellenberg že leta 1943 navezala stike z Američani in Angleži in jih zadnje mesece še okrepila.

V skladu z važnostjo teh načrtov je nazadnje prevzel glavno poveljstvo nad alpsko trdnjavjo avstrijski Röjk, SS-obergruppenführer in šef državnega varnostnega urada (RSHA) Ernst Kaltenbrunner. Od začetka leta 1945 je začel sistematično preseljevati tja posamezne oddelke državnega varnostnega urada, varnostne policije (SP) in varnostne službe (SD).

Posebni Hitlerjev varovanec, zloglasni SS-obersturmbannführer Otto Skorzeny je dobil nalogu, da sestavi posebni zaščitni korpus SS Alpenland.

To alpsko trdnjavko, v katero so nacistični veljaki najbolj verovali, naj bi branile vojaške enote, ki so se umikale iz Madžarske, Balkana, Italije in zahoda. K temu je treba pristeti še divizijo padalcev in 2000 mož iz elitnih esesovskih enot, ki so prislegli, da se bodo upirali do zadnjega. Njihovemu varstvu so se zaupali vsi, ki so med nacisti imeli ime in položaj. Ti seveda niso bili preveč vojaško organizirani. Prihajali so s celimi družinami, z ljubicami in z vsem gospodinjstvom. Zato je bilo področje okoli Ausseeja, kjer je postavil štab, kmalu podobno nacistični esesovski koloniji. Sem so se iz vseh vetrov zatekli SS-obersturmbannführer Adolf Eichmann s svojim oddelkom za uničevanje židov, šef SD za Balkan SS-sturmabannführer Fritz Schwend, SS-obersturmbannführer Adolf Eichmann s svojim oddelkom za uničevanje židov, šef razpečevanja ponarejenega denarja v držav, Wilhelm Höttl, šef razpečevanja ponarejenega denarja v držav, nem varnostnem uradu SS-sturmabannführer Fritz Schwend, šef razpečevanja ponarejenega denarja v držav, general Fabiani in gau-leiterja Avgust Elgruber in Konrad Henlein ter Hugo Jury.

Ozimnica: sušenje sadja

Med pripravljanjem ozimnice ne smemo pozabiti na staro konserviranje živil — na sušenje. S sušenjem odstranimo iz sadja ali zelenjave vodo, tako da sadje izpostavimo soncu ali kakemu drugemu viru topote. Najprimernejša topota je 60 do 70 stopinj Celzija. Če sužimo zunaj na soncu, takoj sušimo predvsem gobe, jih rezane razprostremo na večje mreže, da lahko zrak ne-

moteno kroži okoli njih.

Sadje za sušenje mora biti zelo zrelo in zdravo. Češplje za sušenje pustimo na drevju toliko časa, da se zelo okoli pečljiva gubati, saj so takrat najbolj sladke in zanesljivo brez črva.

Če sušimo v pečici, potem obrnemo gumb na 60 stopinj. Vratca pečice naj bodo nekoliko odprtia, da lahko vlaže izpari. Sadje ne smemo sušiti predolgo, ker je potem

trdo, krhko ali celo začrno. Pravilno sušeno sadje je svetlo rjavo in suho. Morabiti voljno in na pritsik ne sme dati soka. Suho in ohlajeno sadje shranimo v platenne ali papirnate vrečke na suhem in zračnem prostoru.

Pozimi bomo prav radi poslegli po suhem sadju. Kompot bomo izboljšali z dodatkom rumna in vanilije. Suho sadje prav tako uporabljamo za cmoke: marelične in češpljeve. Iz češpljev spečeemo tudi sadno pito. Sadje seveda prej namočimo in pred uporabo dobro odedimo.

Pri nas najpogosteje sušimo jabolka. Neolupljena jabolka narežemo na krhje, izrežemo pečevje in sušimo. Za kompot jih namočimo čez noč in drugi dan skušamo s sladkorjem in cimetom. Uporabljemo jih tudi za pito in jabolčni zavitek. Hruške sušimo cele, vežejo narežemo. Damo jih tako kot jabolka v vrčo pečico.

Češplje načeljamo na pekač s pečili obrnjeni navzgor, da ne izteče sok. Kasneje jih seveda premešamo. Sušimo jih 18 do 24 ur.

Breskve za sušenje pripravimo takole: da jih laže olupimo, jih poparimo in nato narežemo na krhje. Lahko pa sušimo tudi neolupljene.

Gobe za sušenje morajo biti lepe in zdrave. Očiščene narežemo na lističe in jih nalagamo na napeto gazo. Sušimo jih na soncu. Večkrat jih obrnemo. Ostati morajo lepe bele.

Letošnja moda je zelo širokogrudna. Če vam niso všeč sicer zelo praktični kostimi z jopicami, ki sega čez boke, se lahko brez bojazni, da ne bi bili oblečeni po modi, odločite za kostim s kratko jopicami. Postava mora biti seveda vitka.

Marta svetuje

Metka P. iz Kranja — Za službo bi rada imela plašč, pa se nikakor ne morem odločiti za model. Prav tako še nisem izbrala blaga. Lepo prosim, svetujte mi. Stara sem 20 let, imam dolge lase, visoka sem 168 cm in tehtam 58 kg.

Marta odgovarja — Danes res su težko izbrati kvalitet-

no blago, saj je v trgovinah kar precej izbira. Tudi z modeli za letošnje plašče ne bo posebnih težav, saj je moda zelo pestra. Priporočam vam tweed ali pa blago v karov vzorcu, kar moda še posebno priporoča. Pripravila sem vam dva modela. Oba sta moderna ter primerna za vsak dan.

Sezona grozdja

Na trgu je sedaj veliko grozdja. Ker ima veliko hranično vrednost, naj bi bil kar največkrat na naši mizi. Glavna sestavina grozdja je voda, kar 55 do 87 odstotkov tekočine vsebuje. V tej tekočini pa so seveda vitamine, rudniške snovi in sladkor. Beljakovin je malo, prav tako tudi muščob. Grozdn sladkor je zelo lahko prebavljiv. Je pomembna hranja za srce in možgane. Od mineralnih snovi omenimo želenzo in kalcij, od vitaminov je največ C vitamina. Kilogram grozdja ima 810 kalorij ali toliko kot pol kilograma govejega mesa.

Grozje pospešuje izločanje želodčnih sokov, vpliva na prečrvo, ugodno vpliva na delovanje jeter in ledvic ter olajšuje izločanje sluzi v zgornji dihalnih poteh, kar je pomembno pri bolnikih s kroničnim bronhitismom in za kadilce. Priporočajo ga tudi slabokrvnimi.

Družinski pomenki

Piše dr. Valič Helena

Otrok in elektrika

Električna luč, štedilnik, likalnik, pralni in drugi gospodinjski stroji so nam že tako domači, da le še podzavestno mislimo tudi na nevarnosti, ki so skrite v električnem toku. Vse premalo o tem povemo tudi otrokom in smo še posebno malomarni, kadar je treba dosledno poskrbeti za varnost. O tem govore pomanjkljive električne napeljave, nepokrite vtičnice, razcebrane žice aparativov, posebno zgovorna pa je statistika: med električnimi poškodbami je skoraj polovica smrtnih, skoraj slaba polovica preživelih pa ostane invalidnih.

Električni tok deluje na srce, ozilje, živce in povzroči takojšnjo ali navidezno smrt ali oprekline. Reševanje ponesrečenca je nevarno, to se moramo zavedati. Tok običajne napetosti je treba najprej izklopiti (obrniti stikalo, odviti varovalko), če pa to ni mogoče, se mora reševalci izolirati tako, da prime ponesrečenca z rokami ovitimi v suhe cunje, papir, z gumijevimi ali usnjenimi rokavicami. Reševalec naj stoji na lesu, gumiju, kupu parirja ali na porcelanastem krožniku.

Pri toku visoke napetosti je reševanje smrtno nevarno. Tok mora najprej izklopiti električna centrala ali izkušen elektromoater.

Ko ponesrečenca osvobodimo stika s tokom, ga moramo takoj začeti oživljati z umetnim dihanjem usta na usta. Če srce ne utripa več, moramo masirati tudi srce — to je zunanjna masaža srca. Ponesrečencu, ki leži na trdi podlagi, položimo dlani leve roke na spodnjo tretjino prsnice, z desnico pa po hrbitišču leve roke sunkovito in ritmično potiskamo prsnico navzdol — enkrat v sekundi. Ko popustimo, se oprise samo zravnata. Druga oseba naj pomaga ponesrečenemu z umetnim dihanjem, če pa je reševalce sam, naj vsakih 30 minut prekine masažo ter pomaga ponesrečenemu z umetnim dihanjem usta na usta.

Otroci najraje vtičajo prstke in predmete v vtičnice, potegujejo za žice in prijemnike za vroče štedilnike. Dečki tako radi splezajo prav tja, kjer piše — pozor, smrtno nevarno. Ne puščajmo otrok samih pri nezavarovani električni napravi in vsakde naj bi se načel tudi reševanja. Tako ne bi umrla dekleca, ki li je pri gradnji s škopilno cevjo na dvorišču curek vode s učajno brizgaili v nepokrito vtičnico. Predelalo je trajalo, da je prišla do zdravnika.

Zgodbice o Drejčku

Drejček sanja

Noč je spustila svoj temni pluš nad dolino. Najprej je pokrila vrhove gora, se spustila v temne globeli, potopila v temno bližnji gozd, objela vrtove in končno je prišla do samih hiš na robu mesta. Globok mir je preplavil svet.

Drejček je koracal po kuhinji, premestoval igrače, posedal na kavču in postajal vedno bolj nemiren. Očka je pogledal sira, pa je rekel mamici: »Daj Drejčka spat, zaspan je«.

Mamica ga je vzela v naročje, mu umila obrazek in roke, ga preobleklala v toplo pižamo in ga ponesla v lepo, belo posteljico, ki je stala v njuni spalnici.

Drejček je hotel reči, da ni zaspan. A ni imel toliko moći. Samo vzdignil se je in pogledal, če sedi mamica pri njem. Nasmehnili se ji je, se potopil v mehko blazino, ki ga je tako prijetno božala s svojo žametno topotlo in v hipu zaspal.

Očka in mamica sta ostala v dnevni sobi. Očka je bral, mamica pa je pletla jopico za Drejčka. Obdajal ju je mir toplega poletnega večera. Skočili odprto okno je prihaljal v sobo vonj belega jasmina, temnordečih vrtnic in sladko dišečih nageljnov.

Iz vrhov bližnjih dreves je pogledala luna. Po mežniknila je in se široko nasmehnila. Njeni žarki so pokukali skozi okence in zagledali Drejčka, kako spi. Hitro so sklenili, da mu bodo vdihni prijetne in gremke sene.

Drejček je bil na vrtu. Z njim sta bila mamica in očka. Na grmu je zaledal prelepo ptičico.

Utrijala je z dolgim repom, pogledovala ga z živimi očesi in skakala z vejejo na vejico. Drejček je stekel k nji in jo klical: »Tija, tija!« In res, ptičica je priletela bliže, zafrotala in previdno obstala.

Takrat se je razgrnilo grmovje in med zelenimi listi se je pokazala okrogla glava črnega muca. Svetlo so žarele oči črnega muca, ko so ogledovala majhno ptičico na beli peščeni poti.

Drejček je ostrmel. Od strahu za ptičico ni mogel napraviti niti koraka. Samo srepel je v črne, hudočne oči in bele, ostre zobe postopaškega muca, ki se je pripravljal, da bi skočil na prelepo, drobno ptičico.

Takrat je Drejček kriknil na ves glas: »Muc, muc!«

Očka in mamica, ki sta tako mirno počivala v dnevni sobi, sta se vznemirila, ko sta zaslužila Drejčkov krik. Očka je hitro skočil v spalnico in zavpil: »Beži, muc! Proč, muc!« in je pobožal Drejčka po razgreti glavici. Potem je nežno dejal: »Drejček, kar minno spi, muca sem že pregnal.« Pobožal je še Polonico in se vrnil k mami.

Zapihal je vetrč skozi okno, zaplesal je lunin žarek po sobi, skočil s posteljice na omaro, se vgrenezil v mehko preprogo, se zavrtel po živobarnem cvetju v vazi na kamino in v hipu zbecal skozi okno.

Sanje so odletele.

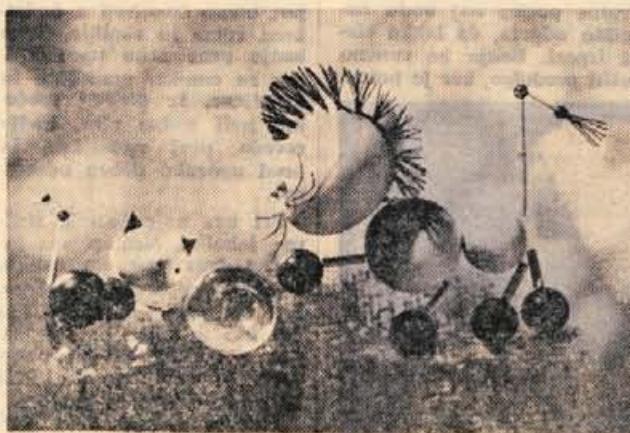
Noč je bila mehka in blaga, kakor topla materia na dlani. In naš Drejček je mimno spal. V sobi pa sta sedela očka in mamača z nasmeškom v očeh, polna globoke, nepopisne sreče.

Brez električne si danes živiljenja sploh ne moremo zamisliti. Postala je del naše vsakdanosti. Speljana je v kuhinjo, v sobo in celo na podstrešja. Tudi do najbolj oddaljenih vasic so že speljane žice, ki prinašajo svetlobo, ki spremljajo dan in noč in nas grejejo.

Neko soboto sem gledal televizijski spored. Naenkrat pa je zmanjkal tok. Mama mi je rekla, naj stopim po svečo. Preden mi je uspelo priti do omare, sem se nekajkrat zaletel, se spotaknil in skoraj padel. Potem sem le nekako našel svečo in jo prižgal — tedaj pa so žarnice konec, tokrat ne le za kratek čas.

Pomisil sem, koliko škode, kakšne zastoje v tovarnah, vlakih in po bolnišnicah bi povzročila daljša prekinitev toka. Zmeda bi bila zares velika.

Janko Anžič,
4. a razred
o. š. Lucijan Seljak,
Kranj

Učenci kranjskih osemletkih so si v sredo ogledali češke lutkovne filme. Na sporednu bodo tudi v Tržiču.

Na Kališču

Bilo je lansko leto. Bližala se je jesen. V šoli so zbirali prostovoljce za pohod na Kališče. Nekaj se nas je javilo. Tudi iz drugih razredov jih je bilo precej. Tovariš ravnatelj je povedal, da bomo krenili ob osmi uri zjutraj in da bo vsakdo nesel s seboj v nahrbtniku po dve steklenici, ki jih bomo dobili pri Švedru.

Naslednji dan sem se zbu-

Moje sanje

Nekega dne se mi je sanjalo, da sedim v letalu in potujem proti Angliji. Med vožnjo sem skozi okno nedostoma zagledala veliko in lepo slasčičarno. Tako zatem smo pristali. Stekla sem v tisto slasčičarno in pojedla celo torto. Tudi čokolada, ki ji je sledila, je bila velika. Kmalu nato smo odpotovali domov — hip kasneje pa sem se zbudila. Ni bilo torta, kar sem v sanjah tako pogumno grizla. Bil je le prst, ki me je potem hudo skelel.

Dragica Rehberger, Predvor

dil že ob petih. Vstal sem, stekel k oknu in pogledal v nebo. Bilo je čisto modro. Vedel sem, da bo vreme lepo in izlet prijeten. Nekje na podstrešju sem potem staknil nahrbtnik.

Kmalu je bila ura pol osmih. Pred šolo so že čakale skupinice šolarjev. Pridružil sem se jim. Potem sta prišla še tovarniški ravnatelji in tovarnišca Jocifova. Kmalu smo krenili na pot. Pri Švedrovih smo natovorili steklenice, se razporedili v vrsto in odšli proti Mačam. Sonce nas je prijetno grelo, toda sčasoma je postal prevročé. Nekateri smo močno zastali. Ko je glavnina že dosegla vrh, smo bili mi šele pri tabli, kjer piše: »Kališče 8 minut. Ozri sem se in počival na navzgor. Sončni žarki so napolnjevali dolino. Tudi nekateri vrhovi so prijetno sijali.

Potem smo tudi mi dosegli Kališče. Tovariš ravnatelj in tovarnišca sta nas čakala. Bila sta nasmejana. Vzela sta steklenice in jih odnesla v dom. Vse skupaj so nas povabili na čaj. Toda dolgo nismo zdržali za mizami. Odšli smo ven in se začeli poditi.

Dan se je nagnil proti večeru, ko smo krenili v dolino. Tovariš Logar je z večjimi fanti odšel čez Zaplato in Potoško goro, tovarnišca Jocifova in mi pa po isti poti kot prej. Nebo so med tem prekrili temni oblaki. Pri Mačah se je vilo. Začeli smo teči. Vsi premočeni smo prišli v vas, kjer smo se ločili in odšli vsak proti svojem domu.

Silvo Vidic,
7. razred
o. š. Matija Valjavec,
Predvor

Gordana Temeljkov,
os. š. Cvetko Golar,
Škofja Loka

S šolskih klopi

Za dobro voljo

Stric je malemu Tomiju za rojstni dan podaril boben. Ko je čez nekaj mesecev znova prišel na obisk, je vprašal nečaka: »Tomi, kje imaš boben?«

»Polomil sem ga, stric,« odvrne mal.

»Pa očka to ve?«

»Ja.«

»Gotovo ti je pošteno izprasil hlače?«

»Sploh ne. Se celo sto dinarjev mi je dal za na-

gradno, pojasni Tomi.«

Borut Knoll,

3. b razred

o. š. Simon Jenko,

Kranj

Življenje med 1. svetovno vojno

(Intervju)

Obiskala sem 72-letno Marijo Jernič in jo vprašala, kakšno je bilo živiljenje med prvo svetovno vojno.

— Koliko ste bili stari, ko se je začela vojna?

— Takrat mi je bilo 16 let.

— Se spominjate kakega dogodka iz tistih dni?

— Živelj smo na Možjanci in nismo pridelali veliko žita, samo kakih 15 mernikov. Večkrat smo bili lačni kot siti. Nekega dne sem šla na Visoko h Kobilarju, kjer

so prodajali moko. Dali so mi jo le kakih pet kilogramov in še ozmerjana sem bila po vrhu. Sploh smo takrat jedli skoraj samo krompir, tudi v kruh smo ga mesili. Moko je bilo primešano le toliko, da se je testo držalo skupaj.

— Kako pa je bilo takrat s solanjem?

— Šola je bila v Predvoru. Dobro se še spominjam njenega tedanjega upravitelja Rudolfa Završnika. Zadnji dve leti vojne smo imeli

pouk samo ob četrtekih. Pisali smo z »grifelnom« na tablice.

— Katera vojna je bila hujša?

— Obe sta bili težki. V prvi svetovni vojni se ni dalo ničesar kupiti, v drugi si pa vse potrebljano dobil samo na karte.

Jožica Robnik,
8. razred
o. š. Matija Valjavec,
Predvor —
(novinarski krožek)

**SKUPŠČINA
OBČINE KRANJ**
**Svet za zadeve
borcev NOB in
VVI**

**Komisija za
stanovanjske
zadeve borcev
NOB**

Objava
**komisije za
stanovanjske
zadeve
borcev NOB
pri svetu za
zadeve
borcev NOB
in VVI
Skupščine
občine Kranj**

VRSTNI RED

PROSILCEV (UDELEŽENCEV NOB) ZA POSOJILA ZA NOVOGRADNJE IN ADAPTACIJE STANOVANSKIH HIS, ZA KATERE KOMISIJA PREDLAGA SVETU ZA ZADEVE BORCEV NOB IN VVI, DA SE JIM POSOJILO ODOBRI

Zap. št.	Stev. točk	Ime in priimek	Bivališče	Stev. članov	Zaposlitev — upokojitev	Predlog za posoj.	Za kaj bo posojilo potreboval
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	118	KLEMENCIC JOZE	Nemilje 12	6	kmet	15.000	dograditev stan. hiše
2.	105	CUDERMAN MARIJA	Baselj 40	1	upokojenka	25.000	ograd. stanovanja
3.	103	BEZOVSKEK ing. FRANC	Vašca 9	2	Dom oskrb. Preddv.	20.000	dograditev stan. hiše
4.	98	OSTERMAN FRANC	Luže 34	6	Tekstilindus	10.000	dograditev stan. hiše
5.	98	ZELNIK MATEVŽ	Podreča 35	4	Tekstilindus	30.000	dograditev stan. hiše
6.	98	BEVC JOZE	Mavčiče 57	8	Slov. ceste Lj.	30.000	adaptacija stan. hiše
7.	98	REHBERGER ANTON	Nova vas 4	7	kmet	30.000	adaptacija stan. hiše
8.	93	COTMAN MARIJA	Senčur 156	2	upokojenka	30.000	adaptacija stan. hiše
9.	93	ZALETI DRAGO	Zupančičeva 19	2	Tekstilindus	20.000	dograditev stan. hiše
10.	90	GRILC VALENTIN	Ambrož 3	9	kmet	10.000	adaptacija stan. hiše
11.	88	TESTEN STEFANUA	Tomažičeva 67	3	soc podpir.	20.000	dograditev stan. hiše
12.	80	MARKUN IVANA	Senčur 268	5	upokojenka	20.000	dograditev stan. hiše
13.	78	MARKOVIC PETER	Tenetišče 27	3	upokojenec	10.000	dograditev stan. hiše
14.	78	NAGLIC ANGELA	Oleševk 24	5	upokojenka	30.000	dograditev stan. hiše
15.	78	SLEVEC JANKO	Oprešnikova 84	4	ZTP Ljubljana	20.000	dograditev stan. hiše
16.	75	KOTNIK RISTINA	Britof 63	5	upokojenka	30.000	dograditev stan. hiše
17.	75	SAJOVIC PETER	Mlaka 21	7	kmet	25.000	adaptacija stan. hiše
18.	75	KOVAC JANEZ	Suha 32	4	Varnost Ljub.	10.000	adaptacija stan. hiše
19.	73	BERGANT STANE	Kokra 42	5	upokojenec	25.000	adaptacija stan. hiše
20.	73	GARTNAR ALOJZ	Breg ob Kokri 18	5	upokojenec	10.000	adaptacija stan. hiše
21.	73	GRILANC JANKO	Ježerska 108	4	Zel. Alp les	30.000	dograditev stan. hiše
22.	73	REZEK ANTON	Pivka 3/	5	Tekstilindus	6.000	adaptacija stan. niše
23.	70	GRUSOVNIK VLADO	Smledniška 36	3	upokojenec	20.000	adaptacija stan. hiše
24.	70	CIMŽAR VINKO	Kokrica 112	6	upokojenec	15.000	adaptacija stan. hiše
25.	70	VALTER PETER	Goričke 29	5	upokojenec	20.000	adaptacija stan. hiše
26.	70	MLINAR ing. JANEZ	C. St. Zagorja 34	1	LIK Kranj	20.000	dograditev stan. hiše
27.	68	ROBLEK MANCA	Mlaka 14	5	upokojenka	20.000	dograditev stan. hiše
28.	68	REJC ANGELA	Breg ob Kokri 7	2	upokojenka	20.000	dograditev stan. hiše
29.	68	LAZAR JOZE	C. St. Zagorja 4	5	upokojenec	40.000	dograditev stan. hiše
30.	68	ROBAS MARIJA	Cerklje 94	5	OS Cerklje	20.000	adaptacija stan. hiše
31.	68	NOVAK MILAN	Naklo 120	6	Iskra	30.000	adaptacija stan. hiše
32.	68	RAKOVEC FRANC	Zg. Duplje 40	7	upokojenec	15.000	adaptacija stan. hiše
33.	65	STER JOZE	Predoslje 20	11	upokojenec	10.000	dograditev stan. hiše
34.	63	BREGANT STANE	Adergas 21	5	upokojenec	10.000	adaptacija stan. hiše
35.	60	ZELIC ALOJZ	Zg. Duplje 6	4	upokojenez	10.000	adaptacija stan. hiše
36.	60	MUBI FRANC	Britof 93	5	Iskra	20.000	dograditev stan. hiše
37.	58	POGACNIK LOVRO	Nemilje 13	6	kmet	15.000	dograditev stan. hiše
38.	58	BREZAR JOZE	Praprotna polica 10	7	Iskra	20.000	dograditev stan. hiše
39.	58	GALJOT JANEZ	Lahovče 57	5	Tekstilindus	5.000	adaptacija stan. hiše
40.	58	BRAJC MATEVŽ	Podbrezje 18	6	kmet	5.000	adaptacija stan. hiše
41.	55	DELAVEC FRANC	Preddvor 24	4	LIK Kranj	3.500	adaptacija stan. hiše
42.	55	GROBOVSEK SLAVKO	Planina 34	6	Iskra	10.000	adaptacija stan. hiše
43.	55	JURAJEVIC TONCKA	Mlaka 46	5	Iskra	10.000	dograditev stan. hiše
44.	50	PLEVEL FLORJAN	Visoko 92	6	K2K	10.000	adaptacija stan. hiše
45.	50	MESEC PETER	Zabnica 1	5	kmet	20.000	adaptacija stan. hiše
46.	50	BOROVNICA KATARINA	Britof 169	2	upokojenka	10.000	dograditev stan. hiše
47.	50	TRDINA JOZA	Zg. Bitnje 152	4	Iskra	10.000	dograditev stan. hiše
48.	50	KIKELJ LUDVIK	Smledniška 60	4	Iskra	10.000	dograditev stan. hiše
49.	50	FENDE ANTON	Ježerska 50	4	Creina	15.000	dograditev stan. hiše
50.	50	REHBERGER ANTON	Zg. Brnik 96	7	Iskra	40.000	dograditev stan. hiše
51.	50	STULAR CIRIL, CILKA	Sp. Duplje 41	3	upokojenec	20.000	adaptacija stan. hiše
52.	48	BEDINA ANTON	Ješetova 30	2	upokojenec	30.000	dograditev stan. hiše
53.	48	BOGATAJ JOZE	Kokra 73	3	upokojenec	10.000	adaptacija stan. hiše
54.	48	CELAR JAKOB	Breg ob Kokri 15	3	upokojenec	5.000	adaptacija stan. hiše
55.	45	SAJOVIC JOZE	Sr. vas 46	4	Tekstilindus	10.000	adaptacija stan. niše
56.	45	FERJAN FRANC	Luže 16	4	K2K	10.000	adaptacija stan. hiše
57.	45	JEZ ALBIN	Sempetrška 46	5	upokojenec	20.000	dograditev stan. hiše
58.	43	SAJOVIC ANGELA	Visoko 62	1	upokojenka	10.000	adaptacija stan. hiše
59.	40	SENK MARICA	Predoslje 71	4	upokojenka	10.000	adaptacija stan. hiše
60.	40	GRUBOR NIKOLA	Stražiška 15	5	upokojenec	20.000	adaptacija stan. hiše
61.	40	ERZEN ALOJZ	Zg. Ježersko 60	4	SO Kranj	40.000	dograditev stan. hiše
62.	40	KOKALJ JOZE	Goričke 20	4	upokojenec	30.000	dograditev stan. hiše
63.	40	GRIL DANILA	Delavska 43	2	upokojenka	20.000	adaptacija stan. hiše
64.	38	ROGELJ FRANC	Kokrica 42	6	upokojenec	15.000	adaptacija stan. hiše
65.	38	VRHOVNIK STANKO	Vopovlje 11	5	kmet	15.000	adaptacija stan. hiše
66.	38	SVEGELJ NACE	Goričke 6	4	upokojenec	30.000	dograditev stan. hiše

Taborništvo — družbeno koristno delo

Na Jesenicah je bila taboriška organizacija ustanovljena leta 1951. in od takrat dalje je njen član Božo Pančur, ki je trenutno starešina odreda Jeklarjev. Božo resnično živi za tabornike in otroci mu večkrat rečejo kar »tabornik« ...

● Božo, koliko je tabornikov v naši občini?

»Njihovo število se neprestano spreminja. Zdaj jih je približno 860—1000. V naši občini je 6 samostojnih odredov in sicer so to: Pod Prisojnikom v Kr. gori, Pod Spikom v Gozd Martuljku, Aljažev odred in odred Triglavskega brezna v Mojstrani, odred Pod Stolom v Zirovnici in odred Jeklarjev na Jesenicah.«

● Vaša organizacija je zelo aktivna. Kje vse ste bili že letos?

»Bili smo na državnem prvenstvu v smučanju na Popovi Sapki (osvojili so 7 pokalov in 3 šotorje), doma pa smo organizirali republiško prvenstvo; organizirali in udeležili smo se medobčinskega mnogoboja za medvedke in čebelice, izlet na pravslavo v Velenje, prvomajski izlet v Kočevski Rog in Belo krajino, tekmovali smo po potek partizanske Ljubljane (kar 27 ekip) itd. Trasirali pa smo tudi dohod k prvi partizanski bolnišnici v tem koncu v Mežaklji.«

● Ali starši radi puste otroke k tabornikom?

»Do zdaj zelo radi, ker vidijo, da so otroci v neki skupini ter se uče delati in privajati na disciplino, ki je starši doma ne zmorcejo vedno. Starši so lahko brz skribi, ker so otroci pod vodstvom odraslega človeka. Vsak izlet v naravo pa otroka tudi odtegne s ceste, kjer je zanj največ nevarnosti.«

● S kakšnimi težavami se borite?

»S finančnimi in volonterizmom, ki vedno bolj izumira. Včasih kakšna enota ni delavna samo zato, ker ni ljudi, ki bi bili zanj pripravljeni žrtvovati več časa.«

● Kot vem, se z ostalimi tabornikmi neprestano trudiš, da bi kje izvrnil kakšen dinar. Koliko bi potrebovali, da bi uresničili vse svoje zamisli?

»Za dokončno ureditev taboriškega doma Pri Fencu 70.000 din, za nakup opreme (nekateri šotori so stari že 18 let) 40.000 din, za redno delo vseh enot pa še 25.000 din. Vsega skupaj pa imamo na voljo približno 40.000 din na leto.«

● Vaši taborniki sodijo med najuspešnejše v Sloveniji. In priznanja?

»Že osmič zapored smo bili priznani za partizansko enoto, kar je najvišje priznanje republiške zveze. Že v drugo pa smo dobili tudi poohvalo Saveza izviđača Jugoslavije.«

● Rad delaš z mladimi. Zaka?

»Že zelo zgodaj sem izgubil starše, zato sem bil veliko sam in sem pogrešal družbo. Že v šoli sem prevzel več funkcij, potem pa sem spoznal, da več funkcij paralizira pravo delo. Tako sem se odločil le za tabornike. Veselje do dela je zdaj postalo že skoraj dolžnost, obvezna tudi takrat, ko za to nisi najbolj pri volji.«

● Katerega dogodka se najraje spominjaš?

»Dneva, ko je odred prvič dobil naziv partizanske enote ter ko sem prejel odlikovanje reda dela s srebrnim vencom za delo pri tabornikih, ko je tudi družba pokazala, da ceni delo volonterja pri družbeni organizaciji.«

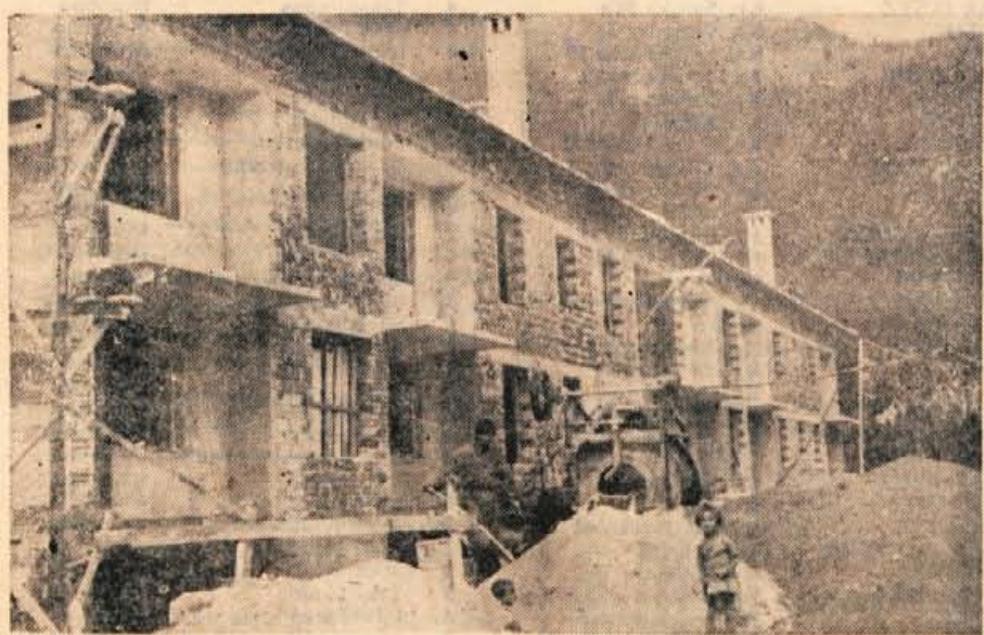
● Boš kdaj zapustil tabornice?

»Mislim, da ne. Zapustil bi jih le v primeru, če bi se naša aktivnost zdela nepotrebljena. Dokler bo to družbeno koristno delo pa prav gotovo ne.«

● Kaj si želiš?

»Po 18 letih obstoja je odred končno le dobil svoje prostore. Videti je bilo, kot bi mu družba pred polnoletnostjo ne zaupala. Želim pa si več razumovanja pri dodeljevanju sredstev glede na to, da naša aktivnost ni specializirana na tekmovanje dosežke, zajema pa množičnost.«

Z. Fele

SGP Sava gradi v Kranjski gori vrstne hišice — Foto: J. Vidic

KOVINOTEHNA
EXPORT
IMPORT
BLAGOVNICA FUŽINAR JESENICE

UGODNO! KÜPPERSBUSCH
1490 din trajno žarne peći

BREZPLAČNA dostava na dom

Danes in jutri v Lescah

II. Bled - cup mednarodno tekmovanje radijsko vodenih modelov

V Lescah se je danes, 20. septembra, zjutraj, začelo II. Bled - cup mednarodno tekmovanje motornih, večkomandnih, radijsko vodenih letalskih modelov. Prijavljenih je 30 amaterskih modelarjev iz ZRN, Avstrije, Švice, Italije in Jugoslavije. Dvodnevna prireditev šteje tudi za trofejo »3L«, trofejo, ki jo bo osvojil modelar največim številom točk, zbranih na tekmovanjih v Liechtensteinu, Lienzu in Lescah.

Posebna asfaltirana modelarska steza ob letališču povsem ustreza mednarodnim predpisom. Modeli, ki startajo prav tako kot velika letala in ki jih njih lastniki usmerjajo radijsko, imajo na voljo po 10 minut. Med tem časom morajo v zraku izvesti vsaj 18 akrobatskih figur, povsem enakih pravim letalskim. 4-članka komisija ocenjuje točnost akrobacij, eleganco, prostorsko razmestitev in točnost pristajanja. Uporabljajo poseben točkovni sistem.

Tekmovanje se je začelo danes ob 7. uri in bo trajalo ne prekinjeno do 18. zvečer. Jutri, v nedeljo, je na sporedno samo en turnus (od 8. do 16. ure), potem, takoj po zaključku uradnega dela, pa bo sledil ekshibicijski program za gledalce.

I. G.

Jesenški Jeklar pred novo sezono

Bivši martinarski moški pevski zbor se je v jesenskem jubilejnem letu reorganiziral v zbor jesenskih železarjev z imenom Jeklar. Pokroviteljstvo nad zborom, ki šteje blizu 50 pevcev in je imel v letošnjem letu že 15 raznih nastopov, med drugim tudi radijsko in televizijsko oddajo, je prevzela sindikalna organizacija jesenske železarne.

Po enomesecnem počitku je pričel zbor novo sezono in se trenutno pripravlja na gostovanje v Storah, Ravnah in Beljaku ter na jubilejni koncert z zbori iz omenjenih krajev na Jesenicah. Zanimivo in morda edinstveno je, da so za letošnjo sezono uvedli za člane zborna tudi tečaj nemškega jezika. Tedensko

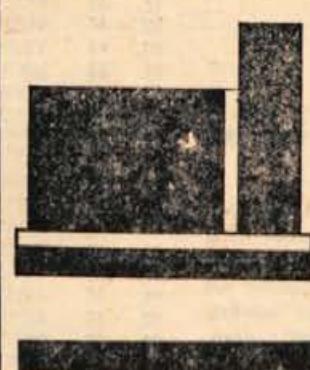
enkrat poslušajo pevci pravljana nemščine, ker se zavedajo, da jim obvladjanje tujega jezika v obmejnem mestu vse bolj koristi. Zbor, ki nastopa v enotnih oblačilih, je odšel včeraj, 19. t. m. na dvodnevni izlet v Crikvenico, kjer bo imel dva koncerta. Izlet je omogočil TO osnovna organizacija sindikata železarne Jesenice kot nagrada za sodelovanje na prireditvah v počastitev 100-letnice železarne Jesenice in kot spodbuda za nadaljnje delo zborna. Poudariti je potrebno, da ima TO osnovne organizacije sindikata železarne Jesenice velik interes, da bi deloval zbor čim boljše in povsod častno zastopal železarske Jesenice.

P. U.

V podjetju
KAMNOESTVO KRAJN
LAJKO NABAVITE

magrobnne spomenike po izbiri, razne vase, betonske plošče za tlakovanie 50/50, okenske police in stopnice iz marmorja in umetnega kamna.

Opravljamo tudi razne storitve ter oblagamo stene in tla z domaćimi in inozemskimi keramičnimi ploščicami po ugodnih cenah.

Radio

Poročila poslušajte vsak dan ob 5., 6., 7., 10., 12., 13., 15., 17., 22., 23. in 24. uri ter radijski dnevnik ob 19.30 ur. Ob nedeljah pa ob 6.05, 7., 24. uri ter radijski dnevnik 9., 12., 13., 15., 17., 22., 23. in ob 19.30 ur.

SOBOTA — 20. septembra

8.08 Glasbena matineja — 9.05 Radijska šola za nižjo stopnjo — 9.35 Cez travnike zelené — 9.50 Nas avtostop — 10.15 Pri vas doma — 11.00 Turistični napotki za tuje goste — 12.10 Na obisku pri Chopinu — 12.30 Kmetijski nasveti — 12.40 Z domaćimi ansamblima domaćih viž — 13.30 Priporočajo vam — 14.05 Glasbena pravljica — 14.25 Melodije Dunaja, Pariza in Londona — 14.55 Kreditna banka in hranilnica Ljubljana — 15.20 Glasbeni intermezzo — 15.40 Poje baritonist Milivoj Bačanović — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Gremo v kino — 17.35 Poje zbor Robert Shaw iz Amerike — 18.00 Aktualnosti doma in po svetu — 18.15 Top pop — 18.50 S knjižnega trga — 19.00 Lahko noč, otroci — 19.15 Minute z ansamblom Stirje kovači — 19.25 Pet minut za EP — 20.00 Sobotni večer z napovedovalcem Slavkom Kastelicem — 20.30 Zabavna radijska igra — 22.15 Oddaja za naše izseljence — 23.05 S pesmijo in plesom v novi teden

Drugi program

14.05 V ritmu z mladimi — 14.30 Zabavni zbori — 15.00 Cik-cak z majhnimi ansamblimi zabavne glasbe — 15.35 Z jugoslovanskimi pevci zabavne glasbe — 16.40 Počitniški cocktail — 17.35 Glasbeni variete — 19.05 Jazz na drugem programu — 20.05 Naš intervjui — 20.15 Sobotnih pet nštideset minut — 21.15 Operni koncert — 22.30 Polarne strani domače glasbe — 00.05 Iz slovenske poezije

NEDELJA — 21. septembra

4.30 Dobro jutro — 7.30 Za kmetijske proizvajalce — 8.05 Radijska igra za otroke — 8.44 Skladbe za mladino — 9.05 Koncert iz naših krajev — 10.05 Se pomnite tovarisi — 10.30 Pesmi borbe in dela — 10.45 Pet minut za EP — 10.50 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 11.00 Turistični napotki za

tuje goste — 12.00 Na današnji dan — 13.15 Zabavna glasba — 13.40 Nedeljska reportaža — 14.05 Vrtljak zabavnih melodij — 15.05 Pojedne ob zabavni glasbi — 15.30 Humoreska tega tedna — 16.00 Pet minut za EP — 16.05 Po domače — 17.05 Nedeljsko športno popoldne — 19.00 Lahko noč, otroci — 19.15 Jugotonove glasbene razglednice — 20.00 V nedeljo zvečer — 22.15 Zaplesite z nami — 23.05 Literarni nokturno — 23.15 Godala v noči

Drugi program

9.35 Glasbena srečanja — 11.35 Svetovna reportaža — 11.35 Nedeljski koncert — 13.35 Pričnimo s plesom — 14.00 Melodije mediteranskih dežel — 14.35 Lahka glasba — 15.00 Odmevi z gora — 15.20 Glasbeni variete — 16.35 S pevčenoma Tomom Jonesom in Milvo — 17.00 Ples ob petih — 18.00 Strani iz slovenske proze — 18.20 Iz operet in glasbenih revij — 19.00 Naši kraji in ljudje — 19.30 V ritmu današnjih dni — 20.05 Sportni dogodki dneva — 20.15 Večerna nedeljska reportaža — 20.25 Figarova svatba - opera — 23.20 Iz repertoarja Berlinske filharmonije — 00.05 Iz slovenske poezije

PONEDELJEK — 22. septembra

8.08 Glasbena matineja — 9.05 Za mlade radovedneže — 9.20 Z orkestrom Raymond Lefevre — 9.45 Iz mladihinskega glasbenega arhiva — 10.15 Pri vas doma — 11.00 Turistični napotki za tuje goste — 12.00 Na današnji dan — 12.10 Impresije z Jadrana — 12.30 Kmetijski nasveti — 12.40 Majhen koncert pihalnih orkestrov — 13.30 Priporočajo vam — 14.05 Lepe melodije — 14.30 Pet minut za EP — 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 14.55 Kreditna banka in hranilnica Ljubljana — 15.20 Glasbeni intermezzo — 15.40 Nastop dveh koroskih zborov — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Odlomki iz opere Tosca — 18.00 Aktualnosti doma in po svetu — 18.15 Signali — 18.35 Iz arhiva lahke glasbe — 19.00 Lahko noč, otroci — 19.15 Minute z ansamblom Avsenik — 19.25 Pet minut za EP — 20.00 Skupni program JRT — 22.15 Za ljubitelje jazz-a — 23.05 Literarni nokturno — 23.15 Z velikimi orkestri zabavne glasbe

Drugi program

14.05 Pisan svet pravljic in zgodb — 14.20 Z orkestri — 15.00 Popevke na teokčem traku — 15.35 Ob lahkji glasbi — 16.02 V plesnem ritmu — 16.40 Počitniški cocktail — 17.35 Glasbeni variete — 19.50 Orgle, klavir in kitara v ritmu — 19.30 Popovke današnjih dni — 20.05 Pota našega gospodarstva — 20.30 Svet in mi — 20.45 Jugoslovanski simfonični plesi — 21.15 Iz

Brahmsove komorne glasbe — 20.00 Večeri pri slovenskih skladateljih — 00.05 Iz slovenske poezije

TOREK — 23. septembra

8.08 Operna matineja — 9.05 Radijska šola za srednjo stopnjo — 9.35 Morda vam bo všeč — 10.15 Pri vas doma — 11.00 Turistični napotki za tuje goste — 12.00 Na današnji dan — 12.10 Koncert za klarinet in godalni orkester — 12.30 Kmetijski nasveti — 12.40 Slovenske narodne pesmi — 13.30 Priporočajo vam — 14.05 Iz albuma skladb za mladino — 14.20 Popoldanski koncert lahke glasbe — 14.55 Kreditna banka in hranilnica Ljubljana — 15.20 Glasbeni intermezzo — 15.40 Virtuozi na kitaro — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Popoldanski koncert Simfoničnega orkestra RTV Ljubljana — 18.00 Aktualnosti doma in po svetu — 18.15 V torsk na svidenje — 19.00 Lahko noč, otroci — 19.15 Minute z ansamblom Dorka Skoberneta — 19.25 Pet minut za EP — 20.00 Radijska igra — 21.17 Parada popevk — 22.15 Jugoslovanska glasba — 23.05 Literarni nokturno — 23.15 Plesni orkestri in ansamblji jugoslovanskih radijskih postaj

Drugi program

14.05 Radijska šola za višjo stopnjo — 14.35 Z majhnimi ansamblimi zabavne glasbe — 15.00 Pol ure z orkestri — 15.35 Za ljubitelje beat glasbe — 16.02 Drobne skladbe velikih mojstrov — 16.40 Počitniški cocktail — 17.35 Glasbeni variete — 19.00 Novost na knjižni polici — 19.05 Melodije po pošti — 20.05 V kočar s časom — 20.15 Shakespeare in operi — 21.15 Večerni concertino — 22.00 Recital organistke Marie-Claire Alain — 23.10 Iz klasične koncertantne glasbe — 00.05 Iz slovenske poezije

SREDA — 24. septembra

8.08 Glasbena matineja — 9.05 Radijska šola za nižjo stopnjo — 9.35 Z majhnimi ansamblimi zabavne glasbe — 10.15 Pri vas doma — 11.00 Turistični napotki za tuje goste — 12.10 Odlomek iz opere Veronika Deseniška — 12.30 Kmetijski nasveti — 12.40 Od vasi do vasi — 13.30 Priporočajo vam — 14.05 Koncert za odih — 14.30 Pet minut za EP — 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 15.20 Glasbeni intermezzo — 15.40 Iz Dvojakovih orkestralnih legend — 16.00 Vsak dan za vas — 17.50 Mladina sebi in vam — 18.00 Aktualnosti doma in po svetu — 18.15 Iz solistične glasbe — 18.45 Kulturni globus — 19.00 Lahko noč, otroci — 19.15 Glasbene razglednice — 20.00 Koncert opernih melodij — 21.00 Mozaik zabavnih melodij — 22.15 S festivalov jazza — 23.05 Literarni nokturno — 23.15 Godala v ritmu

Drugi program

14.05 Radijska šola za srednjo stopnjo — 14.35 Popotovanje s popevkami — 15.00 V ritmu latinske Amerike z majhnimi ansamblimi — 15.35 Prijubljene slovenske popevke — 16.02 Za prijetno razpoloženje — 16.40 Počitniški cocktail — 17.35 Glasbeni variete — 19.00 Šoferjem na pot — 19.10 Zabavni zbori — 19.30 Od tu in tam z majhnimi ansamblimi — 20.05 Ogledalo našega časa — 20.15 Lahka koncertna glasba — 20.30 Radijska kinoteka — 20.45 Slovenske narodne pesmi — 21.15 Priporočajo vam — 21.15 Glasbene podobe grških mitoloških junakov — 22.00 Razgledi po sodobni glasbi — 00.05 Iz slovenske poezije

CETRTEK — 25. septembra

8.08 Glasbena matineja — 9.05 Pionirski tednik — 9.35 Morda vam bo všeč — 10.15 Pri vas doma — 11.00 Turistični napotki za tuje goste — 12.00 Na današnji dan — 12.10 Klarinetist Alojz Zupan igra poljudne koncertne sladbe — 12.30 Kmetijski nasveti — 12.40 Cež polja in potoke — 13.30 Priporočajo vam — 14.05 Lahka glasba za razvedrilo — 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 15.20 Napotki za turiste — 15.25 Glasbeni intermezzo — 15.40 Iz sveta pravljic in fantazije — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Človek in zdravje — 17.15 Koncert po željah poslušalcev — 18.00 Aktualnosti doma in po svetu — 18.15 Zvočni razgledi po zabavni glasbi — 18.50 Na mednarodnih križpotnih — 19.00 Lahko noč, otroci — 19.15 Minute z ansamblom Vilija Petriča — 19.25 Pet minut za EP — 20.00 Mali koncert zborov Slava Klavora iz Maribora — 20.30 Dobimo se ob isti uri — 21.15 Oddaja o morju in pomočnikih — 22.15 Plesna glasba — 23.05 Literarni nokturno — 23.15 Razpoloženjska glasba z velikimi orkestri

pošti — 20.05 Naš intervju — 20.30 Naši znanstveniki pred mikrofonom — 20.45 Kvintet za rog in godala — 21.15 Sonatina in divertimento — 21.50 Salom komornega jazza — 00.05 Iz slovenske poezije

PETEK — 26. septembra

8.08 Operna matineja — 9.05 Radijska šola za višjo stopnjo — 9.35 Iz zakladnice resne glasbe — 10.15 Pri vas doma — 11.00 Turistični napotki za tuje goste — 12.00 Na današnji dan — 12.10 Klarinetist Alojz Zupan igra poljudne koncertne sladbe — 12.30 Kmetijski nasveti — 12.40 Hrvatske narodne v izvedbi ansambla in solist Milan Stančić — 13.30 Priporočajo vam — 14.05 Mladina poje — 14.20 Operne melodije — 14.55 Kreditna banka in hranilnica Ljubljana — 15.20 Glasbeni intermezzo — 15.40 Sklepi prizor drame Valkira — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Četrtkov simfonični koncert — 18.00 Aktualnosti doma in po svetu — 18.15 Turizem in glasba — 19.00 Lahko noč, otroci — 19.15 Minute s pevko Eldo Viler — 19.25 Pet minut za EP — 20.00 Četrtkov večer domačih pesmi in napevov — 21.40 Glasbeni nokturno — 22.15 Andrzej Markowski dirigira Simfonični orkester RAI — 23.05 Literarni nokturno — 23.15 Z jugoslovanskimi pevci zabavne glasbe

Drugi program

14.05 Radijska šola za nižjo stopnjo — 14.35 S popvekami po svetu — 15.00 Vesela godala — 15.35 Pisana paleta — 16.02 Z orkestri — 16.40 počitniški cocktail — 17.35 Glasbeni variete — 19.00 Počitniški kažipot — 19.15 Minute z orkestrom Herb Alpert — 19.30 Popevke na spreghodu — 20.05 Opera scena — 20.33 Glasbeni intermezzo — 21.15 Portreti opernih solistov — 22.00 Salzburgske slavnostne igre 1969 — 23.30 Nocurno z godalnim kvartetom RTV Ljubljana — 00.05 Iz slovenske poezije

**Kadrovska komisija DS
VELETRGOVINE ZIVILA KRANJ**
objavlja prostoto delovno mesto

šefa blagovnice v Cerkljah

Kandidati za to delovno mesto morajo izpolnjevati naslednje pogoje:

- visoko kvalificirani trgovski delavec
- delovne izkušnje za vodenje trgovine

Stanovanje po dogovoru!

Nastop službe je možen takoj ali po dogovoru.

Prijave za zasedbo delovnega mesta sprejema splošni sektor podjetja do 15.10.1969.

Jesenški potres pred sodiščem

Občinsko sodišče na Jesenih je v torek več kot šest ur obravnavalo primer globinskega miniranja v kamnolomu železarne Jesenice pod Mežakljo, ko je razletelo kamenje poškodovalo več hiš in ogrožalo življeno ljudi. Tako je velika skala priletel blizu dveh otrok.

Občinski javni toživec je obtožil inž. Miroslava Likarja iz geološkega zavoda Ljubljana, da ni poskrbel, da bi bili občani v zadostni meri in pravilno obveščeni. Pred sodiščem se je zvrstila vrsta izvedencev in inženirjev ter prizadetih občanov naselje blizu Kamnoloma.

Ugotovili so, da prebivalci bližnje okolice niso bili obveščeni o globinskom miniranju. Na sodišču je samo ena priča potrdila, da je bila obveščena. Napaka je bila tudi v tem, da prebivalci ogroženega področja niso bili posebno obveščeni, da bo popoldansko miniranje različno od klasičnega miniranja, da bo to nov način miniranja in da se ne morejo točno določiti posledice miniranja. Izkustva kažejo, da je pri globinskem miniranju ogroženo področje v premeru 300 metrov. Inž. Likar pa je povedal, da je letos pri globinskem miniranju v Vrsaru kamen odletel celo

500 metrov daleč na odprto morje in padel točno na sredino čolna in čolnu prebil dno.

Tovariš Verovšek, varnostni tehnik, je na sodišču izjavil, da je osebno o miniranju obvestil oddelek za splošne zadeve občinske skupščine, naj v skladu z obstoječimi predpisi inšpekcijske službe prepovedo globinsko miniranje v kamnolomu pod Mežakljo oziroma povsod blizu naselij.

Inž. Nikola Prokop, ki je zaposten pri zavodu za varstvo pri delu, je povedal da bi se moralno globinsko miniranje v bližini naselij prepovedati, ker ni mogoče zagotoviti popolno varnost ljudi. Pred sodiščem so se prebivalci naselja v neposredni bližini kamnoloma pritoževali, ker jim nenehno miniranje ogroža življeno in ustvarja občutek nenehne nevarnosti oziroma ogroženosti tako za življeno kot za imovino.

Sodišč je ugotovilo, da inž. Likar ni kriv, če ljudje niso bili obveščeni, ker je pred miniranjem od šefa kamnoloma dobil zagotovo, da so postavljene straže, prebivalci obveščeni in znak

Ciganke na meji

Te dni so iz Münchna z vlačkom dopotovali na Jesenice štiri ciganke. Kaj so delale v Nemčiji, nam ni znano. Prva ciganka je prinesla iz tujine nič več in nič manj kot 19 kovčkov raznega blaga, oziroma 270 kg skoraj novih oblek, predvsem moških. Druga ciganka je prinesla iz tujine deset kovčkov in paketov, tretja in četrta ciganka pa po štiri kovčke in po en paket. Cariniki so blago odvezli, hodnik na jesenški carinarnici pa je poln ciganskih kovčkov in škatel.

Počelo ciganko so kaznovali z 80.000, drugo s 70.000, tretjo s 50.000 in četrto s 40.000 S din. Ciganke so kazeni takoj plačale in brez blaga odpotovali.

J. V.

Ob družinski tragediji na Češnjici

Ko sta zaradi uživanja strupene zelene mušnice umrli Marija Bernik in njena 6-letna hči, smo bralcem dolžni pojasnila. Začele so se namreč širiti govorice, da mož, oz. oče ni dovolj hitro poiskal zdravniške pomoči. Zapisali smo, da sta šele v soboto iskali zdravniško pomoč, kar pa ni točno. V soboto so ju že pripeljali v ljubljansko bolnišnico, žal, prepozno.

Po informaciji, ki nam jo je ljubeznično odstopil novinar Dela Lado Stružnik, je Filip Bernik, mož in oče umrlih, z avtomobilom pripeljal obe bolnici v ambulanto k dejurnemu zdravniku že 13 ur po tem, ko sta uživali gobe. Ker pa so bila takrat znamenja zastrupitve še nejasna, Filip Bernik pa je dejal, da sta sicer gobe jedli, vendar njegova žena gobe dobro pozna, pa tudi sosedova fanta sta z njimi jedla gobe, pa sta zdrava, je zdravnik zato dal zdravila, vendar ne proti zastrupitvi, ker po tedanjih znamenjih za to ni bilo vzroka. Že takrat — 13 ur po uživanju — pa bi bilo za obe zdravljenje prepozno.

L. M.

Nesreča tega tedna

V sredo, 17. septembra, nekaj po polnoči se je prevrnih s ceste osebni avtomobil, ki ga je vozil Enver Omeragič iz Tržiča. Voznik nima vozniškega dovoljenja, vozil pa je pod vplivom alkohola. Nesreča se je pripetila, ker je voznik v ovinku vozil prehitro. Avtomobil je zaneslo s ceste, kjer se je prevrnih in nato drsel še kakih 80 metrov po travniku. Vozniku se ni zgodilo nič, na avtomobilu pa je škode za 5000 din.

V sredo nekaj po dvanajstih uri je na cesti Ste Marie aux Mines v Tržiču voznik mopeda Štefan Gaber iz Loke pri Tržiču v nepreglednem ovinku zavozil s ceste in padel. V nesreči je bil mopedist ranjen.

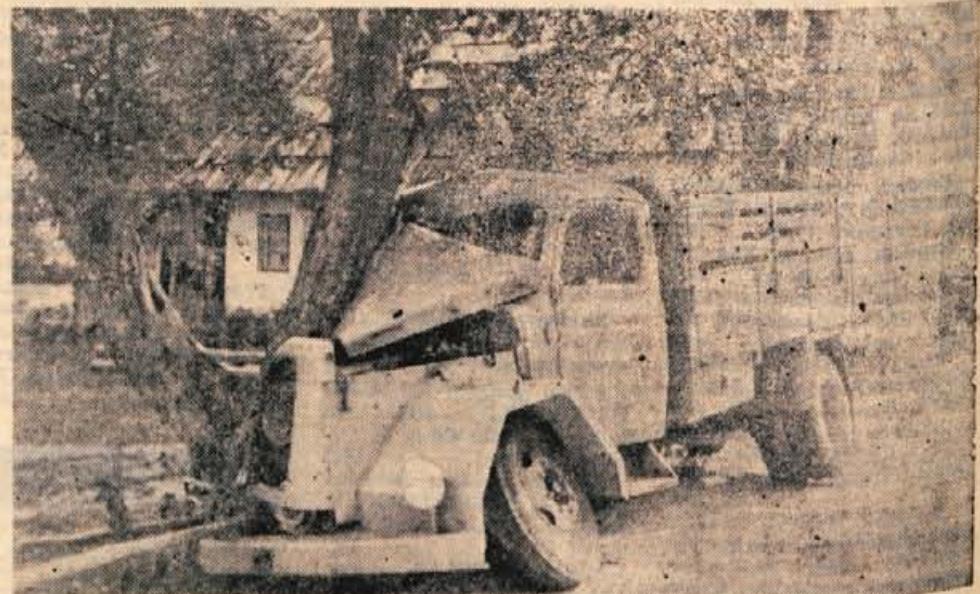
Na cesti prvega reda med Hrušico in Jesenicami je v sredo popoldne zaradi mokre ceste in neprimerne hitrosti zaneslo v levo voznika osebnega avtomobila nemške registracije Franca Kuronja iz Nomnja, tako da je trčil v nasproti vozeči osebni avtomobil — kombibus angleške registracije, ki ga je vozil Lavrencek L. Shaw. Sopotnika v avtomobilu nemške registracije so ranjenega odpeljali v jesenško bolnišnico. Škode na avtomobilih je za 10.000 din.

Zaradi mokre ceste in neprimerne hitrosti je v sredo ob pol deveti uri zvečer na cesti proti Podkorenu zaneslo v desno osebni avtomobil nemške registracije, ki ga je vozil Vincent Cizelj iz Podkorenja. Avtomobil se je prevrnih na streho, tako da je nastalo za okoli 2000 din škode.

L. M.

Hlev je pogorel

V torek, 16. septembra, je izbruhnil požar v hlevu Alojza Pezdrišnika v Dovjem, Hlev je stal kake štiri kilometre od Dovjeva blizu državne meje. Pogorelo je seno. Škode je za okoli 15.000 din. Živine takrat ni bilo v hlevu. Vzrok požara še ni znan.

Takole se je pretekli teden v Gozd-Martuljku ustavil kamion. — Foto J. Vidic

Zahvala

Ob boleči izgubi našega dragega moža, očeta, brata in strica

Janka Koselja - Jarota

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in vaščnom, ki so ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti in poklonili toliko lepega cvetja, nam pisemo ali ustno izrazili sožalje in sočustvovali z nami. Posebej se zahvaljujemo moškemu pevskemu zboru Stane Zagari iz Krope, krajevnim organizacijam ZB, SZDL, ZROP, ADM, upokojencem, članom delovnih kolektivov UKO Kropa, ISKRA Lipnica ter osnovni šoli Stane Zagari iz Lipnice za vence, spremstvo s praporji in tolazilne besede. Prisrčna hvala predstavnikom ZB in UKO Kropa za poslovilne besede.

Se enkrat vsakemu posebej in vsem skupaj prisrčna hvala!

Zalujoči: žena Pavla, hčerka Magda, sin Metod, sestre, bratje in drugo sorodstvo.

Češnjica, 11. septembra 1969

Pogovor tedna

Franc Peternel: rekordi s pištolo

Član v SD «SAVA» je že od leta 1955. Čeprav se je pozno vključil med športnike-strelce, je hitro napredoval. Z vsakim orožjem je dosegel vrhunske rezultate, zato je postal član slovenske in celo državne reprezentance.

Letošnja sezona strelskih tekmovanj je bila zanj izredno uspešna. Posebno v streljanju s pištolo je podeljal vrsto odličnih rezultatov. postal je občinski prvak, zmagal pa je še na republiškem in državnem prvenstvu. Z zadnjega je prinesel dve zlati medalji in dosegel povrhu še državni rekord s pištolo velikega kalibra.

● Streljanje s pištolo zahteva posebej urejeno strelišče. Kje si se pripravljal na tekmovanja?

Kranjsko strelišče je popolnoma neprimereno za strelijanje na silhuite. Voziti sem se moral v Ljubljano, kjer imajo potrebne naprave za tako tekmovanje. Skrajni čas je že, da tudi v Kranju dobimo modernejši objekt, saj nima vsakdo možnosti, da bi se vozil tako daleč na vaje. Zato se tudi le redki strelci odločijo za discipline.

● Najboljši doseg je imel s hitrostrelno pištolo.

Glede na težke pogoje za vaje so rezultati precej visoki. Klub temu bi se slovenski rekord 589 krovov od 600 možnih še dal izboljšati, če bi imel na razpolago boljše strelivo, ki pa ga žal pri nas ni mogoče dobiti.

● Državni rekord si letos dosegel s pištolo velikega kalibra.

Rezultat 575 je še vedno za 6 krovov slabši od slovenskega rekorda, ki sem ga dosegel na enem od letosnjih kontrolnih tekmovanj za sestavo slovenske reprezentance. Sicer pa je ta disciplina streljanja še pred nekaj leti uvedena v tekmovalni program in upam, da tudi ta rekord ne bo obveljal za dolgo časa.

● In ostale tekmovalne discipline?

Pred leti sem dosegel nekaj dobrih uvrstitev z vojaškim orožjem, bil sem vsaj petkrat gorenjski prvak s puško in drugi na republiškem prvenstvu. Pa tudi malokalibrski puški serijske izdelave mi je prinesla naslov republiškega prvaka.

● Posebne želje?

Da bi Strelska zveza Jugoslavije tudi streljanje s hitrostrelno pištolo in pištolo velikega kalibra uvrstila med discipline, s katerimi naši strelci tekmujejo na evropskih in svetovnih prvenstvih. Vesel pa bi bil, da bi se strelci v Kranju bolj navdušili za streljanje s tem orožjem. Sam bi jim lahko pomagal, da bi hitreje napredovali.

Vitrina v njegovem stanovanju je polna priznanj, ki jih je v 14 letih osvojil na različnih tekmovanjih. Bil je trikrat republiški prvak in šestkrat državni prvak, z mednarodnimi tekmovanji pa se je vrnil vedno s solidnimi uvrstitvami. Besede, ki jih je v razgovoru izrekel, so vsekakor vredne premisleka. Res je skrajni čas, da se pristojni organi v Kranju spomnijo tudi na strelce, ki že skoraj petnajst let delajo v posebno težkih razmerah.

B. Malovrh

Druga gorenjska rokometna liga

Pričakovani rezultati

Preteklo nedeljo so bili v drugi gorenjski ligi doseženi naslednji rezultati: Kamnik B : Križe B 16:16 (6:7), Šešir B : Selca B 7:24 (16:13), Dijaški dom : Radovljica B 25:9 (15:7), Duplje B : Zabnica B 25:13 (10:3).

V nedeljo so na sporednu naslednje tekme: Storžič : Duplje B, Radovljica B : Kamnik B, Selca B : Dijaški dom, Zabnica B : Šešir B, Križe B : Krvavec. P. Didić

Republiško prvenstvo invalidov v plavanju

Kar sedem kolajn za Kranjčane

Od sobote do nedelje je bilo v Zasterni pri Kopru odprt republiško prvenstvo invalidov v plavanju. Nastopilo je 63 tekmovačev iz Kranja, Kamnika, Celja, Maribora, Ponikve ter invalidske reprezentanca Avstrije. Invalidi Italije in Hrvatske pa so žal svoje sodelovanje odpovedali.

Največ uspeha na prvenstvu so imeli invalidi kranjskega Borca, saj so osvojili kar sedem kolajn. Kljub slabemu vremenu in hladni vodi so bili doseženi solidni rezultati. Po stopnji invalidnosti pa so bili tekmovači razdeljeni v kategorije.

Rezultati: 50 m kravil — I. kategorija: 1. Beloglavec (Mrb) 34,4, 2. Prelog 43,5, 3. Tomc (oba Kranj) 43,9. II. kategorija: 1. Bevc 38,0, 2. Furlan 40,9, 4. Meglič (vsi Kranj) 50,6. IV. kategorija: 1. Jereb (Kranj) 41,1. V. a. kategorija: 3. Cebulj (Kranj) 47,2 — V tej kategoriji je startal tudi Kranjčan Pirč, ki je kljub slabemu vidu in brez oben rok zasedel sedmo mesto. — V. b. kategorija: 4. Hudolin (Kranj) 49,7. VI. kategorija: 1. Zukovič 34,2... 3. Bambič (oba Kranj) 36,2. Stafeta — 4 x 50 metrov kravil: 1. Kranj 2:32,6, 2. Kamnik 2:49,2... 4. Križe II 2:56,1. 7 x 50 metrov kravil: 1. Kranj 4:35,7, 2. Avstrija 5:07,7.

Vaterpolska tekma Kranj : kombinirana ekipa Kamnik-Ponikve se je zaradi prehladne vode končala že v šesti minutah, ker so Kranjčani vodili 3:0. Za Kranjčane sta bila uspešna Meglič 2 in Bevc 1.

Konec meseca pa bo kranjska ekipa nastopila na državnem prvenstvu v Beogradu. Upamo, da se tudi od tam ne bodo vrnili praznih rok.

D. Humer

Gorenjska rokometna liga

Kamnik v vodstvu

V tretjem kolu gorenjske rokometne lige so bili doseženi pričakovani rezultati. Neugodno je presenetil Tržič B, ki se spet ni pojavil na igrišču in je tako srečanje izgubil s 5:0 brez borbe.

Rezultati nedeljskega kola so bili: Kamnik : Tržič B 5:0 b., Kranjska gora : Zabnica 22:25, (12:15), Šešir : Selca 11:11 (7:5), Kranj B : Jesenice 28:18 (14:9), Besnica : Sava 9:32 (5:15).

Lestvica:

Kamnik	3	3	0	0	72:29	6
Kranj B	3	3	0	0	66:53	6
Selca	3	2	1	0	64:39	5
Šešir	3	2	1	0	32:21	5
Zabnica	3	2	0	1	65:65	4
Sava	3	1	0	2	71:60	2
Kr. gora	3	1	0	2	64:78	2
Jesenice	3	0	0	3	39:55	0
Besnica	3	0	0	3	40:91	0
Tržič B	3	0	0	3	16:27	-2

V četrtem kolu bodo na sporednu naslednja srečanja: Sava : Kranjska gora, Tržič B : Besnica, Jesenice : Kamnik, Selca : Kranj B, Zabnica : Šešir.

P. Didić

Ljubljanska conska rokometna liga

Črna nedelja

V četrtjem kolu ljubljanske conske rokometne lige so imeli gorenjski predstavniki črno nedeljo. Vsi so namreč izgubili srečanje, kar se do sedaj že več let ni zgodilo. V najpomenibnejšem srečanju je ekipa Krmelja na domaćem igrišču premagala borbeno ekipo iz Duplj. Rokometni Veterani pa so izgubili srečanje v Smartnem. Na domaćem igrišču pa so ostali brez izkupička rokometni iz Križ. Brez točk pa je ostala tudi Radovljica, ki se je pomerila z ekipo Mokerc.

Rezultati: Krmelj : Duplje 10:9, Mokerc : Radovljica 30:21, Križe : Radeče 12:18, Usnjari : Veterani 27:22, Zagorje : Hrastnik 21:18, Sentvid : Grosuplje 33:18.

V vodstvu so rokometni Krmelj z 8 točkami, sledijo pa: Usnjari, Duplje in Radeče s 6 točkami, Veterani so na osmeh, Križe devete, Radovljica pa na enajstem mestu.

Jutri so na sporednu naslednje tekme: Duplje : Sentvid, Hrastnik : Križe, Veterani : Zagorje, Radovljica : Krmelj. Vse tekme bodo ob 10. uri.

J. Kuhar

Gorenjska nogometna liga

Tržič v vodstvu

V III. kolu gorenjske nogometne lige so bili doseženi Tržičani, ki so favoriti za pričakovani rezultati. prvo mesto, so v Predosljah visoko premagali domačine. Kranjčani pa so na domaćem terenu s težavo premagali borbeno goste iz Podbrezij.

Rezultati: Trboje : Predvor 3:2, Predoslje : Tržič 0:7, Kranj : Podbrezje 4:2, Predvor : Predoslje 2:3 (zaostala tekma).

Vrstni red — vodita Tržič in Svoboda z šestimi točkami pred Jesenicami s štirimi točkami. — dh

Sindikalne športne igre

V nadaljevanju tekmovanj v malem nogometu so se v sredo popoldne pomerile ekipe Kovinar : LIK 0:0, Exoterm : Iskra B 0:5 (0:3), Sava B : Projekt B 0:2 (0:1).

Vrstni red: A skupina — Iskra B 10 točk, IBI 10, Projekt 9 točk itd.

V B skupini pa je na prvem mestu ekipa Iskra A.

Tekmovanja v malem nogometu bodo na sporednu še danes (sobota) popoldne, v

ponedeljek in sredo prihodnji teden. Tako so v ponedeljek na programu finalna tekmovanja za uvrstitev. Vendar pa se bodo v ponedeljek popoldne tekmovanja začela 15 minut prej kot do sedaj. Tekmovanja so premaknili za 15 minut, da zadnjega srečanja ne bi motila tema. Tako se bosta ob 15:15 srečala Exoterm : Projekt A.

V sredo popoldne bodo tekmovanja v malem nogometu končana.

A. 2

Otvoritev šahovske sezone v Kranju

Šahovski klub Borec iz Kranja je minuli torek v svojih prostorih odprl jesensko šahovsko sezonu z nadgradnim individualnim brzopoteznim turnirjem. Nastopilo je dvajset najbolj aktivnih igralcev. Prvo mesto je za-

sedel Dušan Murovec s 16,5 točk, drugi je bil Janez Krek 14,5, tretji Franc Naglič 14, četrти Slavko Mali 13,5, od 5.-7. mesta pa so se razvrstili Boris Matjašič, Franc Skrab in Henrik Zbilj s po 13 točkami itd.

St.

Vozniki upoštevajte opozorilo! — Foto: F. Perdan

Mleko dražje

Oba zpora kranjske občinske skupščine sta v četrtek popoldne na tretji skupni seji sprejela zahtevo Kmetijsko živilskega kombinata in predlog sveta za turizem in blagovni promet, da se maloprodajna cena za mleko poveča. Tako bo cena mleka v litrskih steklenicah in liter mleka v plastični vrečki oziroma v vrhu veljal 150 starih dinarjev, v politrskih steklenicah in plastičnih vrečkah pa 80 starih dinarjev.

Odborniki obeh zborov so sprejeli novo ceno brez razprave po obrazložitvi predsednika sveta za turizem in blagovni promet. Kot smo že pisali, so bili vzroki za povečano maloprodajno ceno mleka povisitev odkupnih cen, predelovalnih stroški in povečani stroški pakiranja. V

Predsednik ZS J Dušan Petrović v Kranju

(Nadalj. s 1. str.)

Ko je govoril o nelikvidnosti, je ugotovil, da dosedanje razprave in analize kažejo, na dve vrsti vzrokov, zaradi katerih se je gospodarstvo znašlo v težkem položaju. To so nekatera sistemski vprašanja in nedosledno uresničevanje gospodarske reforme. Opozoril je, da se bodo sindikati odločno zavzeli, da v delovnih organizacijah, kjer dobro gospodarstvo in v tistih, kjer uspešno uresničujejo svoje sanacijske programe, ne bo prišlo do težav pri osebnih dohodkih. Pri tistih pa, ki že vrsto let poslujejo z izgubo, in nimajo sanacijskih programov bo normatozo, da se zaostri vprašanje o njihovem nadaljnjem poslovanju.

Potem je tovarš Sane govoril še o uresničevanju XV.

ustavnega amandmaja, različnih pritiskih, ki se najbolj kažejo v težjih po povečavanju cen različnih prehrabnenih in drugih izdelkov, o prizadevanjih in nalogah sindikata pri obravnavanju teh vprašanj itd. Na vprašanja pa sta odgovarjala tudi Tone Kropušek in Marjan Rožič.

Sirši razgovor pa je bil po polne tudi na občinskem sindikalnem svetu v Kranju, kjer so poudarili, da se bo v prihodnji sindikat odločno zavzel za ureditev težav v tekstilni industriji. Predstavniki občinskega sindikalnega sveta pa so goste seznamili tudi o delu občinske organizacije, osebnih dohodkih v občini, življenjskem standardu itd.

A. Z.

obrazložitvi pa je bilo tudi omenjeno, da so takšno maloprodajno ceno za mleko sprejeli že v vseh slovenskih občinah.

V naslednji točki dnevnega reda sta oba zpora sprejela tudi odlok o najvišjih maloprodajnih cenah in maržah v prometu na drobno. Vendar pa kljub predlogu nista pooblastila svet za turizem in blagovni promet, da bi lahko odločil o napovedani novi prodajni ceni za sladkor. O tem (če bo treba) bosta sklepala oba zpora občinske skupščine na prihodnji seji.

A. Z.

Ob 10 - letnici delavskih univerz

Radovljica, 19. septembra — Danes dopoldne so se v Radovljici sestali direktorji delavskih univerz iz Domžal, Jesenice, Kamnika, Kranja, Radovljice, Škofje Loke in Tržiča. Na rednem posvetu so razpravljali o proslavljanju 10-letnice delavskih univerz na Gorenjskem in o nekaterih problemih na začetku letošnje izobraževalne sezone.

A. Z.

Ob 100-letnici gasilskega delovanja na Slovenskem

Tekmovanje industrijskih enot v Kranju

Prvo mesto osvojili gasilci Colorja iz Medvod

Minulo soboto je bilo v Kranju ob 100-letnici gasilskega delovanja na Slovenskem tekmovanje industrijskih gasilskih enot slovenske kemične, gumarske, usnjarske in živilske industrije. V športnem parku Stanka Mlakarja se je pomerilo sedem industrijskih gasilskih enot. Pokrovitelj tekmovanja pa je bila industrija gumijevih, usnjenih in kemičnih izdelkov Sava Kranj.

Pri tekmovanju v suhi vaji z motorno brizgalno, posebni taktični vaji, polaganju cevi na 105 metrov in preskusu znanja iz gasilske preventive je bila najboljša industrijska gasilska enota tovarne barvinjakov Color Medvode, drugo mesto pa je zasedla enota Save Kranj. Obe gasilski enoti sta bili precej boljši od preostalih petih. Tako se je na tretje mesto uvrstila industrijska gasilska enota Kočinske Ljubljana, na črtoto enota tovarne usnja Soštanj, na peto tovarne kemičnih izdelkov Hrastnik, šesta je bila enota industrije usnja Vrhnik — obrat Smartno pri

Litiji, na zadnje mesto pa so se uvrstili gasilci industrijske gasilske enote iz Peko Tržič.

Tekmovanje gasilskih enot je bilo dobro pripravljeno in je tudi uspelo. Ogledalo pa si ga je okrog 300 gasilcev in drugih iz kranjske občine.

Ob 100-letnici gasilskega delovanja na Slovenskem bodo podobna tekmovanja industrijskih gasilskih enot iz drugih panog še v štirih različnih mestih v Sloveniji.

A. Z.

Srbski mladinci v Iskri

Včeraj je obiskala kranjsko tovarno Iskra delegacija centralnega komiteja zveze mladine Srbije, ki jo sestavljajo predsednik, sekretar in dva člena predsedstva. Delegacijo sta spremljala tudi predsednik slovenske mladine Mitja Gorup in sekretar Dagmar Suster. Po ogledu tovarne so se pogovarjali s predstavniki mladine iz Iskre.

Nimam denarja
pa možila bi se rada

Kaj praviš, da
v Zarji pohištvo
na obroke dobiš.

II. SEJEM OBRTI V KRANJU OD 11.-20. X. 69

